

Multivariate Verzuimkostenmodel toegepast op de NEA2021

TNO 2023 R11315 – 5 juli 2023

Multivariate Verzuimkostenmodel toegepast op de NEA2021

Auteurs	E.M.M. (Ernest) de Vroome H.A. (Hardy) van de Ven
Rubricering rapport	TNO Public
Rapporttekst	TNO Public
Aantal pagina's	74 (excl. voor- en achterblad)
Aantal bijlagen	3
Opdrachtgever	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Projectnummer	060.55686

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TNO.

© 2023 TNO

Managementsamenvatting

Introductie

Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in de determinanten en kosten van ziekteverzuim onder werknemers in Nederland. De inzichten uit deze rapportage bieden informatie aan beleidsmakers en belanghebbenden over welke factoren beïnvloed kunnen worden om het ziekteverzuim te laten dalen, welke risicofactoren van belang zijn, en welke (salaris-)kosten met het verzuim gemoeid zijn. Zo kan passend beleid voor preventie worden ontwikkeld.

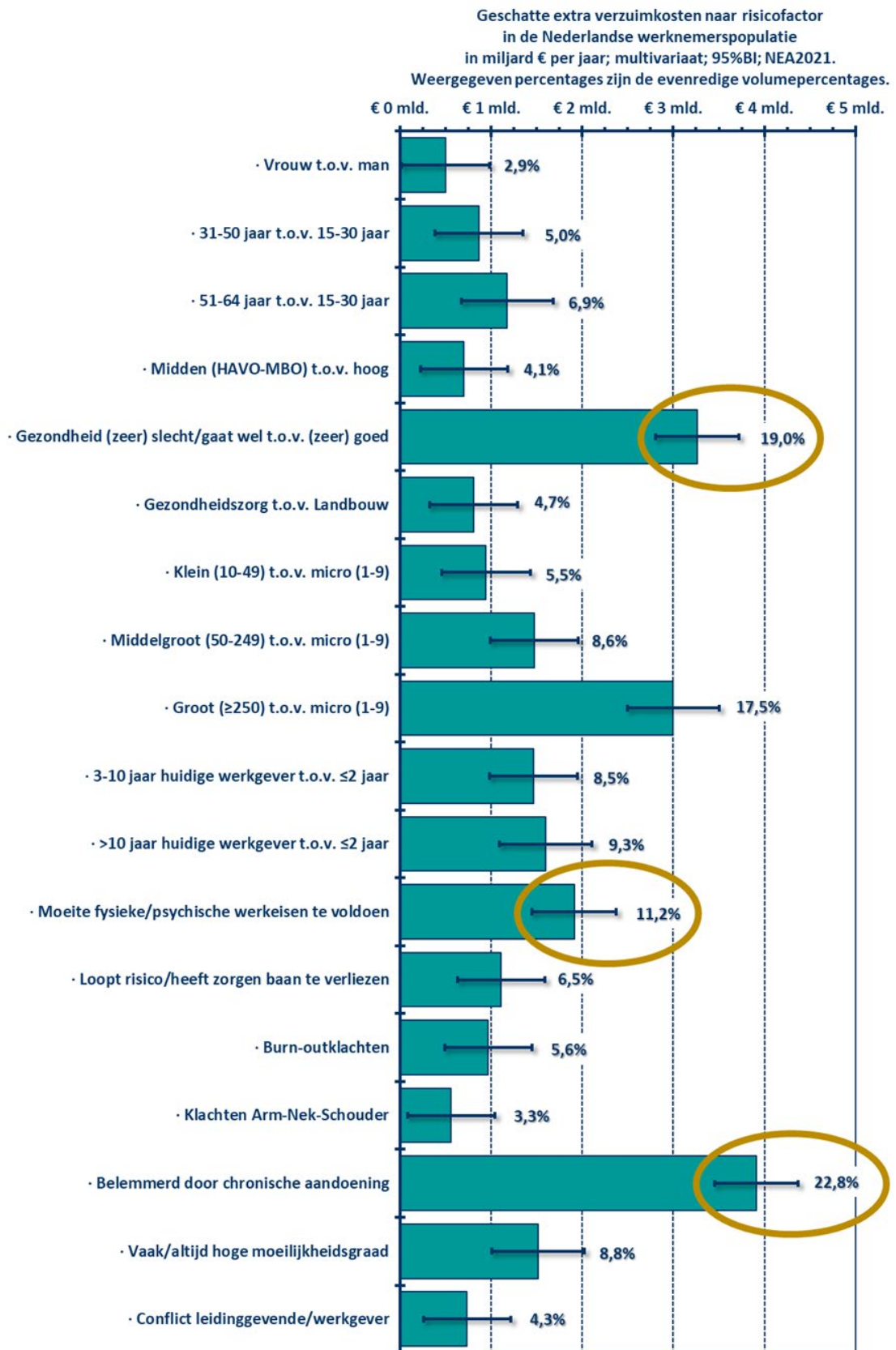
Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) jaargang 2021 van TNO en CBS. De NEA is een grootschalige en representatieve enquête onder werknemers, met vragen over arbeidsomstandigheden en duurzame inzetbaarheid. In de NEA2021 waren de gegevens van bijna 50.000 deelnemers geschikt om mee te nemen in de huidige analyses. Er zijn beschrijvende, univariate en multivariate analyses op het aantal verzuimdagen en de daarmee gepaard gaande salariskosten uitgevoerd, en dit wordt samengevat in een multivariaat verzuimkostenmodel. De belangrijkste onderzoeksvragen waren:

1. Welk deel van het ziekteverzuim in de Nederlandse *werknemerspopulatie* zou kunnen wegvallen, als de effecten van een aantal risicofactoren in deze populatie zouden worden geëlimineerd?
2. Welk deel van de salariskosten tijdens de door deze risicofactoren veroorzaakte ziekteverzuimdagen zou daarmee wegvallen?

Om deze vragen te beantwoorden, is onderzocht welke factoren samenhangen met ziekteverzuim en welke kosten daarmee gepaard gaan. Hierbij hoort ook een schatting op *populatielevel* van de kosten, wanneer risico's – zoals bijvoorbeeld fysiek zwaar werk – voorkómen kunnen worden. Naast deze hoofdvragen zijn nog enkele aanvullende analyses uitgevoerd, zoals verschillen naar deel- en voltijd contract, kort- en langdurige verzuimepisodes, en in hoeverre het verzuim volgens de werknemers zelf werkgerelateerd is. Deze uitkomsten, evenals een uitgebreide omschrijving van de methodologische aanpak, vindt u in bijgaand rapport.

Belangrijkste uitkomsten

De belangrijkste uitkomsten laten zich samenvatten aan de hand van het ontwikkelde multivariate verzuimkostenmodel. Multivariaat betekent dat unieke verzuimkosten van de risicofactoren worden geschat, rekening houdend met de andere risicofactoren in het model. Zie de Figuur op de volgende pagina. Deze Figuur laat per risicofactor het aandeel in de geschatte multivariaat gecorrigeerde verzuimkosten zien, geëxtrapoleerd naar de *werknemerspopulatie* van Nederland. Hierin spelen de verzuimkosten *per werknemer* een rol, maar ook is meegewogen of bepaalde risicofactoren vaak voorkomen of juist zeldzaam zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat voor een individuele werknemer, de verzuimkosten hoog zullen zijn als zich een zeldzaam maar ernstig risico op de werkvloer voordoet. Maar op *populatielevel* zullen de verzuimkosten door deze zeldzame risicofactor laag zijn, omdat deze weinig voorkomt. In de rapportage wordt uitgebreid ingegaan op de totstandkoming en interpretatie van onderstaande Figuur. Voor deze samenvatting vestigen we de aandacht met name op de volgende punten.

Belangrijkste risicofactoren en hun kosten

Uit de analyses blijkt dat de risicofactor met de grootste verzuimkosten *per werknemer* het krijgen van een arbeidsongeval is, dat zo ernstig is dat men er ten minste één dag door verzuimt (kosten € 3.703 *per werknemer* met een dergelijk ongeval). Omdat arbeidsongevallen relatief zeldzaam zijn, waren de kosten hiervan op het level van de *werknemerspopulatie* echter niet significant groter dan 0. De grootste risicofactor qua kosten op het level van de *werknemerspopulatie* is het hebben van een chronische aandoening waarmee men tevens belemmerd is in het werk (kosten € 2.818 *per werknemer*; in totaal € 3.914 miljoen (€ 3,9 miljard) voor de gehele *werknemerspopulatie* per jaar). Op de derde plaats komt met € 2.068 aan kosten *per werknemer* het hebben van een minder goede 'algemene gezondheidstoestand'. Voor de totale *werknemerspopulatie* is dit € 3.260 miljoen (€ 3,3 miljard) verzuimkosten per jaar. De vierde en eerste 'echt' werkgerelateerde risicofactor die tot verzuim(-kosten) leidt, is: 'Moeite om aan de fysieke en/of psychische werkeisen te voldoen' (€ 1.745 *per werknemer*; € 1.912 miljoen (€ 1,9 miljard) voor de *werknemerspopulatie* per jaar).

Aanknopingspunten voor bedrijfs- en persoonsgebonden kenmerken

Wanneer naar bovenstaande Figuur wordt gekeken, is het van belang om onderscheid te maken tussen factoren die zich lenen voor beleidsinterventies, en factoren die zich daar minder goed voor lenen omdat zij bijvoorbeeld inherent zijn aan bedrijfs- of persoonskenmerken. Zo kan bijvoorbeeld geslacht of leeftijd wel een risicofactor zijn, maar dit is eigenlijk niet of nauwelijks te beïnvloeden door beleid. Hetzelfde geldt in mindere mate voor opleidingsniveau, bedrijfsgrootte, en wel of niet belemmerd worden door een chronische aandoening. Een aantal van deze factoren hebben een signaalfunctie: er is verschil in risico op basis van deze bedrijfs- of persoonskenmerken. Dit kan een aanknopingspunt zijn voor de ontwikkeling van op specifieke doelgroepen gerichte interventies, dan wel voor het overwegen van (zorgvuldige en non-discriminatoire) differentiatie naar deze kenmerken.

Conclusie

Uit de analyses blijken de bovenstaande risicofactoren het belangrijkste. Dit biedt de volgende aanknopingspunten voor beleid om het ziekteverzuim en de daarmee gepaard gaande kosten te verminderen:

- verdere preventie- en handhavingsmaatregelen op het gebied van arbeidsongevallen;
- het verminderen van belemmeringen rond chronische aandoeningen, bijvoorbeeld door het stimuleren van aangepast werk en/of extra hulpmiddelen e.d.;
- het bevorderen van de algemene gezondheidstoestand van de werknemer, bijvoorbeeld door het stimuleren van 'gezonde' kantines, lunchwandelen en andere activiteiten die de gezondheid ten goede kunnen komen;
- aanpassing van de fysieke en psychische taakeisen die het werk aan werknemers stelt, naast investeren in de ontwikkeling van de werknemer, zodat deze geen of minder moeite heeft om aan de taakeisen te voldoen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
Inhoudsopgave	6
1 Inleiding	7
2 Resultaten	11
2.1 Gemiddeld Aantal Verzuimdagen naar Risicofactoren	11
2.2 Univariate Verzuimkostenmodel	19
2.3 Multivariate Verzuimkostenmodel	21
3. Conclusie	25
4. Aanvullende analyses	27
4.1 Sterkste Derde Oorzaak of Intermediair	27
4.2 Voltijd en Deeltijd	31
4.3 Werkgerelateerd Verzuim	40
4.4 Kort en Langdurig Verzuim	45
Bijlage A	53
Tabel 1	53
Bijlage B	58
Tabel 2	58
Bijlage C	67
Tabel 3	67

1 Inleiding

Welk deel van het ziekteverzuim in de Nederlandse *werknemerspopulatie* zou kunnen worden geëlimineerd als de effecten van een aantal risicofactoren in deze populatie zouden worden geëlimineerd? En welk deel van de salariskosten tijdens de door deze risicofactoren veroorzaakte ziekteverzuimdagen zou daarmee kunnen worden geëlimineerd? Om deze vragen te beantwoorden wordt door epidemiologen vaak de *Populatie Attributieve Fractie* berekend.¹

Populatie Attributieve Fractie

Bijvoorbeeld in de NEA2021 heeft 43,6% van alle deelnemers ten minste één keer verzuimd in de afgelopen 12 maanden. In de subgroep *zonder* burn-outklachten was dat echter 40,5%, en in de subgroep *met* burn-outklachten was dat 58,4%. De gedachte is nu dat als burn-out zou worden geëlimineerd, dat het percentage dat verzuimt dan in de *hele* groep zou dalen van 43,6% naar 40,5% (het percentage in de niet-burn-outklachten groep). Deze daling van 3,1% ten opzichte van de huidige 40,5% wordt de *Populatie Attributieve Fractie (PAF)* genoemd en is $3,1\% / 43,6\% = 7,1\%$. Dit houdt in dat 7,1% van 'ten minste één keer per jaar verzuimen' kan worden geattribueerd aan burn-out. Van belang is dat in deze PAF *zowel* het verhoogde risico op verzuim als gevolg van burn-outklachten zit (*per werknemer* met burn-outklachten is dat $58,4\% - 40,5\% = 17,9\%$ meer risico), als de mate waarin burn-outklachten voorkomen, de prevalentie ervan (in de NEA2021 is dat 17,2%; zie Tabel p. 54). De PAF kan namelijk ook worden berekend als genoemde *absolute* risicoverschil tussen niet- en wel burn-outklachten ($58,4\% - 40,5\% = 17,9\%$) maal de prevalentie van burn-outklachten (17,2%), gedeeld door de 'huidige' 43,6% met ten minste éénmaal verzuim per jaar: $17,9\% * 17,2\% / 43,6\% = 7,1\%$.²

In dit stuk werken we echter niet met al dan niet ten minste één keer per jaar verzuim, maar met het gemiddelde totale aantal werkdagen dat men per jaar verzuimt. De PAF wordt dan echter op vrijwel identieke wijze berekend, alleen niet met percentages maar met gemiddelden. Het aantal verzuimdagen in de hele groep was in de NEA2021 gemiddeld 8,1 werkdagen (zie p. 53). Onder degenen *zonder* burn-outklachten waren dat 6,3 werkdagen (zie p. 54), en onder degenen *met* burn-outklachten waren dat 16,8 werkdagen (zie p. 54).

¹ Ook vaak *Populatie Attributief Risico (PAR)* genoemd. Zie voor de theorie respectievelijk een praktijkvoorbeeld:

- Kahn, H.A. & Sempos, C.T. (1989). *Statistical methods in epidemiology. Ch. 4: Attributable risk*. New York: Oxford University Press (pp. 72-84).
- Vroome, E.M.M. de, Uegaki, K., Ploeg, C.P.B. van der, Treutlein, D.B., Steenbeek, R., Weerd, M. de & Bossche, S.N.J. van den (2015). Burden of sickness absence due to chronic disease in the Dutch workforce from 2007 to 2011. *Journal of Occupational Rehabilitation, 25*, 675-684.

² Deze PAF van 7,1% is een *andere* statistiek dan het percentage verklaarde variantie (R^2). De variabele 'burn-outklachten' verklaart bijvoorbeeld slechts 1,8% van de variantie in 'ten minste één keer hebben verzuimd in de laatste 12 maanden'.

De *Populatie Attributieve Fractie* op basis van de verzuimde werkdagen is dan: $(8,1-6,3) / 8,1 = 22,5\%^3$ (zie Tabel 2, p. 61). Dit wordt gewoonlijk echter berekend als ‘*volumepercentage*’: In de *totale* steekproef van de NEA2021 hebben we $8,1 * 49.659 = 402.238$ verzuimdagen. In de subgroep met burn-outklachten zitten (na weging voor representativiteit) 8.555 werknemers (en $8.555 / 49.659 = 17,2\%$, de prevalentie van burn-outklachten). Nu kunnen we in principe $8.555 * (16,8-6,3) = 8.555 * 10,5 = 89.828$ verzuimdagen toeschrijven aan burn-outklachten, ervan uitgaande dat degenen met burn-outklachten gemiddeld óók 6,3 dagen per jaar zouden hebben verzuimd, als burn-outklachten konden worden geëlimineerd. Het volumepercentage van verzuimdagen ‘door’ burn-outklachten zijn nu deze 89.828 verzuimdagen gedeeld door het totale aantal verzuimdagen in de steekproef (402.238), en dat is ook 22,5%, exact gelijk aan de eerder berekende *Populatie Attributieve Fractie*⁴. Deze ‘PAF’ van de verzuimdagen door burn-outklachten (22,5%), is hoger dan dat van ‘het aantal werknemers dat ten minste éénmaal per jaar verzuimt door burn-outklachten’ (7,1%). Dat wordt veroorzaakt doordat burn-outklachten niet alleen tot verzuim leidt, maar bovendien tot relatief *veel werkdagen* verzuim. In de rest van de tekst gebruiken we de term ‘*volumepercentage*’ voor ‘*het percentage verzuimdagen in de werknemerspopulatie dat kan worden toegeschreven aan een risicofactor*’, in plaats van de minder bekende term ‘PAF’. Zij zijn getalsmatig echter hetzelfde, en zijn beide gebaseerd op het product van het extra risico *per werknemer* aan de ene kant, en de prevalentie van betrokken risicofactor in de populatie aan de andere kant.

In praktijk brengen we onderstaand eerst de belangrijkste werkgerelateerde risicofactoren van ziekteverzuim in kaart, en rekenen we deze op basis van het bruto dagsalaris vervolgens om naar de overeenkomstige verzuimkosten. Analoog aan het aantal verzuimdagen kunnen de geassocieerde verzuimkosten vervolgens worden toegeschreven aan bijvoorbeeld burn-outklachten.

Deze analyses doen we zowel ‘*univariaat*’ (= zonder de risicofactoren onderling te corrigeren) als ‘*multivariaat*’, waarbij de risicofactoren onderling worden gecorrigeerd. Behalve dat de ‘risicofactoren’ onderling voor elkaar worden gecorrigeerd, corrigeren we ‘multivariaat’ tevens voor een aantal achtergrondvariabelen, zoals geslacht, leeftijd, en opleiding. Daarmee ondervangen we in het kort dat een relatie tussen een risicofactor als zwaar werk en ziekteverzuim, op de achtergrond wordt veroorzaakt doordat bijvoorbeeld geslacht als ‘derde variabele’ zowel samenhangt met de risicofactor (‘*Burn-out klachten*’ of ‘*Zwaar werk*’ e.d.), als met de uitkomstvariabele (‘*Ziekteverzuim*’). Deze ‘derde oorzaak’-verklaring wordt in de multivariate analyse als het ware ‘weggefilterd’.

De analyses zijn uitgevoerd op de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden (NEA) jaargang 2021 (afgenomen eind 2021). De NEA is een representatief jaarlijks surveyonderzoek onder circa 50.000 werknemers per meting in geheel Nederland, onder alle sectoren en leeftijden (15 t/m 75 jaar). Voor de huidige analyses konden in totaal 49.659 respondenten worden betrokken. Tenzij anders vermeld worden de NEA-gegevens in alle analyses *proportioneel* gewogen ten behoeve van de representativiteit. Aangezien het *proportionele* weeggewicht gemiddeld één is, kunnen we op de ‘gebruikelijke’ manier

³ Althans, zonder tussentijdse afronding is het 22,5% (zoals op p. 52). Sec ‘ $(8,1-6,3) / 8,1$ ’ is 22,1%. Ook deze PAF van 22,5% is uiteraard een *andere* statistiek dan het percentage verklaarde variantie (R^2). De variabele ‘*burn-outklachten*’ verklaart slechts 2,4% van de variantie in het ‘*aantal verzuimdagen*’. Statistieken als de PAF en Cohen’s d zijn alles bij elkaar genomen nuttigere maten van effectgrootte dan de verklaarde variantie (R^2 ; Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.)*. Hillsdale New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, p. 78).

⁴ Althans, zonder tussentijdse afronding is het 22,5% (zoals op p. 52); sec $89.828 / 402.238 = 22,3\%$.

statistische toetsen uitvoeren en 95% betrouwbaarheidsintervallen presenteren. Voor sommige doeleinden, om populatiecijfers te krijgen, wegen we echter niet *proportioneel*, maar gebruiken we het *ophooggewicht*.⁵

In de gebruikte NEA dataset waren de actuele loongegevens van 2021 van elke individuele NEA-respondent opgenomen.⁶ Daarmee hoefden de verzuimkosten in 2021 *niet* te worden gebaseerd op de ‘geëxtrapoleerde’ en voor looninflatie gecorrigeerde loongegevens van een jaar eerder. Hiermee hebben we de unieke mogelijkheid om de verzuimkosten te berekenen door het aantal verzuimdagen van elke *individuele* respondent te vermenigvuldigen met zijn of haar *individuele* deeltijdgecorrigeerde salaris, en hoeven we ons niet te wenden tot globale groepsgegevens zoals in veel andere kostenpublicaties.

Op basis van eerdere analyses en publicaties is op basis van de NEA2021-vragenlijst een brede lijst van achtergrondvariabelen en risicofactoren van verzuim samengesteld. We gebruiken een relatief uitgebreide lijst van achtergrondvariabelen en risicofactoren die in 2021 zijn uitgevraagd, zonder van tevoren te formuleren *waarom* elke risicofactor zou kunnen leiden tot verhoogd ziekteverzuim. Met andere woorden zonder expliciete hypothesen. Als een risicofactor in praktijk niet tot verzuim leidt, dan komt dat tot uitdrukking in een kleine en/of niet-significante regressiecoëfficiënt. Het voordeel van een brede lijst van potentiële determinanten is dat daarmee relaties tussen risicofactoren en verzuim naar boven kunnen komen, die van tevoren niet werden verwacht, en er dus ook relatief nieuwe risicofactoren kunnen worden gedetecteerd.

Aangezien we het verzuim tevens willen omrekenen in verzuimkosten, is in dit rapport de uitkomstvariabele het aantal verzuimde *werkdagen* in de afgelopen 12 maanden.⁷ Gevraagd is:

“Hoeveel werkdagen heeft u, alles bij elkaar, de afgelopen 12 maanden naar schatting verzuimd? Tel alleen de dagen waarop u normaal gesproken zou werken. Ook gedeeltelijk ziekteverzuim en therapeutisch werken tellen als verzuim. Normaal zwangerschapsverlof wordt niet als ziekteverzuim opgevat”.

Deze verzuimdagen hoefden overigens *niet* aaneensluitend te zijn, konden uit meerdere verzuimepisodes komen, en het aantal verzuimdagen is met andere woorden niet hetzelfde als de verzuim *duur* (in de zin van de lengte van een verzuimepisode, zie p. 55). Deze verzuimde

⁵ Het *proportionele* gewicht en het *ophooggewicht* hebben overigens een vaste verhouding, in de NEA2021 is dat 1 : 155. Gemiddeld genomen representeert elke respondent 155 werknemers, en is de steekproef fractie dus gelijk aan $1 / 155 = 0,6\%$. Dit komt neer op de grootte van de *steekproef* ten opzichte van de grootte van de *werknemerspopulatie*: $49.659 / 7.688.352 = 0,6\%$.

⁶ Deze salarisgegevens van 2021 zijn bij TNO op 22 november 2022 beschikbaar gekomen. Het gaat hierbij niet om zelf gerapporteerde gegevens maar om objectieve cijfers uit de Polisadministratie (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Polisadministratie>).

⁷ Daarbij worden ook degenen die niet verzuimen ‘meegeteld’ met ‘0 dagen verzuim’. In de hier onderzochte groep werknemers is het gemiddeld aantal dagen verzuim 8,1 (inclusief ‘0 dagen verzuim’; $N = 49.659$). Als we degenen met ‘0 dagen verzuim’ daaruit weglaten, dan wordt dit gemiddeld 18,5 dagen ($N = 21.664$). Met andere woorden, degenen die verzuimen, verzuimen gemiddeld 18,5 dagen per jaar (het ‘verzuim onder de verzuimers’). In verband met de multivariate analyse zijn de missings gedeeltelijk met behulp van mean-substitutie in subgroepen ‘ingevuld’. Daardoor kunnen de gemiddelden en de aantallen enigszins afwijken ten opzichte van eerdere jaarrapporten of de NEA-benchmarktool (<https://www.monitorarbeid.tno.nl/nl-nl/visualisaties/nea-benchmarktool/>).

werkdagen worden gewoonlijk omgerekend in het deeltijdgecorrigeerde ziekteverzuimpercentage. Dat wil zeggen het aantal verzuimde *werkdagen* gedeeld door het aantal werkdagen dat betrokkene in een regulier jaar zou werken, gegeven zijn voltijd- dan wel deeltijdaanstelling. In dit rapport gebruiken we echter niet het ziekteverzuimpercentage, maar voor zowel voltijd- als deeltijdwerknemers het totale aantal verzuimde werkdagen dat men normaliter zou hebben gewerkt. Ziekte-dagen in weekenden, feestdagen, vakanties of voor deeltijders de ziekte-dagen gedurende het deel van de week dat zij normaliter niet werken, worden niet als '*ziekteverzuimdagen*' meegeteld. De correlatie tussen de hier gebruikte maat voor ziekteverzuim (het '*aantal werkdagen verzuimd*') en het '*ziekteverzuimpercentage*', is in de NEA2021 echter zeer hoog ($r = 0,97$). Dus hoewel op een geheel andere schaal uitgedrukt (dagen respectievelijk percentages), zijn deze twee maten van verzuim qua 'informatie' vrijwel gelijk.

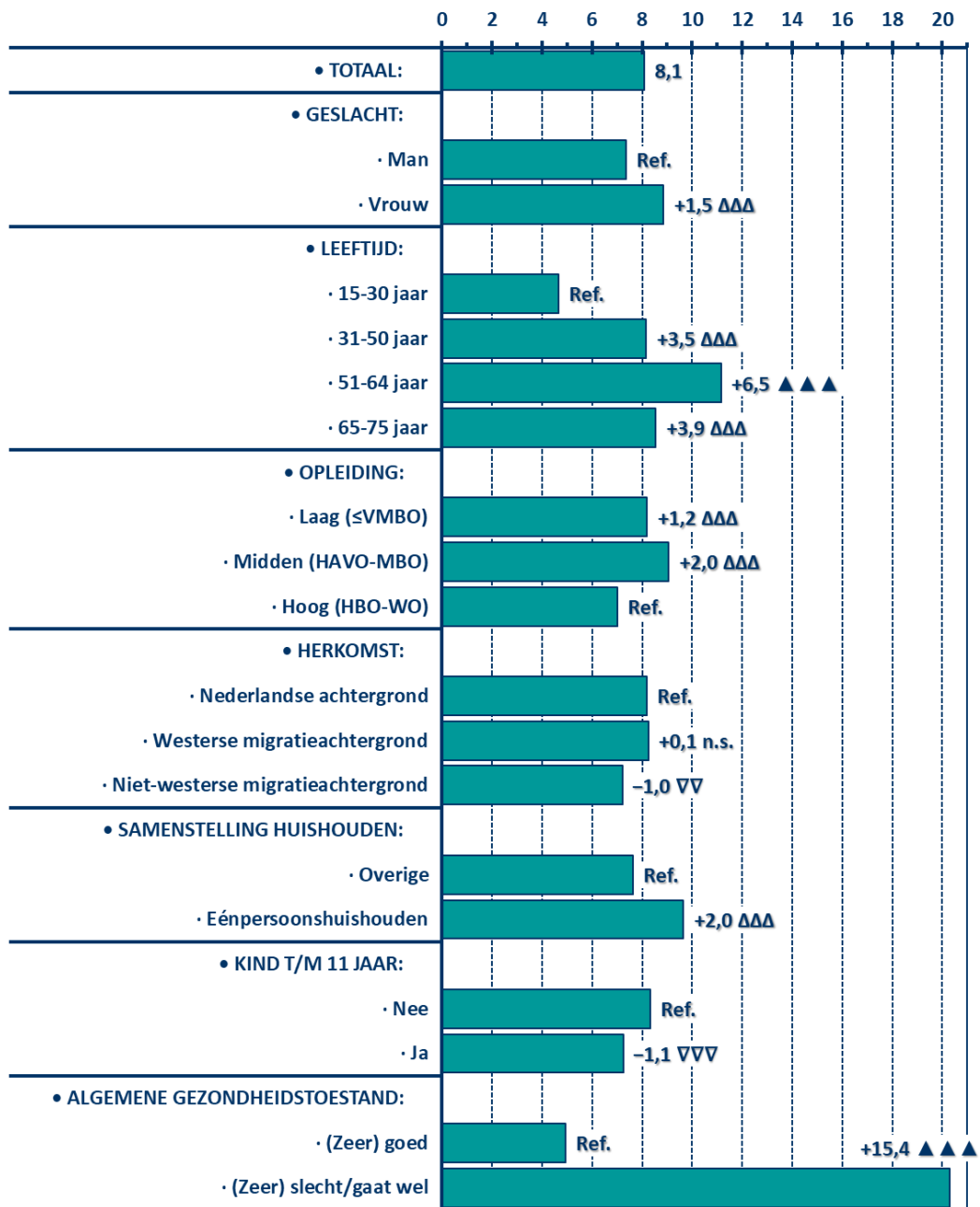
2 Resultaten

2.1 Gemiddeld Aantal Verzuimdagen naar Risicofactoren

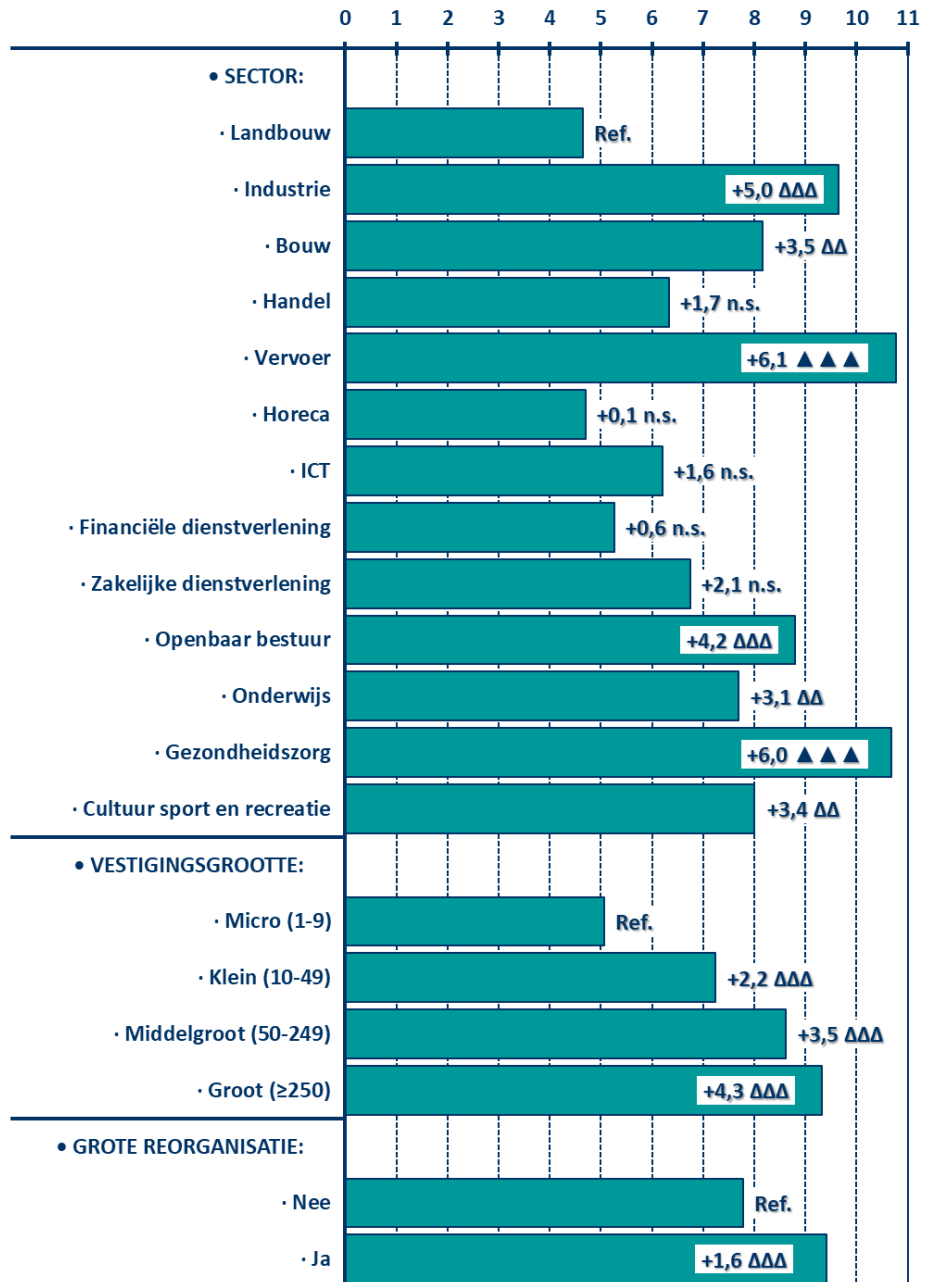
In Figuur 1 het gemiddeld aantal verzuimdagen in de 12 maanden voorafgaand aan de meting van eind 2021, univariaat uitgesplitst naar alle onderzochte risicofactoren en achtergrondvariabelen. In Tabel 1 (Bijlage) worden alle onderliggende cijfers weergegeven. In alle gevallen geldt: ▲: $p < 0,05$, ▲▲: $p < 0,01$, ▲▲▲: $p < 0,001$. Resultaten met een relatief klein effect (Cohen's $d < 0,20$) worden echter weergegeven met open in plaats van gesloten driehoekjes (Δ en ∇). Ook bij deze open driehoekjes geldt echter: Δ : $p < 0,05$, $\Delta\Delta$: $p < 0,01$, $\Delta\Delta\Delta$: $p < 0,001$.

De achtergrondvariabelen en de risicofactoren zijn zo goed mogelijk gegroepeerd in de categorieën '*Persoonskenmerken*' (Figuur 1a), '*Bedrijfskenmerken*' (Figuur 1b), '*Persoon en werk*' (Figuur 1c), '*Arbeidstijden*' (Figuur 1d), '*Arbeidsvoorwaarden en arbomaatregelen*' (Figuur 1e), '*Fysieke en omgevingsbelasting*' (Figuur 1f), en '*Psychosociale belasting*' (Figuur 1g). In Figuur 1 worden *alle* onderzochte variabelen vermeld, dus zonder selectie op 'significantie' e.d.

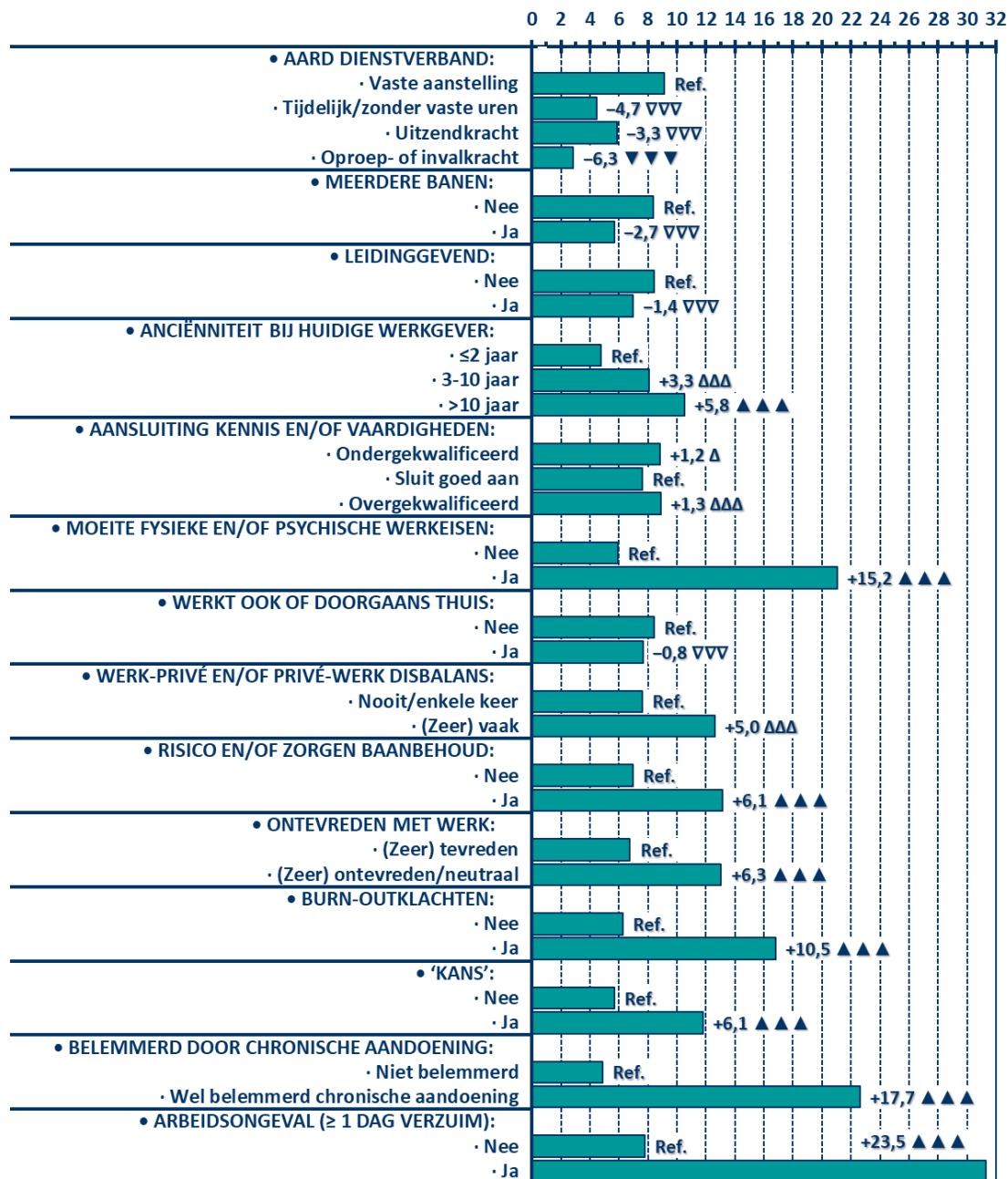
Figuur 1a. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021) naar persoonskenmerken

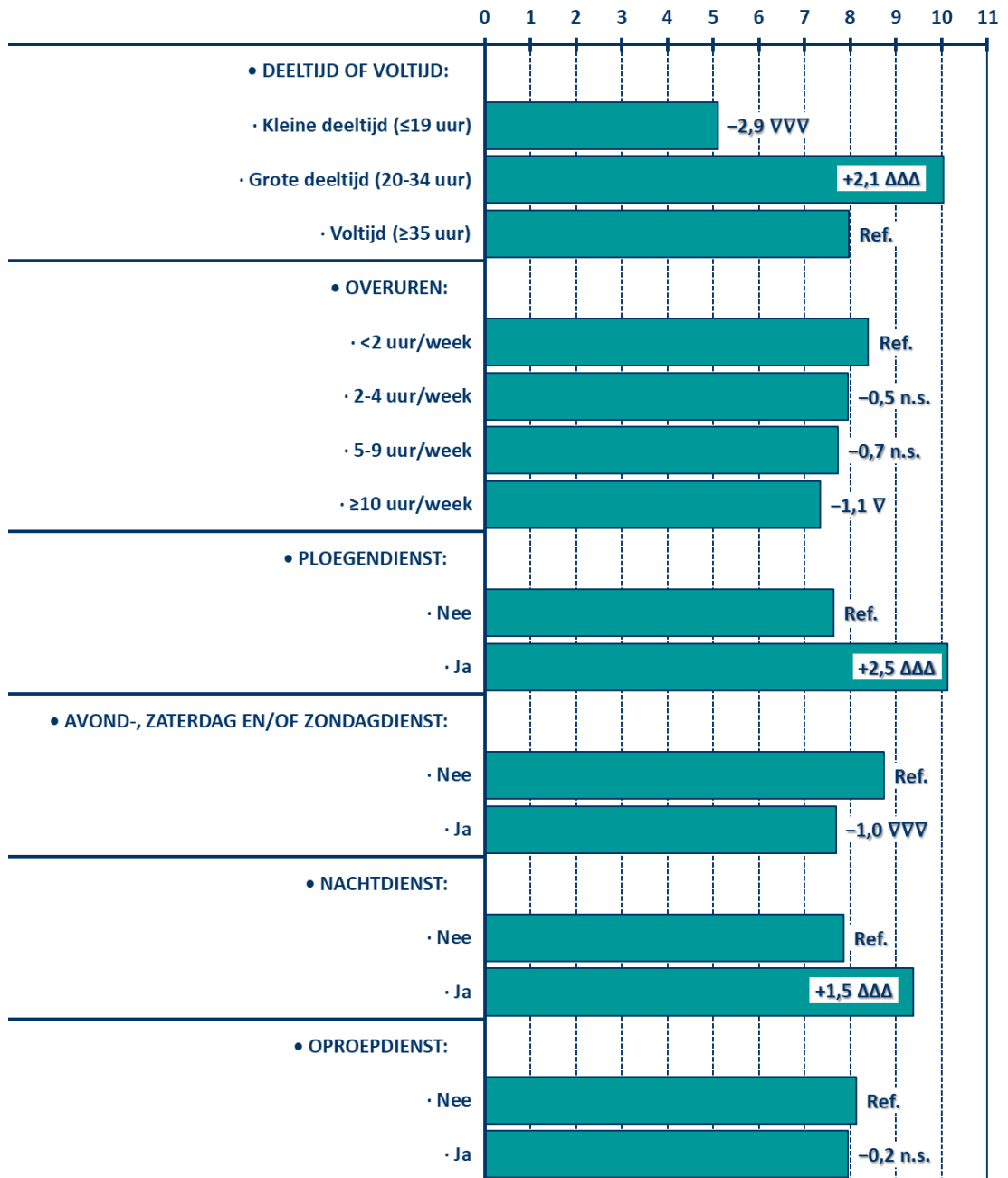
Figuur 1b. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021) naar bedrijfskenmerken

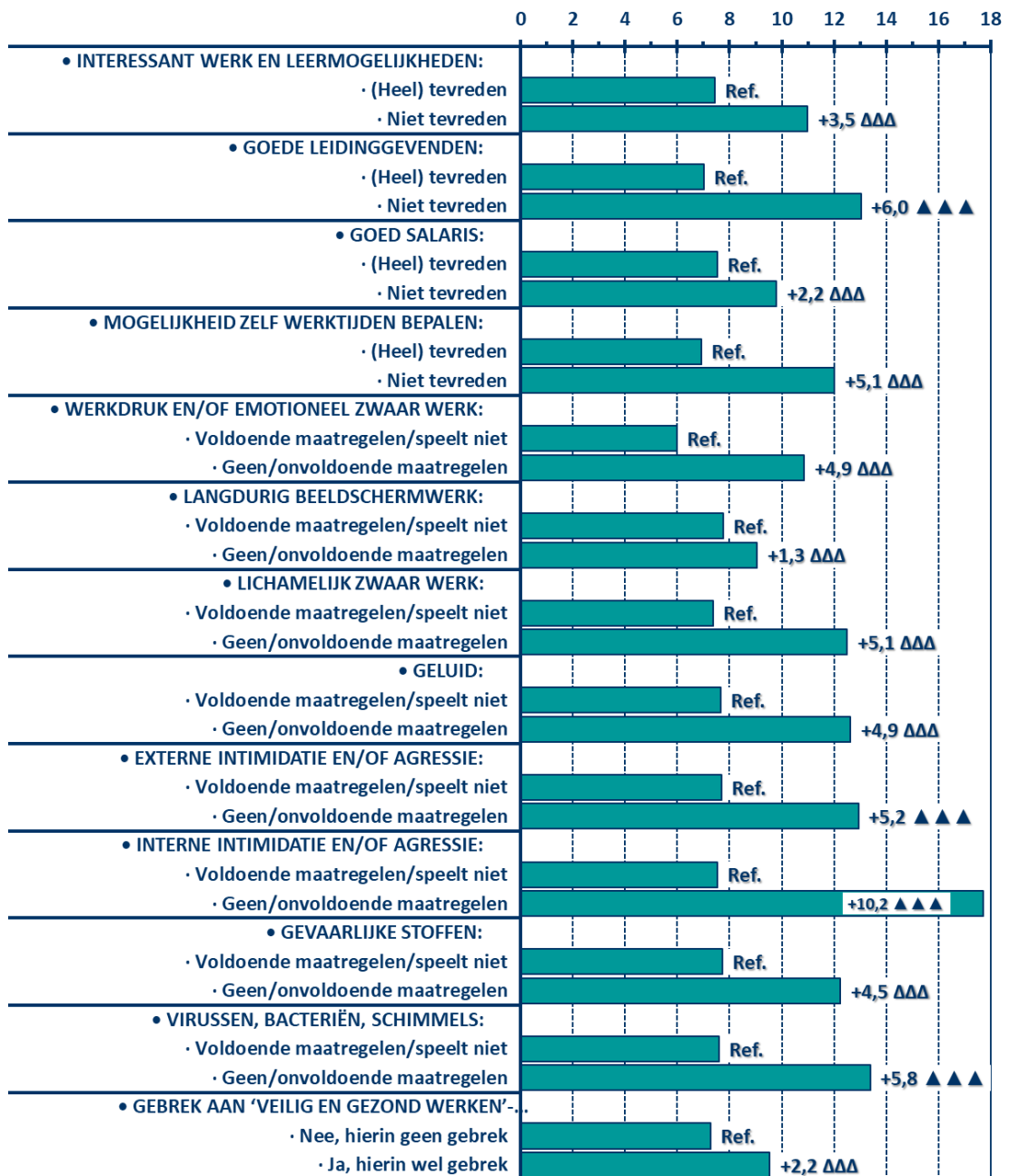
Figuur 1c. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021) naar 'persoon en werk'

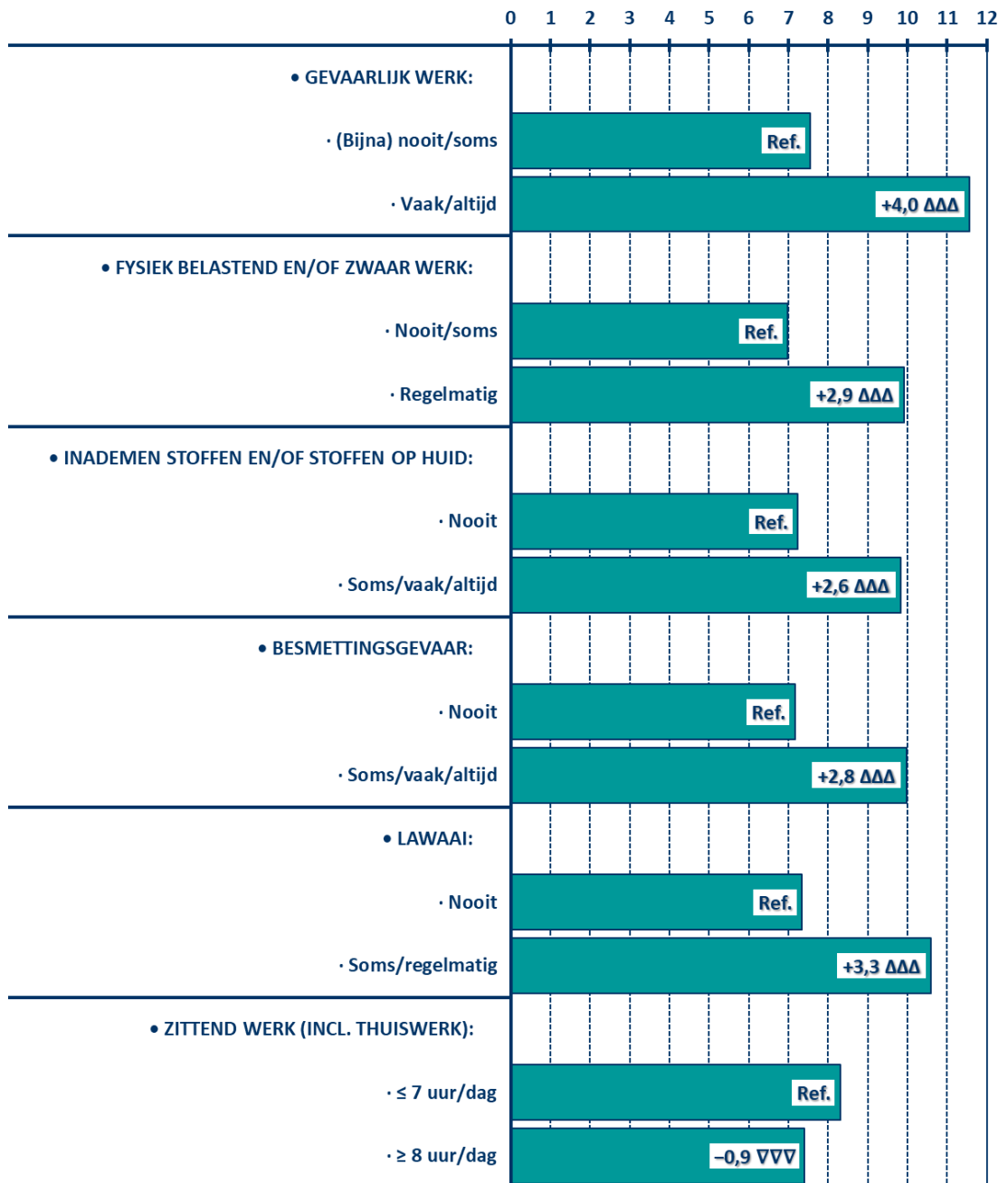
Figuur 1d. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021) naar arbeidstijden

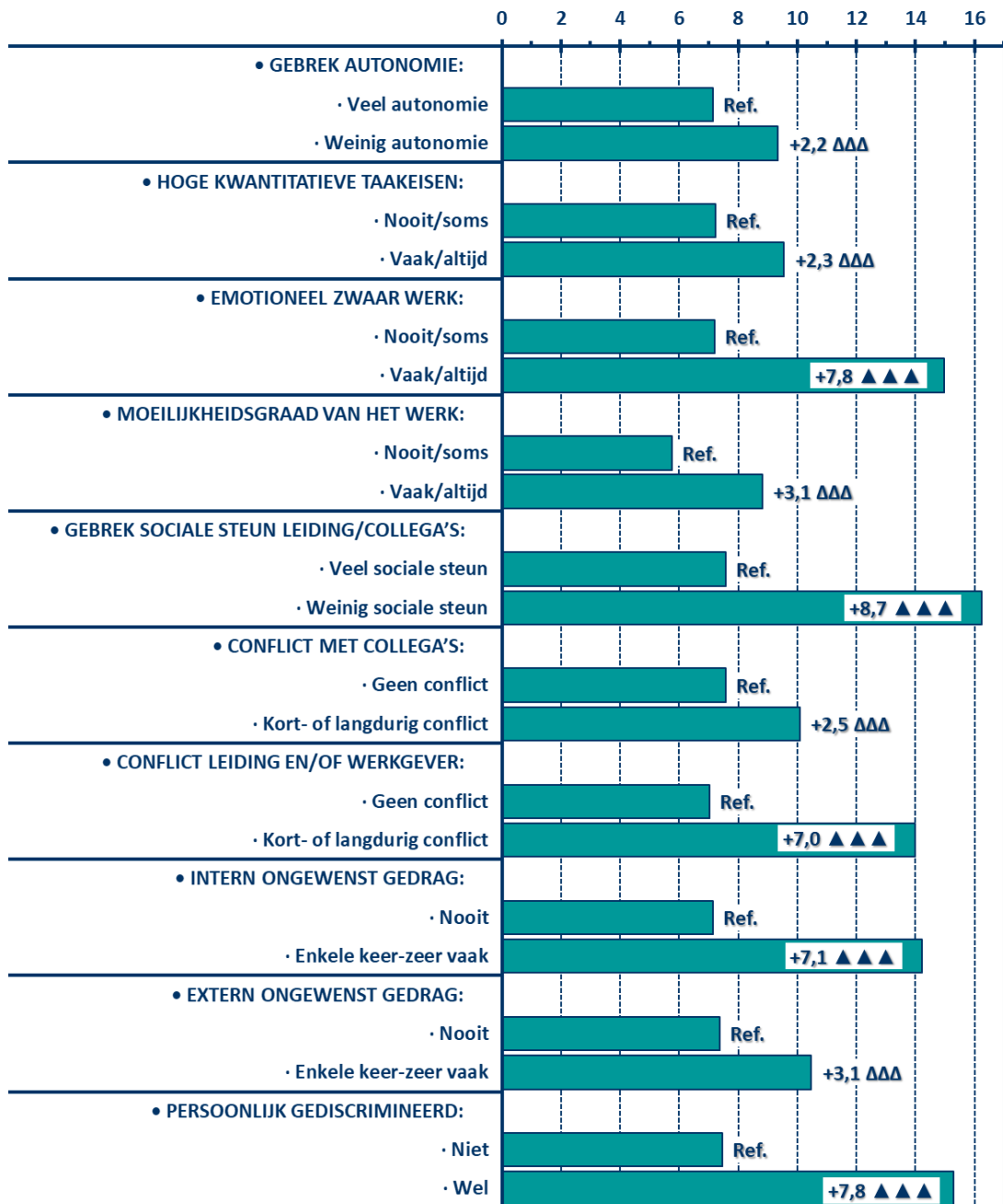
Figuur 1e. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021) naar arbeidsvoorwaarden en arbomaatregelen

**Figuur 1f. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021)
naar fysieke en omgevingsbelasting**

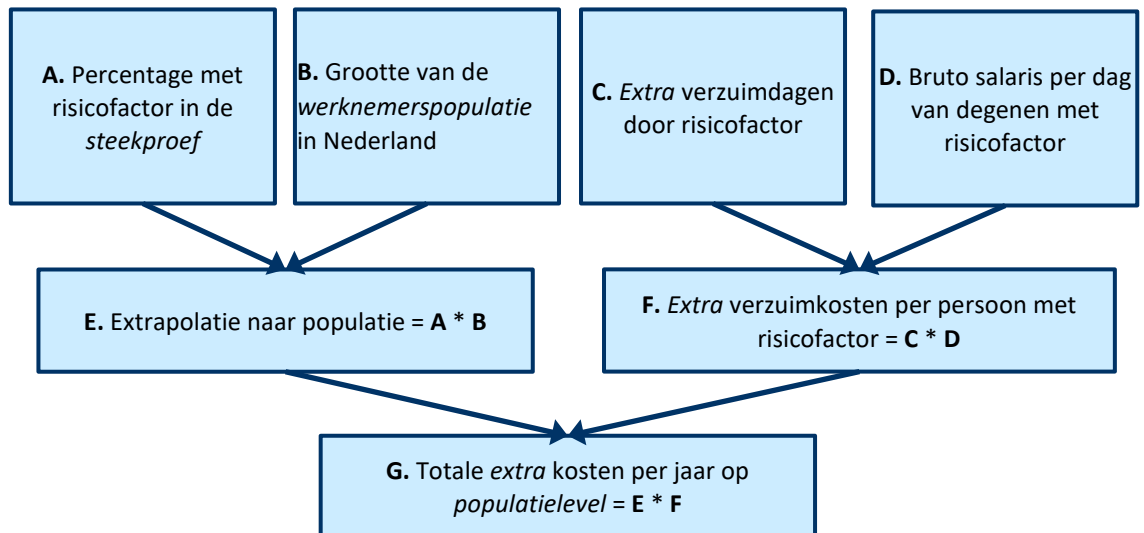

Figuur 1g. Verzuimde werkdagen laatste 12 maanden (NEA eind 2021) naar psychosociale belasting

2.2 Univariate Verzuimkostenmodel

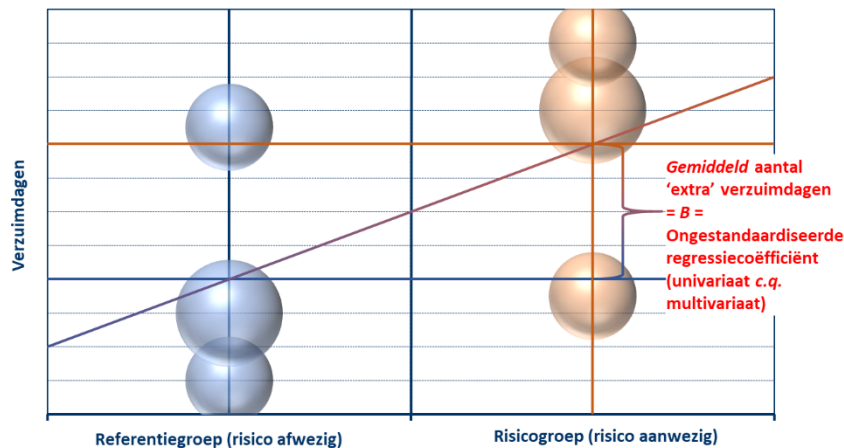
In Tabel 2 (Bijlage) zijn de *univariate* gemiddelde aantallen verzuimdagen met behulp van het dagsalaris van elke afzonderlijke werknemer omgerekend in de overeenkomstige verzuimkosten op *werknemers*- en op *populatielevel*. Het gehanteerde verzuimkostenmodel is in het kort:

In de analyses vergelijken we het verzuim in de subgroep met een risicofactor zoals zwaar werk met een vergelijkings- of referentiegroep ('Ref.:', in dit voorbeeld degenen zonder zwaar werk. Alléén bij de achtergrond- en/of controlevariabelen is als referentiegroep zo veel mogelijk gekozen voor de subgroep met het *laagste* ziekteverzuim, om negatieve coëfficiënten zo veel mogelijk te voorkomen. Dit is echter niet gedaan bij duidelijke 'risicofactoren' zoals *thuiswerken*. De werknemers die in 2021 *ook of doorgaans thuis werkten* verzuimden gemiddeld 7,7 dagen, maar degenen die 'gewoon' op de werklocatie werkten verzuimden significant *méér* dagen ($M = 8,4$ dagen, $p < 0,001$; zie Tabel 1 op p. 54 en Tabel 2 op p. 61). In zo'n geval hebben we niet 'achteraf' de risicofactor *thuiswerken* veranderd in de risicofactor *op de werklocatie werken*. Als gevolg daarvan zijn voor de risicofactor *thuiswerken* geen 'negatieve' PAFs respectievelijk 'negatieve' 'extra' verzuimkosten als gevolg van *thuiswerken* berekend; een 'risico'-factor kan in deze context niet leiden tot *minder* verzuim *c.q.* kosten. In deze gevallen worden echter wel de ongestandaardiseerde (B) en de gestandaardiseerde (β) regressiecoëfficiënt vermeld en getoetst. Aan de negatieve ' B ' is dan te zien hoeveel dagen de 'risico'-groep 'meer' verzuimt dan de referentiegroep, in dit voorbeeld is de ' B ' van *thuiswerken* op p. 61 gelijk aan $7,66 - 8,43 = -0,77$ dagen ($p < 0,001$; in de Tabel afgerond op $-0,8$ dagen).

Het aantal 'Extra verzuimdagen door een risicofactor' wordt in deze paragraaf berekend als het *ongecorrigeerde* verschil tussen het aantal verzuimdagen van degenen mét betrokken risicofactor, en het aantal verzuimdagen van degenen zónder betrokken risicofactor (de referentiegroep, zie onderstaande Figuur). We gaan er vanuit dat degenen mét betrokken risicofactor nog altijd een aantal dagen zouden hebben verzuimd als zij die risicofactor niet hadden gehad; namelijk dat zij dan evenveel dagen zouden hebben verzuimd als degenen zónder die risicofactor.

Afleiding aantal 'extra' verzuimdagen ten gevolge van een risicofactor

Van elke determinant is tevens het volumepercentage berekend, zowel in termen van *verzuimdagen* als in termen van *verzuimkosten*.⁸ Het aantal extra *verzuimdagen* dat een risicofactor *per werknemer* zal opleveren, is eerst geëxtrapoleerd naar de gehele populatie werknemers met die risicofactor. Dit cumulatieve aantal dagen is weergegeven in de kolom: 'Extra verzuimdagen in de populatie ($\times 1.000$)', bijvoorbeeld 8.465.000 verzuimdagen als gevolg van zwaar werk (Tabel 2 bij 'Fysiek belastend en/of zwaar werk' op p. 64). Onder de naar schatting 7.688.000 werknemers in Nederland in 2021 (Tabel 1, p. 53), bedroeg het cumulatieve totale aantal verzuimdagen naar schatting 62.082.000, dus los van elke risicofactor.⁹ Het cumulatieve aantal verzuimdagen door een specifieke risicofactor gedeeld door het cumulatieve totale aantal verzuimdagen in de gehele *werknemerspopulatie* is hier het volumepercentage. In het geval van zwaar werk zijn dat dus genoemde 8.465.000 verzuimdagen gedeeld door genoemde 62.082.000 verzuimdagen in totaal, en dat geeft een volumepercentage van 13,6%, en dat wordt weergegeven in Tabel 2 (p. 64). Met andere woorden, van *alle* verzuimde *werkdagen* onder werknemers in Nederland in 2021, kan circa 13,6% worden geattribueerd aan zwaar werk.

Ook de cumulatieve *kosten* zijn omgerekend in volumepercentages. Bijvoorbeeld zwaar werk geeft cumulatief over de gehele *werknemerspopulatie* € 1.890 miljoen aan extra

⁸ Volumepercentage houdt als in de inleiding is toegelicht in, dat *alle* dagen verzuim door bijvoorbeeld zwaar werk in de gehele steekproef worden gesommeerd, en vervolgens gedeeld door de som van *alle* verzuimdagen in de gehele steekproef. Dit percentage wordt dus *niet per werknemer* berekend waarna het gemiddelde van dat percentage wordt berekend. In plaats van bijvoorbeeld $(2/10+9/90)/2 = (20\%+10\%)/2 = 15\%$, zou het volumepercentage $(2+9)/(10+90) = 11/100 = 11\%$ zijn.

⁹ Dit totaal, 62.082.000 verzuimdagen, is niet weergegeven in Tabel 2. Het geschatte totale aantal werknemers in Nederland ten tijde van de NEA2021 (7.688.000) is in deze context de som van alle ohooggewichten in het NEA-bestand.

verzuimkosten per jaar (p. 64). De cumulatieve kosten van verzuim onder werknemers in geheel Nederland in 2021 (in de zin van salariskosten) waren € 17,141 miljard.¹⁰ De cumulatieve totale kosten van zwaar werk gedeeld door de cumulatieve totale verzuimkosten onder alle Nederlandse werknemers in 2021 samen is nu het volumepercentage van de kosten van zwaar werk, en dat komt in dit voorbeeld neer op € 1.890 miljoen / € 17,141 miljard = 11,0% (p. 64).

2.3 Multivariate Verzuimkostenmodel

Gezien het grote aantal respondenten in de NEA2021 is een groot aantal determinanten *an sich* geen probleem voor multivariate analyse. Wel is er gevaar voor *'multicollineariteit'*, een te sterke samenhang tussen de determinanten onderling. Om dat tegen te gaan, is er ten eerste voor gezorgd dat geen enkel paar determinanten een onderlinge correlatie heeft van circa 0,50 of meer. Waar nodig zijn daartoe variabelen samengenomen. *Bijvoorbeeld* de variabelen *'Loop risico baan te verliezen'* en *'Heb zorgen over baanbehoud'* hebben een relatief hoge onderlinge correlatie ($r = +0,52$), en zijn daarom samengenomen (*'Ja'* op één of beide variabelen respectievelijk *'Nee'* op beide variabelen). Ook is de uiteindelijke set van determinanten gecheckt op de *'Variance Inflation Factor (VIF)'*. Er bestaat gevaar voor multicollineariteit als de *VIF* 2,5 of meer is, maar dit kwam niet voor.

Door het grote aantal determinanten bestaat ook het risico dat er door missings te veel respondenten *niet* kunnen worden opgenomen in een multivariate analyse. Om dit probleem te ondervangen zijn de missings geïmputeerd met het gemiddelde per subgroep¹¹, dan wel toegevoegd aan de referentiegroep (afhankelijk van het continue of categorische karakter van elke variabele). In alle resultaten, zowel univariaat als multivariaat, zijn daarmee steeds *alle* 49.659 NEA2021-respondenten betrokken. Verschillen tussen univariaat en multivariaat zijn zodoende alléén het gevolg van multivariate correctie, en niet doordat er in de multivariate analyse *andere* respondenten worden geanalyseerd dan in de univariate analyses.

In Tabel 3 (Bijlage, p. 67), worden alle gedetailleerde resultaten van het *multivariate* verzuimkostenmodel gepresenteerd. Ook in dit multivariate model wordt het aantal *'Extra verzuimdagen door een risicofactor'* berekend als het verschil tussen het aantal verzuimdagen van degenen mét betrokken risicofactor en het aantal verzuimdagen van degenen zónder betrokken risicofactor, maar nu *gecorrigeerd* voor *alle* andere achtergrond- en risicofactoren die zijn weergegeven in Tabel 3.¹² Ook op grond van deze multivariate analyses zijn de evenredige volumepercentages in verzuimdagen en verzuimkosten berekend. De belangrijkste *multivariate* resultaten van de gemiddelde extra verzuimkosten *per werknemer* mét betrokken risicofactor worden in Figuur 2 samengevat.¹³ Het criterium voor opname in Figuur 2, is een *ondergrens* van het 95% betrouwbaarheidsinterval groter dan 0.

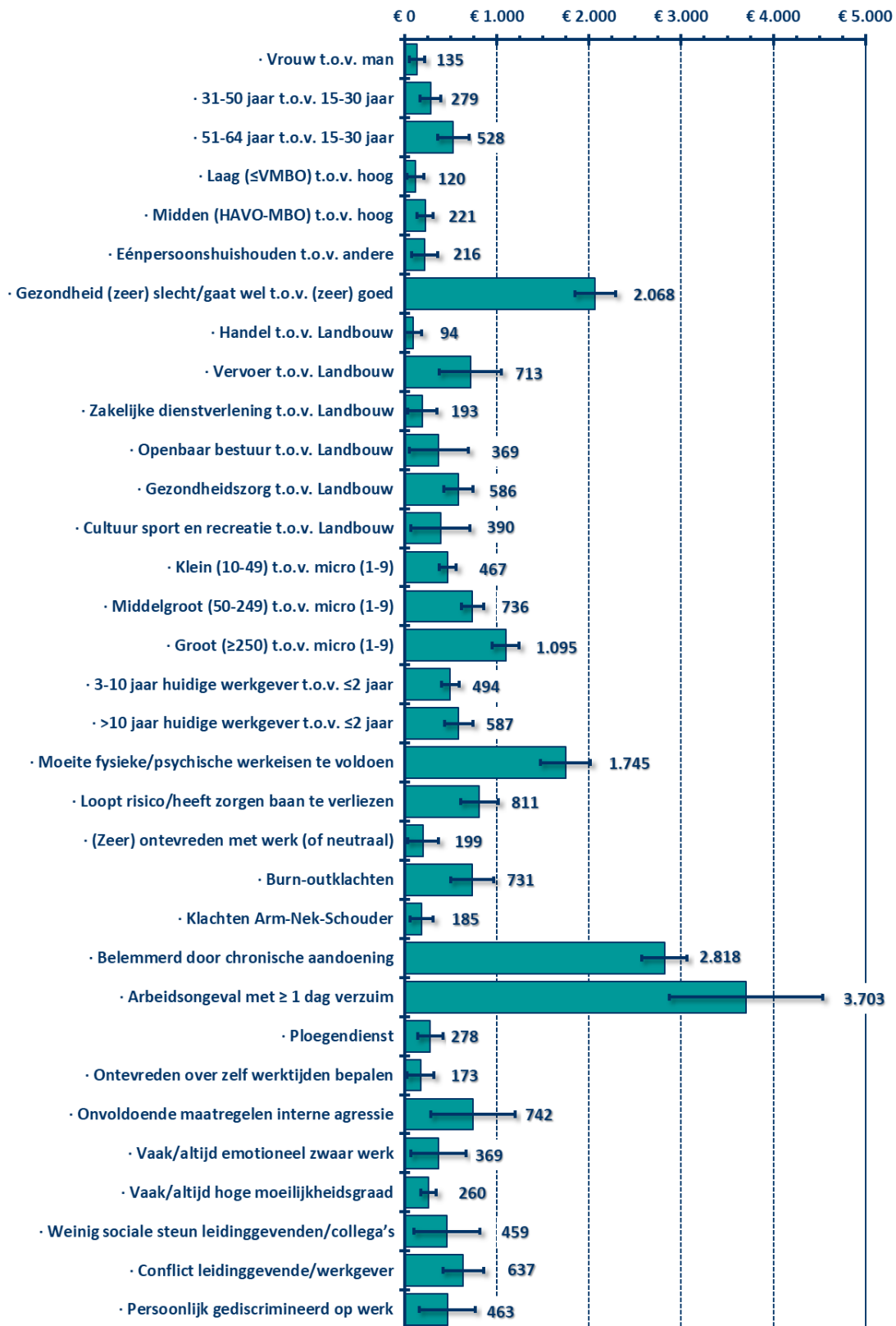
¹⁰ Dit totaal, € 17,141 miljard, is niet weergegeven in Tabel 2.

¹¹ Deze subgroepen zijn gebaseerd op alle combinaties van geslacht, leeftijd, opleiding en sector.

¹² Multivariate correctie houdt in het kort in dat alle determinanten virtueel *onafhankelijk* worden gemaakt, en we het *directe* effect van elke determinant op het ziekteverzuim kunnen zien; niet 'vertekend' door alle andere determinanten.

¹³ Bijvoorbeeld de extra verzuimkosten *per werknemer in de subgroep met zwaar werk*. In Figuur 2 worden deze kosten dus *niet* 'verspreid' over *alle* werknemers. Dit laatste doen we wél in Figuur 3, waarin niet alleen het aantal extra dagen door bijvoorbeeld zwaar werk *per werknemer* van belang is, maar tevens hoeveel werknemers zwaar werk hebben (de prevalentie van zwaar werk in de steekproef c.q. de populatie).

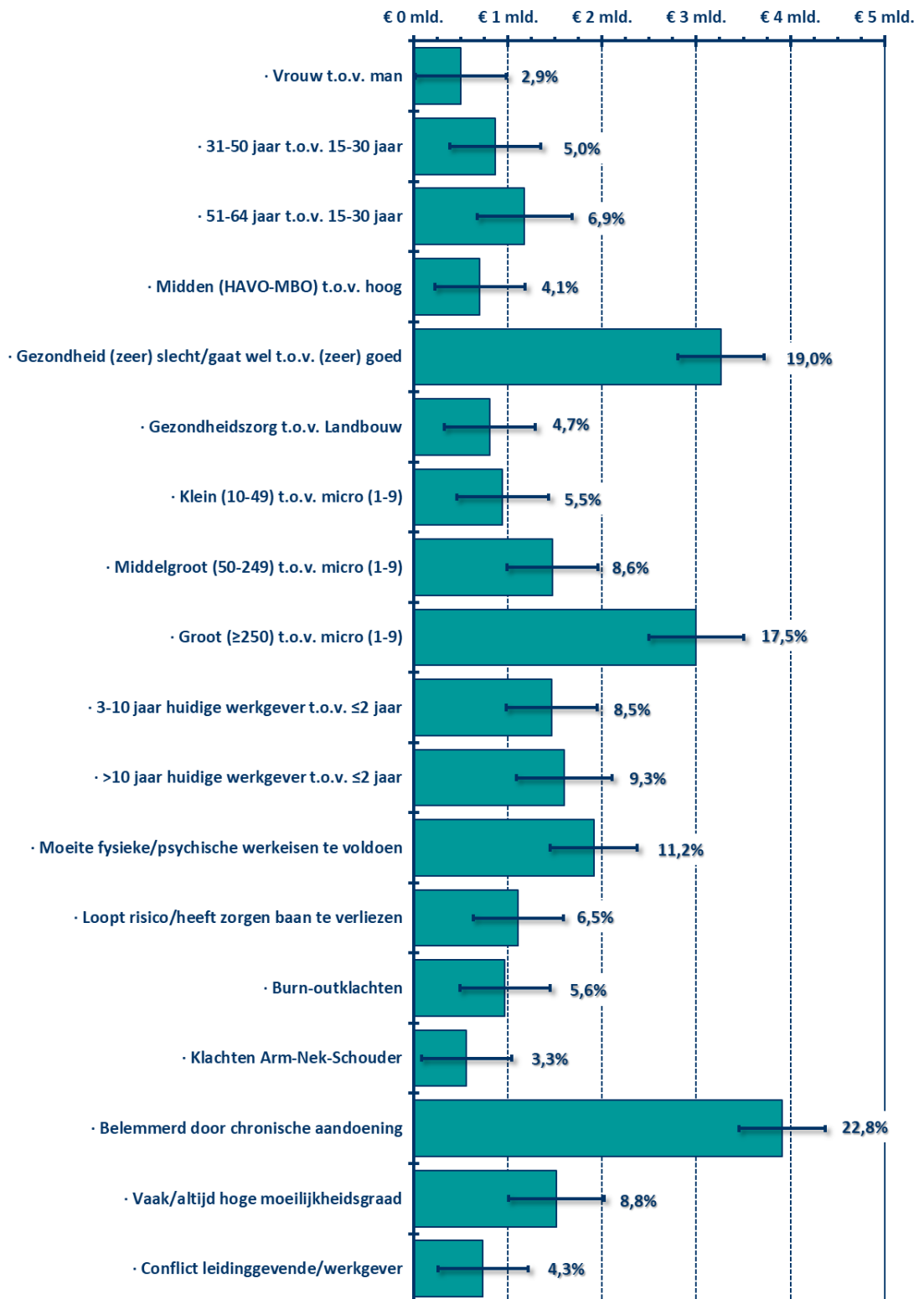
Figuur 2. Geschatte extra verzuimkosten naar risicofactor in € per werknemer mét betrokken risicofactor per jaar; multivariaat; 95%BI; NEA2021.

In Figuur 3 de geschatte multivariaat gecorrigeerde verzuimkosten, nu geëxtrapoleerd naar de gehele Nederlandse *werknemerspopulatie*. Hierin spelen niet alleen de verzuimkosten *per werknemer* een rol, maar speelt eveneens een grote rol of een risicofactor relatief zeldzaam is of niet.¹⁴ Een risicofactor met hoge verzuimkosten *per werknemer* maar die slechts uiterst zeldzaam is, kan op *populatielevel* minder verzuimkosten geven dan een risicofactor die wellicht iets minder hoge verzuimkosten *per werknemer* met zich meebrengt, maar die juist heel veel voorkomt in de populatie.

¹⁴ Als toegelicht in de inleiding is dit vergelijkbaar met de *Populatie Attributieve Fractie (PAF)*. Figuur 3 is daarmee *niet* hetzelfde als Figuur 2 ‘op een andere schaal’; in Figuur 3 speelt ook de prevalentie van elke risicofactor een rol, in Figuur 2 niet (daarin ging het steeds om de subgroep mét betrokken risicofactor).

Figuur 3. Geschatte extra verzuimkosten naar risicofactor in de Nederlandse werknemerspopulatie in miljard € per jaar; multivariaat; 95%BI; NEA2021. Weergegeven percentages zijn de evenredige volumepercentages.

3. Conclusie

De risicofactor met de grootste kosten *per werknemer* is met € 3.703 het krijgen van een arbeidsongeval dat zo ernstig is dat men er ten minste één dag door moet verzuimen, met een 95% betrouwbaarheidsinterval (95%BI) van +€ 2.873 t/m +€ 4.533¹⁵ (Tabel 3, p. 70). De op één na grootste risicofactor qua kosten is met € 2.818 *per werknemer* het hebben van een chronische aandoening waarmee men tevens belemmerd is in het werk (95%BI: +€ 2.570 t/m +€ 3.067). De letterlijke vraag was: *‘Wordt u door uw ziekte, aandoening of handicap belemmerd bij het uitvoeren van uw werk?’*, waarbij de antwoordcategorieën *‘licht’* en *‘sterk’* belemmerd zijn samengenomen, en zijn afgezet tegen de subgroep die sowieso géén chronische aandoening had, of weliswaar een chronische aandoening had, maar daar niet door werd belemmerd. Op de derde plaats in termen van de hoogte van de verzuimkosten *per werknemer* met een risicofactor, komt met € 2.068 een minder goede *‘Algemene gezondheidstoestand’* (95%BI: +€ 1.850 t/m +€ 2.287, Tabel 3, p. 68). De eerste ‘echt’ werkgerelateerde risicofactor die door het daarmee gepaard gaande verzuim leidt tot circa € 1.745 *per werknemer* is: *‘Moeite om aan de fysieke en/of psychische werkeisen te voldoen’* (95%BI: +€ 1.473 t/m +€ 2.017, Tabel 3, p. 69). Dat betreft de twee items: *‘Ik kan gemakkelijk voldoen aan de fysieke eisen die mijn werk aan mij stelt’*, en *‘Ik kan gemakkelijk voldoen aan de psychische eisen die mijn werk aan mij stelt’*. In praktijk bleken deze items te sterk samen te hangen om gelijktijdig multivariaat te kunnen onderzoeken ($r = +0,45$), en zijn daarom samengenomen. Daarbij geldt dat de antwoorden *‘Helemaal niet mee eens’* of *‘Niet mee eens’* op

Restricties

In deze tekst gebruiken we termen als *‘effect’*, *‘oorzaak’*, *‘gevolg’*, en *‘toeschrijven aan een risicofactor’*. Op basis van surveyonderzoek als de NEA kan ‘causaliteit’ echter niet eenduidig worden vastgesteld. Dat geldt zowel voor de verschillen in verzuimdagen tussen risico- en referentiegroepen, als voor de gepresenteerde volumepercentages in zowel verzuimdagen als -kosten, hetgeen in wezen *Populatie Attributieve Fracties* zijn. Rockhill *et al.* (1998)¹: *“From a public health perspective, estimation of the Population Attributable Fraction is of most use when the factor of interest is clearly causally related to the end point, and when there is consensus that the exposure is amenable to intervention”*. In praktijk zijn echter niet alle gepresenteerde risicofactoren volledig causaal en modificeerbaar, dit laatste mede op grond van praktische en morele gronden. Zo is het percentage vrouwelijke werknemers in een organisatie weliswaar met het aannemebeleid te beïnvloeden, maar dit is niet altijd mogelijk, toegestaan, of wenselijk. Een beperking is bovendien dat de referentiegroep in sommige gevallen een te ambitieuze doelstelling weerspiegelt. Wellicht kan in de bouw zwaar werk met behulp van mechanisatie worden gereduceerd, maar kan het niet volledig worden geëlimineerd. In de Tabellen en Figuren worden de resultaten uit de analyses echter gepresenteerd ‘zoals ze zijn’, zonder deze overwegingen. Deze restricties houden echter niet in dat we moeten *uitsluiten* dat genoemde risicofactoren causaal zijn. Hoewel in surveyonderzoek oorzaken niet voorafgaand aan de gevolgen kunnen worden gemeten, is deze *‘Temporality’* slechts één van de [negen Bradford Hill aspecten van causaliteit](#). Als een risicofactor duidelijk samenhangt met bijvoorbeeld verzuim, ‘derde oorzaken’ met behulp van multivariate analyse zijn ‘weggefilterd’², en er bovendien tussen de risicofactor en uitkomst een proces of mechanisme kan worden onderscheiden, zijn dat meerdere aanwijzingen voor ‘causaliteit’, waar beleid op kan worden gebaseerd (Grosz *et al.*, 2020³). Daarbij geven de relaties met de *achtergrondvariabelen* zoals geslacht vooral informatie over mogelijk geschikte *doelgroepen* voor interventies, en de relaties met de *risicofactoren* geven vooral informatie over mogelijk geschikte *inhoud* van interventies.^{4,5}

¹⁵ Deze exacte cijfers komen weliswaar uit de analyse, maar suggereren te veel precisie. We laten ze hier voor checks en controles zo staan, maar in praktijk zou het realistischer zijn om van een range van circa 3 tot 5 duizend Euro per werknemer met een arbeidsongeval te spreken.

één of beide vragen werd beschouwd als ‘Moeite om aan de werkeisen te voldoen’; en ‘(Helemaal) mee eens’ dat men daar juist geen moeite mee heeft.

Vanuit het perspectief van de werknemer (Figuur 2) zijn deze vier risicofactoren dus het belangrijkste. De aan ziekteverzuim gerelateerde kosten in de zin van ‘gederfde’ productiviteit kunnen met name worden gereduceerd door verdere preventiemaatregelen op het gebied van arbeidsongevallen, het verminderen van belemmeringen rond chronische aandoeningen, bijvoorbeeld door aangepast werk en/of extra hulpmiddelen e.d., het bevorderen van de algemene gezondheidstoestand van de werknemer, en tot slot zodanige aanpassing van de fysieke en psychische taakeisen dat men geen of minder moeite heeft om daaraan te voldoen.

Op *populatielevel* (Figuur 3), is het aanpakken van bovenstaande risicofactoren eveneens van groot belang om de verzuimkosten te reduceren, met uitzondering van arbeidsongevallen. Hoewel arbeidsongevallen hoge verzuimkosten geven bij degenen die het overkomt, is de prevalentie van hiervan zo klein (Tabel 1: 1,3%, p. 54), dat het belang ervan op *populatielevel* niet significant is (de ondergrens van het 95%BI is kleiner dan 0 en staat daarom niet in Figuur 3).

Op *populatielevel* zien we (na multivariate correctie) dat verzuim door belemmeringen in het werk door chronische aandoeningen neerkomt op € 3.914 miljoen (95%BI: +€ 3.456 t/m +€ 4.372 miljoen) aan salariskosten per jaar (22,8% van *alle* verzuimkosten). Een niet optimale algemene gezondheidstoestand komt op *populatielevel* neer op € 3.260 miljoen extra verzuimkosten per jaar (95%BI: +€ 2.801 t/m +€ 3.719 miljoen; 19,0% van *alle* verzuimkosten). De risicofactor ‘moeite met fysieke en/of psychische werkeisen’ leidt door extra verzuim tot circa € 1.912 miljoen als we dat omrekenen naar extra salariskosten op *populatielevel* (95%BI: +€ 1.448 t/m +€ 2.376 miljoen; 11,2% van *alle* verzuimkosten, Tabel 3, p. 69).

Daarnaast zagen we dat het gemiddeld aantal verzuimdagen *per werknemer* naar verhouding groot is in de grootste bedrijven (≥ 250 werknemers; Figuur 1b). Doordat dit juist wél om een relatief grote groep werknemers gaat (Tabel 1: 35,6% van de werknemers, p. 54), geeft het verhoogde verzuim in grote bedrijven ook op *populatielevel* relatief hoge verzuimkosten, ook in de multivariate analyse. Aan de risicofactor ‘werken in een bedrijf of organisatie met 250 werknemers of meer’ kan (in vergelijking met werken in een zeer klein bedrijf (1-9 werknemers)) € 2.998 miljoen aan extra verzuimkosten worden geattribueerd (95%BI: +€ 2.494 t/m € 3.503 miljoen; 17,5%; Tabel 3, p. 68).

Noten bij de Restricties

¹ Rockhill, B., Newman, B. & Weinberg, W. (1998). Use and misuse of Population Attributable Fractions, *American Journal of Public Health*, 88, 15-19.

² Cook, T.D. & Campbell, D.T. (1979). *Quasi-experimentation: Design and analysis issues for field settings. Ch. 7: Inferring cause from passive observation*. Boston: Houghton Mifflin Company (pp. 295-309).

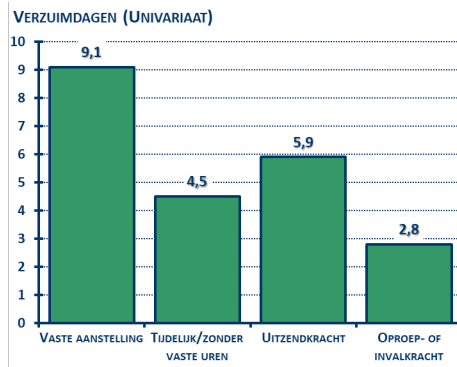
³ Grosz, M.P., Rohrer, J.M. & Thoemmes, F. (2020). The taboo against explicit causal inference in nonexperimental psychology. *Perspectives on Psychological Science*, 15, 1243-1255.

⁴ Damoiseaux, V., Gerards, F.M., Kok, G.J. & Nijhuis, F. (red.) (1987). *Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding: Van analyse tot effecten*. Assen/Maastricht: Van Gorcum.

⁵ [Fernandez, M.E., Ruiter, R.A.C., Markham, C.M. & Kok, G.J. \(2019\). Intervention Mapping: Theory- and evidence-based health promotion program planning: Perspective and examples. *Frontiers in Public Health*, 7, 1-8.](#)

4. Aanvullende analyses

4.1 Sterkste Derde Oorzaak of Intermediair

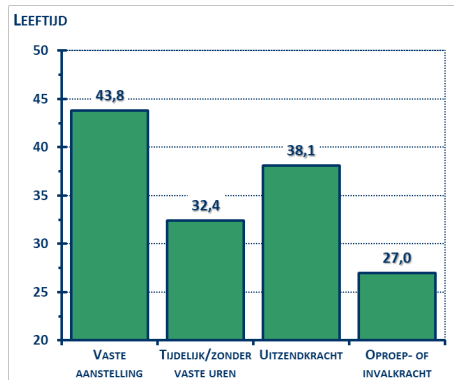

In Figuur 1c en in bovenstaande Figuur zien we dat het verzuim in sterke mate samenhangt met de aard van de aanstelling (verzuim is vooral lager onder de oproep- en invalkrachten), maar in Figuur 1a zagen we ook dat het verzuim steeds hoger wordt naarmate de werknemers ouder zijn.¹⁶ Bekend is echter ook dat degenen met een vaste aanstelling gemiddeld gezien iets ouder zijn dan degenen met een ander type aanstelling. In een Tabel respectievelijk Figuur ziet dat er zo uit:

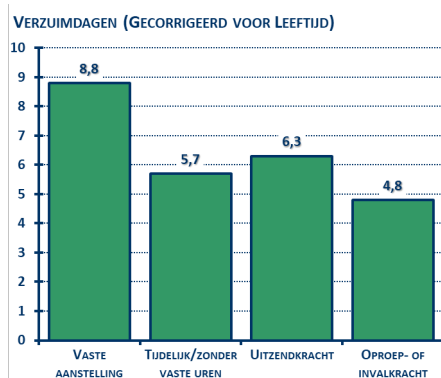
	Arbeidsrelatie [▲ ▽: subgroep vs rest]				Totaal
	Vaste aanstelling [77,8%]	Tijdelijk/ zonder vaste uren [15,5%]	Uitzendkracht [2,9%]	Oproep- of inval- kracht [3,9%]	
Leeftijd [Gemiddelde] [Range: 15–75]	43,8▲	32,4▼	38,1▼	27,0▼	41,2
N	38.641	7.677	1.416	1.925	49.659
Verzuimdagen [incl. 0] [Gemiddelde] [Range: 0–215]	9,14Δ	4,46▽	5,85▽	2,82▼	8,07
N	38.641	7.677	1.416	1.925	49.659

Noot. Gemiddelden zijn getoetst met ANOVA. Contrast: subgroep vs rest. ▲ en ▼: p<0,05 en Cohen's d≥0,20. Δ en ▽: p<0,05 maar Cohen's d<0,20.

¹⁶ Althans, t/m 64 jaar. Onder de werknemers van 65 t/m 75 jaar zien we gemiddeld juist *minder* verzuimdagen (8,5 dagen/jaar) dan onder de werknemers van 51 t/m 64 jaar (11,2 dagen/jaar, zie Tabel 1, p. 46). Dit heeft vermoedelijk meer met een *'healthy worker'* selectiemechanisme te maken, dan dat 65 t/m 75 jarigen *in het algemeen* minder vaak ziek zullen zijn.

De vraag wordt dan uiteraard wat het verzuim onder de verschillende aanstellingsvormen wordt, als we corrigeren voor de verschillen in leeftijd tussen deze vier aanstellingsgroepen. Deze correctie is weliswaar uitgevoerd in de multivariate Tabel 3 in de Bijlage; maar ter illustratie laten we hier expliciet het gemiddeld aantal verzuimdagen onder deze vier aanstellingsgroepen zien, als we alléén corrigeren voor de leeftijdsverschillen tussen deze vier aanstellingsgroepen (zie onderstaande Figuur).¹⁷

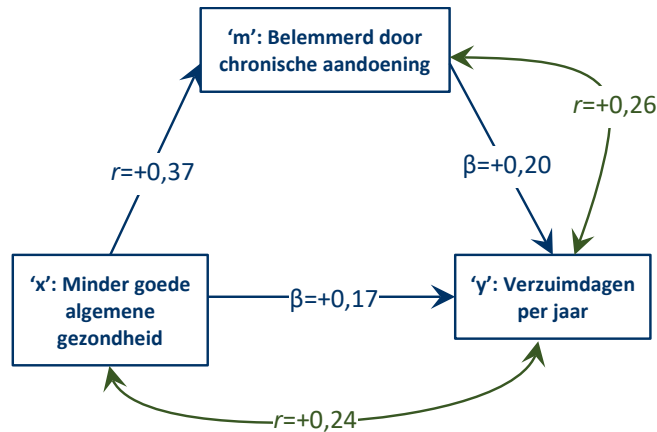

We zien dan dat de oorspronkelijke verschillen in verzuimdagen tussen de vier aanstellingsgroepen voor een deel werden veroorzaakt door de verschillen in leeftijd, maar dat met name degenen met een vaste aanstelling ook na correctie gemiddeld nog steeds beduidend meer dagen per jaar verzuimen dan de overige subgroepen. De verschillen naar aanstellingsvorm komen dus niet alléén door de verschillen in leeftijd.

Dat roept meer in het algemeen de vraag op welke univariate relaties in Tabel 2 in de Bijlage het sterkste worden beïnvloed door één of meer van de andere onderzochte variabelen. Met andere woorden, welke achtergrondkenmerken of risicofactoren vertonen het grootste verschil tussen Tabel 2 en Tabel 3. In praktijk doen we dat door naar het grootste verschil tussen de univariate en de multivariate gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt te kijken, de tweede kolom van Tabel 2 c.q. Tabel 3. De sterkste absolute verandering van *univariate* β naar *multivariate* β zien we bij een minder goede algemene gezondheidstoestand: $\beta_{\text{Univariaat}} = +0,24$ en $\beta_{\text{Multivariaat}} = +0,12$. Vervolgens kijken we welke andere achtergrondvariabele of risicofactor

¹⁷ Hiertoe berekenen we de ‘voorspelde gemiddelden’ vanuit het multivariate regressiemodel. In dit geval: $\text{Verzuimdagen} = +3,03 + 0,14 * \text{Leeftijd} - 3,1 * \text{Dummy}_{\text{Tijdelijk}} - 2,5 * \text{Dummy}_{\text{Uitzend}} - 4,0 * \text{Dummy}_{\text{Oproep}}$. Het gemiddelde van de subgroep met een vaste aanstelling krijgen we dan als we de drie aanstellingsdummies op ‘0’ zetten. Door voor ‘Leeftijd’ de gemiddelde leeftijd in de gehele steekproef (= 41,2 jaar) in te vullen, doen we tijdelijk alsof alle aanstellingsgroepen dezelfde leeftijd hebben, houden we de leeftijd als het ware constant op 41,2 jaar.

het sterkste ‘verantwoordelijk’ is voor deze verandering in $\beta_{\text{Minder goede algemene gezondheid}}$, en dat is ‘Belemmerd door chronische aandoening’.¹⁸ De relatie tussen de drie factoren ‘Algemene gezondheid’ (predictor, ‘x’), ‘Belemmerd door chronische aandoening’ (criterium, ‘y’) en ‘Verzuimdagen’ (mediator, ‘m’), kunnen we als volgt samenvatten:

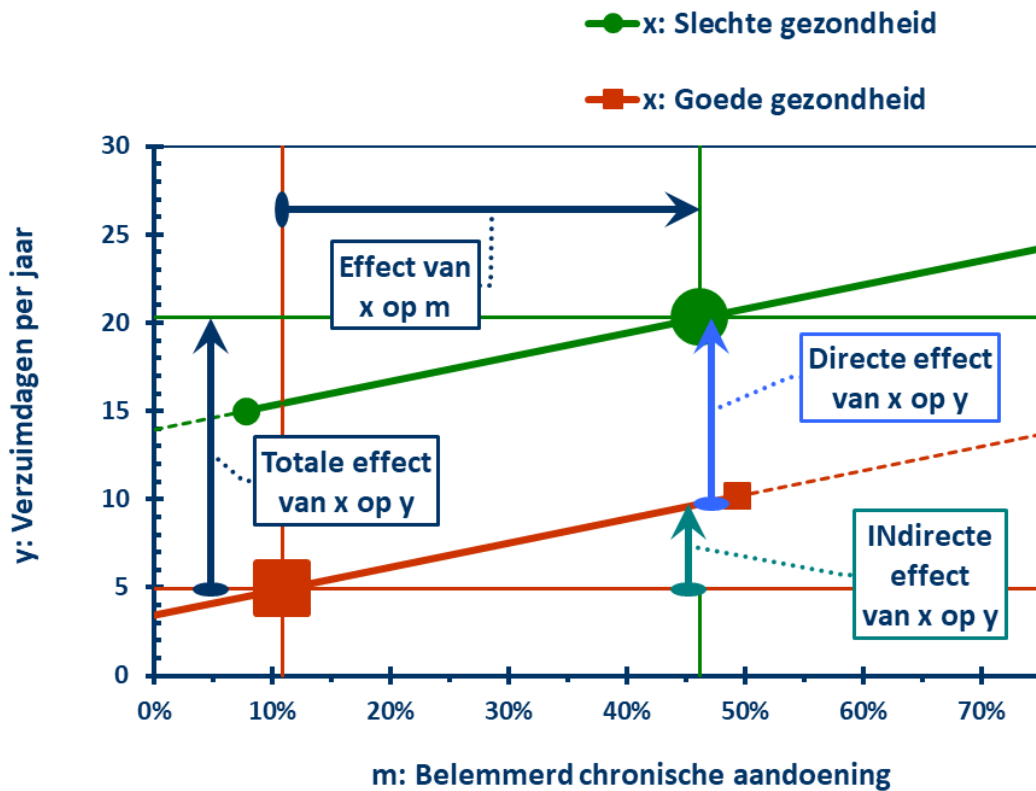

Opname van ‘Belemmerd door chronische aandoening’ als mediator verlaagt de relatie tussen een minder goede algemene gezondheid en het aantal verzuimdagen met andere woorden van +0,24 naar +0,17. Een deel van het totale effect van een minder goede algemene gezondheid op de verzuimdagen loopt met andere woorden indirect ‘via’ belemmeringen in het werk door chronische aandoeningen. Het ‘uiteindelijke’ directe effect van de multivariate relatie tussen een minder goede algemene gezondheid en het aantal verzuimdagen is +0,12, en voor deze verdere daling van +0,17 naar +0,12 zijn alle andere variabelen in het multivariate model verantwoordelijk.

In onderstaande Figuur wordt op een andere manier samengevat op welke manier ‘Belemmerd door chronische aandoening’ de relatie tussen een ‘Minder goede algemene gezondheid’ en de verzuimdagen zo sterk beïnvloedt.¹⁹

¹⁸ Dit doen we door te bekijken welk product van de correlaties $r_{\text{Minder goede algemene gezondheid} * \text{Verzuimdagen}}$ en $r_{\text{Belemmerd door chronische aandoening} * \text{Verzuimdagen}}$ het grootste is.

¹⁹ Deze Figuur is gebaseerd op MacKinnon, D.P., Fairchild, A.J. & Fritz, M.S. (2007). Mediation analysis. *Annual Review of Psychology*, 58, 593-614.

Hierin zien we dat de groene lijn (subgroep slechte gezondheid) veel meer verzuimdagen telt ($M = 20,3$) dan de rode lijn (subgroep goede gezondheid) ($M = 4,9$; het verschil is 15,4 dagen). Ook zien we dat de 'groene' subgroep (slechte gezondheid) een veel hoger percentage heeft dat wordt belemmerd door een chronische aandoening (46,2%) dan de 'rode' subgroep (goede gezondheid), onder wie 'slechts' 10,8% wordt belemmerd door een chronische aandoening. Van de extra 15,4 verzuimdagen in de groene groep (slechte gezondheid) ten opzichte van de rode groep (goede gezondheid) kunnen nu 4,8 dagen worden geattribueerd aan het feit dat zij in meer gevallen belemmerd worden door een chronische aandoening, en de overblijvende 10,6 dagen 'blijven' het gevolg van een minder goede algemene gezondheid (soms wordt dit het 'directe' effect van in dit geval een minder goede algemene gezondheid op het aantal verzuimdagen genoemd).

4.2 Voltijd en Deeltijd

Bij verzuim nemen degenen met een voltijdaanstelling een andere positie in dan degenen met een deeltijdaanstelling. De ‘blootstelling’ aan werkgerelateerde risicofactoren is bij een deeltijdaanstelling strikt genomen lager (minder uur per week), en vanuit die constatering zouden de werkgerelateerde risicofactoren minder effect moeten hebben, en moeten leiden tot minder verzuimdagen per jaar. Aan de andere kant rekenen we hier als verzuimdagen alléén de dagen als verzuim, die men ‘normaal gesproken’ zou werken en dat zijn er bij een deeltijdaanstelling eveneens minder. We onderscheiden in deze analyses de subgroep met een kleine deeltijdaanstelling (19 uur/week of minder; 20,0% van de NEA2021 respondenten); degenen met een grote deeltijdaanstelling (20 t/m 34 uur/week; 32,7%); en degenen met een voltijdaanstelling (35 uur/week of meer; 47,2%; Tabel 1, Bijlage, p. 55). In praktijk zien we in Tabel 1 en in Figuur 1d dat degenen met een kleine deeltijdaanstelling 2,9 dagen/jaar minder verzuimen ($M=5,1$ dagen/jaar) dan de referentiegroep met een voltijdaanstelling ($M=8,0$ dagen/jaar), maar degenen met een grote deeltijdaanstelling juist 2,1 dagen/jaar méér ($M=10,0$ dagen/jaar) dan degenen met een voltijdaanstelling. Dit werpt de vraag op of de redenen of oorzaken²⁰ van verzuim in deze drie groepen (kleine deeltijd, grote deeltijd, voltijd) verschillend zijn. In onderstaande Tabel worden de determinanten van verzuim in elk van deze drie subgroepen apart multivariaat onderzocht.

Tabel 4. Multivariate regressieanalyse op de uitkomstvariabele ‘Verzuimde werkdagen/jaar’ in drie subgroepen naar deeltijd- en voltijdaanstelling (NEA eind 2021)

Achtergrond- kenmerken en risicofactoren	Kleine deeltijd (19 uur of minder) Adjusted R ² = 10,8%		Grote deeltijd (20 t/m 34 uur) Adjusted R ² = 13,8%		Voltijd (35 uur of meer) Adjusted R ² = 13,5%	
	$B_{Multivariaat}$	$\beta_{Multivariaat}$	$B_{Multivariaat}$	$\beta_{Multivariaat}$	$B_{Multivariaat}$	$\beta_{Multivariaat}$
	· Vrouw vs man	-0,41	-0,011	+0,23	+0,004	+1,76
· 31-50 jaar vs 15-30 jaar	+1,65	+0,037 $\Delta\Delta$	+0,93	+0,016	+1,33	+0,025 $\Delta\Delta$
· 51-64 jaar vs 15-30 jaar	+0,032	+0,0007	+1,53	+0,025 Δ	+2,74	+0,047 $\Delta\Delta\Delta$
· 65-75 jaar vs 15-30 jaar	-1,13	-0,015	+0,88	+0,005	+5,10	+0,024 $\Delta\Delta\Delta$
· Laag (\leq VMBO) vs hoog	+0,044	+0,001	+1,16	+0,015	+0,41	+0,005
· Midden (HAVO-MBO) vs hoog	+0,25	+0,007	+0,99	+0,017	+1,04	+0,019 Δ
· Westerse mi- grant vs Neder- landse achtergrond	-1,39	-0,020 ∇	-0,11	-0,001	-1,66	-0,021 $\nabla\nabla$
· Niet-westerse migrant vs Neder- landse achter- grond	-0,75	-0,014	-1,69	-0,018 ∇	-2,38	-0,030 $\nabla\nabla\nabla$
· Eénpersoons- huishouden vs andere	+0,12	+0,003	+1,15	+0,017 Δ	+0,83	+0,013 Δ

²⁰ Ook hier spreken we weliswaar van ‘effecten’ en ‘oorzaken’ e.d., maar zijn tevens de restricties in het kader op p. 21 van toepassing.

Achtergrond- kenmerken en risicofacto- ren	Kleine deeltijd (19 uur of minder) Adjusted R ² = 10,8%		Grote deeltijd (20 t/m 34 uur) Adjusted R ² = 13,8%		Voltijd (35 uur of meer) Adjusted R ² = 13,5%	
	<i>B</i> _{Multivariaat}	<i>β</i> _{Multivariaat}	<i>B</i> _{Multivariaat}	<i>β</i> _{Multivariaat}	<i>B</i> _{Multivariaat}	<i>β</i> _{Multivariaat}
	· Kind t/m 11 jaar (t/m basis-onderwijs)	+0,096	+0,002	+0,81	+0,013	+0,18
· Gezondheid (zeer) slecht/ gaat wel vs (zeer) goed	+3,47	+0,076ΔΔΔ	+9,04	+0,13▲▲▲	+8,90	+0,13▲▲▲
· Industrie vs Landbouw	+0,53	+0,007	+2,16	+0,020	+1,02	+0,014
· Bouw vs Landbouw	-1,77	-0,012	+3,56	+0,017	+0,30	+0,003
· Handel vs Landbouw	-1,52	-0,038	+3,43	+0,039	+0,56	+0,007
· Vervoer vs Landbouw	-0,005	-0,00006	+4,70	+0,030	+3,18	+0,030
· Horeca vs Landbouw	-1,70	-0,028	+3,92	+0,024	-0,028	-0,0002
· ICT vs Landbouw	-2,31	-0,017	+3,52	+0,018	+1,43	+0,012
· Financiële dienstverlening vs Landbouw	-1,81	-0,013	+3,37	+0,019	-0,32	-0,003
· Zakelijke dienstverlening vs Landbouw	-1,15	-0,021	+2,75	+0,031	+1,55	+0,021
· Openbaar bestuur vs Landbouw	-2,40	-0,021	+5,73	+0,053Δ	+0,42	+0,005
· Onderwijs vs Landbouw	-0,82	-0,011	+3,04	+0,034	-0,47	-0,004
· Gezondheidszorg vs Landbouw	-0,14	-0,003	+5,58	+0,093Δ	+2,65	+0,025
· Cultuur sport en recreatie vs Landbouw	-1,56	-0,016	+5,80	+0,041Δ	+1,48	+0,008
· Klein (10-49) vs micro (1-9)	+1,79	+0,047ΔΔΔ	+2,45	+0,038ΔΔΔ	+1,73	+0,027ΔΔ
· Middelgroot (50-249) vs micro (1-9)	+2,06	+0,052ΔΔΔ	+3,23	+0,049ΔΔΔ	+2,65	+0,043ΔΔΔ
· Groot (≥250) vs micro (1-9)	+3,12	+0,071ΔΔΔ	+3,64	+0,062ΔΔΔ	+3,02	+0,056ΔΔΔ
· Grote reorganisatie	+0,10	+0,002	-0,52	-0,007	-0,11	-0,002
· Tijdelijk/zonder vaste uren vs vast	-1,06	-0,027∇	-2,42	-0,028∇∇∇	-2,05	-0,024∇∇∇
· Uitzendkracht vs vast	-2,07	-0,021∇	-5,41	-0,034∇∇∇	-4,30	-0,024∇∇∇
· Oproep- of invalkracht vs vast	-1,65	-0,032∇∇	-2,49	-0,013	-2,72	-0,007
· Meerdere banen als werknemer/zelfstandige	-1,12	-0,023∇	-1,82	-0,020∇∇	-0,62	-0,006

Achtergrond- kenmerken en risicofacto- ren	Kleine deeltijd (19 uur of minder) Adjusted R ² = 10,8%		Grote deeltijd (20 t/m 34 uur) Adjusted R ² = 13,8%		Voltijd (35 uur of meer) Adjusted R ² = 13,5%	
	<i>B</i> _{Multivariaat}	<i>β</i> _{Multivariaat}	<i>B</i> _{Multivariaat}	<i>β</i> _{Multivariaat}	<i>B</i> _{Multivariaat}	<i>β</i> _{Multivariaat}
	· Leidingge- vend	-1,27	-0,024∇	-0,18	-0,002	-0,44
· 3-10 jaar hui- dige werkgever vs ≤2 jaar	+0,99	+0,027Δ	+3,32	+0,057ΔΔΔ	+1,14	+0,021Δ
· >10 jaar hui- dige werkgever vs ≤2 jaar	+2,35	+0,053ΔΔΔ	+2,16	+0,037ΔΔ	+1,32	+0,024Δ
· Ondergekwa- lificeerd vs sluit goed aan	+0,68	+0,008	-2,25	-0,018∇	-1,88	-0,016∇
· Overgekwa- lificeerd vs sluit goed aan	+0,82	+0,023Δ	+0,012	+0,0002	-0,078	-0,001
· Moeite fy- sieke/psychi- sche werkeisen te voldoen	+3,42	+0,063ΔΔΔ	+7,09	+0,093ΔΔΔ	+7,71	+0,098ΔΔΔ
· Werkt ook of doorgaans thuis	+0,76	+0,017	+0,47	+0,008	-0,66	-0,012
· (Zeer) vaak werk- privé/privé- werk disbalans	-0,49	-0,006	-1,88	-0,018∇	-0,39	-0,005
· Loopt ri- sico/heeft zor- gen baan te verliezen	+0,96	+0,020Δ	+5,19	+0,068ΔΔΔ	+2,53	+0,037ΔΔΔ
· (Zeer) onte- vreden met werk (of neu- traal)	+0,43	+0,010	+2,16	+0,031ΔΔΔ	+0,073	+0,001
· Burn-out- klachten	+2,72	+0,048ΔΔΔ	+3,12	+0,043ΔΔΔ	+2,02	+0,029ΔΔΔ
· Klachten Arm- Nek-Schouder	+0,39	+0,010	+1,82	+0,032ΔΔΔ	+0,025	+0,0005
· Belemmerd door chroni- sche aandoe- ning	+8,11	+0,17▲▲▲	+10,5	+0,16▲▲▲	+12,2	+0,17▲▲▲
· Arbeidsonge- val met ≥ 1 dag verzuim	+9,69	+0,054ΔΔΔ	+16,9	+0,068ΔΔΔ	+17,2	+0,076ΔΔΔ
· 2-4 uur/week overuren vs <2 uur/week	+0,072	+0,002	-1,54	-0,026∇∇	-1,39	-0,024∇∇∇
· 5-9 uur/week overuren vs <2 uur/week	-0,84	-0,012	-1,98	-0,021∇∇	-1,62	-0,024∇∇
· ≥10 uur/week overuren vs <2 uur/week	-0,78	-0,011	-4,55	-0,032∇∇∇	-1,06	-0,013
· Ploegendienst	+0,66	+0,015	+2,07	+0,029ΔΔ	+0,67	+0,008
· Avond/zater- dag/zondag- dienst	-0,13	-0,003	+0,16	+0,003	-0,88	-0,016∇
· Nachtdienst	+0,077	+0,001	-0,41	-0,005	-0,045	-0,0006

Achtergrond-kenmerken en risicofactoren	Kleine deeltijd (19 uur of minder) Adjusted R ² = 10,8%		Grote deeltijd (20 t/m 34 uur) Adjusted R ² = 13,8%		Voltijd (35 uur of meer) Adjusted R ² = 13,5%	
	B _{Multivariaat}	β _{Multivariaat}	B _{Multivariaat}	β _{Multivariaat}	B _{Multivariaat}	β _{Multivariaat}
· Oproepdienst	-0,39	-0,010	-0,90	-0,014	-0,74	-0,013∇
· Ontevreden interessant werk / leermogelijkheden	-0,87	-0,021	+0,011	+0,0001	-0,16	-0,002
· Ontevreden over leidinggevende(n)	-0,17	-0,003	-1,85	-0,026∇∇	+0,69	+0,010
· Ontevreden over salaris	+0,15	+0,004	-1,32	-0,021∇∇	-0,84	-0,013
· Ontevreden over zelf werktijden bepalen	+0,49	+0,010	+1,20	+0,019Δ	+0,22	+0,003
· Onvoldoende maatregelen werkdruk/emotionele last	+0,38	+0,010	+0,13	+0,002	+0,25	+0,005
· Onvoldoende maatregelen langdurig beeldschermwerk	-0,16	-0,003	-0,40	-0,006	-0,86	-0,015∇
· Onvoldoende maatregelen lichamelijk zwaar werk	-1,57	-0,031∇∇	-2,59	-0,033∇∇∇	-0,60	-0,007
· Onvoldoende maatregelen geluid	-0,40	-0,005	+0,092	+0,0009	-0,66	-0,007
· Onvoldoende maatregelen externe agressie	+0,51	+0,007	+0,031	+0,0003	-0,14	-0,001
· Onvoldoende maatregelen interne agressie	-1,93	-0,020	+0,47	+0,004	+4,91	+0,044ΔΔΔ
· Onvoldoende maatregelen gevaarlijke stoffen/veiligheid	-0,43	-0,006	+0,027	+0,0002	-1,66	-0,018∇
· Onvoldoende maatregelen virussen/bacteriën/schimmels	+1,74	+0,025Δ	-1,12	-0,012	-0,35	-0,003
· Gebrek aan 'veilig en gezond werken'-cultuur	-0,60	-0,016	-1,50	-0,026∇∇	-0,26	-0,005
· Vaak/altijd gevaarlijk werk	-0,53	-0,009	+1,20	+0,013	+0,68	+0,009
· Regelmatig fysiek belastend/zwaar werk	-0,22	-0,006	-0,50	-0,009	-0,72	-0,013

Achtergrond- kenmerken en risicofacto- ren	Kleine deeltijd (19 uur of minder) Adjusted R ² = 10,8%		Grote deeltijd (20 t/m 34 uur) Adjusted R ² = 13,8%		Voltijd (35 uur of meer) Adjusted R ² = 13,5%	
	B _{Multivariaat}	β _{Multivariaat}	B _{Multivariaat}	β _{Multivariaat}	B _{Multivariaat}	β _{Multivariaat}
· Soms/vaak/al- tijd inademen stoffen/stoffen op huid	+0,16	+0,004	+0,72	+0,012	-0,63	-0,011
· Soms/vaak/al- tijd besmet- tingsgevaar	-0,54	-0,014	-0,29	-0,005	-0,008	-0,0001
· Soms/regel- matig lawaai	-0,43	-0,010	+0,052	+0,0007	+0,77	+0,013
· ≥ 8 uur/dag zittend werk (incl. thuis- werk)	-0,044	-0,0007	-0,56	-0,008	-1,40	-0,025▽▽▽
· Weinig auto- nomie	-0,45	-0,012	+0,25	+0,004	+0,37	+0,006
· Vaak/altijd hoge kwantita- tieve taakeisen	-0,33	-0,008	-1,38	-0,024▽▽	-0,73	-0,013
· Vaak/altijd emotioneel zwaar werk	-0,50	-0,007	+1,48	+0,018Δ	+1,12	+0,013
· Vaak/altijd hoge moeilijk- heidsgraad	+0,27	+0,008	+1,10	+0,016Δ	+1,27	+0,018ΔΔ
· Weinig soci- ale steun lei- dinggevendend/ collega's	+2,99	+0,037ΔΔΔ	+1,62	+0,013	+1,70	+0,015Δ
· Conflict col- lega's	-0,34	-0,006	-2,29	-0,032▽▽▽	-1,16	-0,018▽▽
· Conflict lei- dingge- vendend/werkge- ver	+1,09	+0,019	+3,44	+0,043ΔΔΔ	+1,76	+0,025ΔΔΔ
· Enkele keer- zeer vaak in- tern onge- wenst gedrag	-0,50	-0,008	-0,20	-0,002	+0,58	+0,008
· Enkele keer- zeer vaak ex- tern onge- wenst gedrag	-0,024	-0,0006	-0,66	-0,011	-0,27	-0,004
· Persoonlijk gediscrimi- neerd op werk	+3,01	+0,043ΔΔΔ	+1,83	+0,018Δ	+1,30	+0,013

▲: p<0,05, ▲▲: p<0,01, ▲▲▲: p<0,001 (& ▼): Significant & |coëfficiënt| ≥ 0,10; Δ (& ▽): Significant & |coëfficiënt| < 0,10.

B: Ongestandaardiseerde regressiecoëfficiënt, geeft het effect in verzuimdagen weer.

β: Gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt (β = B·SD_x/SD_y, SD: Standaarddeviatie).

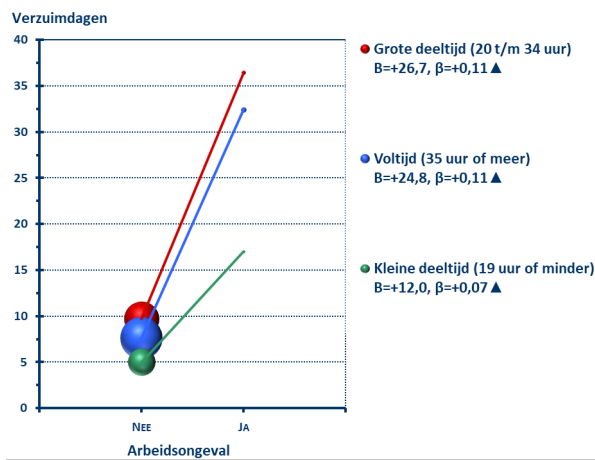
'β' is een meer universele associatiemaat met waarden tussen de -1 en +1, vergelijkbaar met een correlatiecoëfficiënt, maar dan multivariaat.

Systematische vergelijking van de regressiecoëfficiënten liet zien dat de subgroepen kleine deeltijd, grote deeltijd en voltijd vooral op de volgende risicofactoren verschillen in de mate waarin deze factoren samenhangen met het ziekteverzuim.

Verzuimdagen	Kleine deeltijd				Grote deeltijd			Voltijd		
	Arbeidsongeval				Arbeidsongeval			Arbeidsongeval		
	Nee	Ja	B (β) p		Nee	Ja	B (β) p	Nee	Ja	B (β) p
	8,07	4,98	17,0	+12,0 (+0,07) ▲	9,69	36,4	+26,7 (+0,11) ▲	7,63	32,4	+24,8 (+0,11) ▲
N	49.659	9.844	102	9.946	16.047	214	16.261	23.125	327	23.452

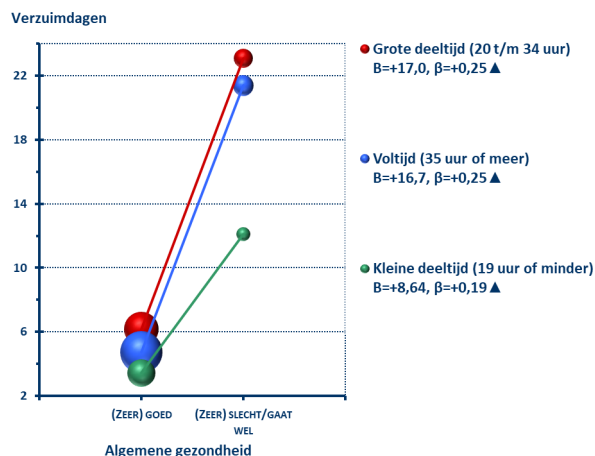
Noot. Bij alle Tabellen geldt: ▲ : $p < 0,05$ en Cohen's $d \geq 0,20$. Δ en ▽ : $p < 0,05$ maar Cohen's $d < 0,20$. B = ONgestandaardiseerde lineaire regressiecoëfficiënt = verschil in verzuimdagen tussen de twee groepen (β = gestandaardiseerde lineaire regressiecoëfficiënt) p = significantie.

Deze noot geldt ook voor de volgende Tabellen.

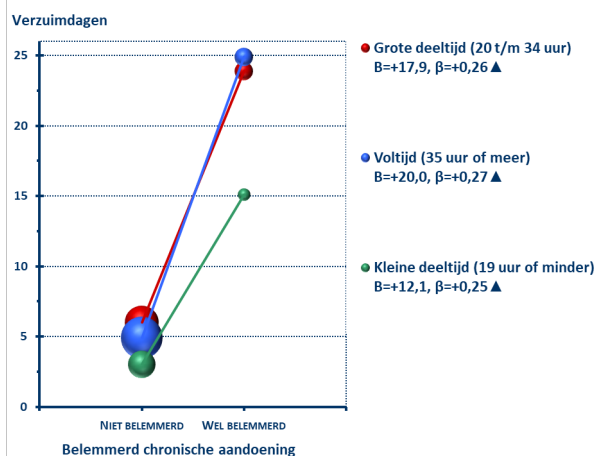
In bovenstaande Figuur zijn de grootte van de bellen evenredig aan de grootte van de betrokken subgroepen om een compleet beeld van de 'situatie' te krijgen. We zien om te beginnen dat een ongeval in de subgroep met een kleine deeltijdaanstelling tot beduidend minder extra verzuimdagen leidt dan in de overige twee groepen (interactie $p < 0,001$; dit geldt voor alle onderstaande interacties).

Verzuimdagen	Kleine deeltijd				Grote deeltijd			Voltijd			
	Algemene gezondheid				Algemene gezondheid			Algemene gezondheid			
	(Zeer) slecht/gaa goed t wel			B (β) p	(Zeer) slecht/gaa goed t wel			B (β) p	(Zeer) slecht/gaa goed t wel		
	8,07	3,43	12,1	+8,64 (+0,19) ▲	6,17	23,1	+17,0 (+0,25) ▲	4,73	21,4	+16,7 (+0,25) ▲	
N	49.659	8.017	1.929	9.946	12.557	3.704	16.261	18.905	4.547	23.452	

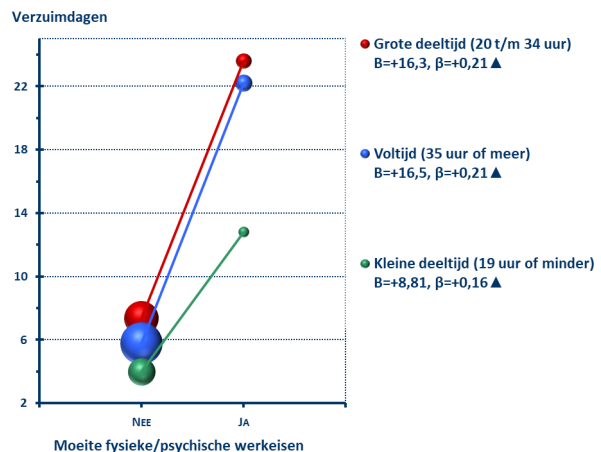
In bovenstaande Figuur en Tabel zien we dat een minder goede algemene gezondheid zowel bij degenen met een grote deeltijdaanstelling als bij degenen met een voltijdaanstelling leidt tot circa 17 dagen extra verzuim per jaar, terwijl een minder goede algemene gezondheid bij degenen met een kleine deeltijdaanstelling tot ‘slechts’ circa 9 dagen extra verzuim leidt.

Verzuimdagen	N	Kleine deeltijd			Grote deeltijd			Voltijd		
		Belemmerd chronische aandoening		B (β) p	Belemmerd chronische aandoening		B (β) p	Belemmerd chronische aandoening		B (β) p
		Niet belemmerd	Wel belemmerd		Niet belemmerd	Wel belemmerd		Niet belemmerd	Wel belemmerd	
	8,07	3,04	15,1	+12,1 (+0,25)▲	6,02	23,9	+17,9 (+0,26)▲	4,90	24,9	+20,0 (+0,27)▲
N	49.659	8.245	1.701	9.946	12.605	3.656	16.261	19.839	3.613	23.452

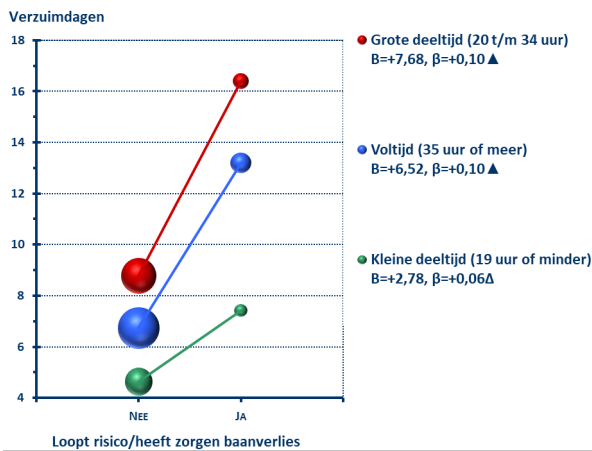
In bovenstaande Figuur en Tabel zien we dat onder degenen met een kleine deeltijdaanstelling het hebben van een chronische aandoening en daar tevens door worden belemmerd, tot beduidend minder extra verzuimdagen leidt dan in de andere twee groepen.

Verzuimdagen	N	Kleine deeltijd			Grote deeltijd			Voltijd		
		Moeite fysieke/psychische werk-eisen		B (β) p	Moeite fysieke/psychische werk-eisen		B (β) p	Moeite fysieke/psychische werk-eisen		B (β) p
		Nee	Ja		Nee	Ja		Nee	Ja	
	8,07	3,98	12,8	+8,81 (+0,16)▲	7,37	23,6	+16,3 (+0,21)▲	5,77	22,2	+16,5 (+0,21)▲
N	49.659	8.678	1.268	9.946	13.592	2.669	16.261	20.312	3.140	23.452

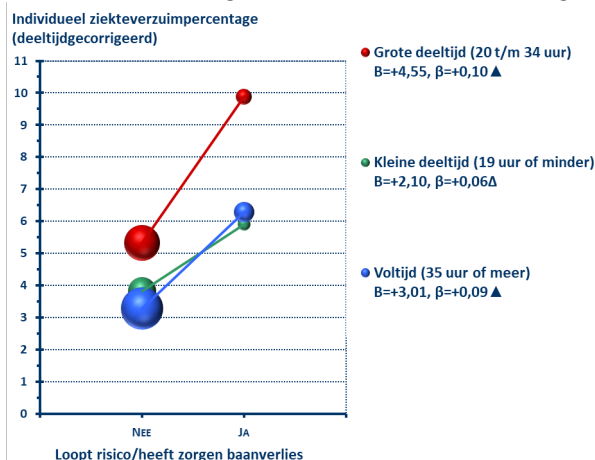
Ook de risicofactor dat men minder goed kan voldoen aan de fysieke en/of de psychische eisen die het werk aan de werknemer stelt, leidt in de subgroep met een kleine deeltijdaanstelling tot beduidend minder extra verzuimdagen dan in de andere twee groepen. Degenen met een grote deeltijdaanstelling en een voltijdaanstelling vertonen in dit opzicht onderling vrijwel geen verschil.

	Kleine deeltijd				Grote deeltijd			Voltijd				
	Loopt risico/heeft zorgen baanverlies				Loopt risico/heeft zorgen baanverlies			Loopt risico/heeft zorgen baanverlies				
	Nee	Ja	B (β) p		Nee	Ja	B (β) p		Nee	Ja	B (β) p	
Verzuimdagen	8,07	4,64	7,42	+2,78 (+0,06)Δ	8,77	16,4	+7,68 (+0,10)▲		6,73	13,2	+6,52 (+0,10)▲	
<i>N</i>	49.659	8.280	1.666	9.946	13.570	2.690	16.261		18.968	4.484	23.452	

Tot slot zien we een overeenkomstig patroon bij de risicofactor dat men het risico loopt en/of zich zorgen maakt om baanbehoud. Deze risicofactor geeft bij een voltijd- of grote deeltijdaanstelling 7 à 8 verzuimdagen per jaar extra; bij degenen met een kleine deeltijdaanstelling geeft dat ‘slechts’ circa 3 verzuimdagen extra.

Ter check zijn deze analyses herhaald met het individuele ziekteverzuimpercentage. Dat wordt berekend als het aantal verzuimde *werkdagen* per jaar gedeeld door het totale aantal ‘*te werken dagen*’ per jaar; gegeven iemands deeltijdaanstelling. Dan zien we bij de laatste risicofactor, de zorgen om baanbehoud, de volgende Figuur:²¹

²¹ In deze Figuur worden percentages weergegeven, echter zonder het procentageteken.

Hierin zien we dat uitgedrukt als percentage van het aantal te werken dagen, de risicofactor *'zorgen om baanverlies'* met name onder degenen met een grote deeltijdaanstelling tot een aanzienlijk hoger extra verzuimpercentage leidt dan in de andere twee groepen.

4.3 Werkgerelateerd Verzuim

In bovenstaande analyses zagen we dat de belangrijkste determinanten van ziekteverzuim vaak algemene kenmerken van de persoon zijn, zoals een slechtere algemene gezondheidstoestand of het hebben van een chronische aandoening. Dat brengt de vraag naar boven wat de *specifieke* determinanten zijn van *werkgerelateerd* verzuim. Na de vraag met wat voor soort klachten men de laatste keer had verzuimd is gevraagd:

“Heeft u de indruk dat deze klachten het gevolg waren van het werk dat u deed?”

Om de antwoorden op deze vraag ‘actueler’ te maken, selecteren we in deze analyse de 20.286 respondenten die in de 12 maanden voorafgaand aan eind 2021 ten minste één dag hebben verzuimd. Daarmee voorkomen we dat het antwoord betrekking heeft op een verzuimepisode van langer dan een jaar geleden. De mogelijke antwoorden waren ‘Hoofdzakelijk gevolg van mijn werk’ (2.014/20.286; 9,9%), ‘Voor een deel gevolg van mijn werk’ (3.145/20.286; 15,5%), ‘Geen gevolg van mijn werk’ (13.771/20.286; 67,9%), en ‘Weet niet’ (1.356/20.286; 6,7%). In deze analyse contrasteren we degenen die aangeven dat het verzuim voor een deel of hoofdzakelijk het gevolg was van het werk (5.159/20.286; 25,4%), met degenen die aangeven dat het verzuim geen gevolg was van het werk en/of dat niet wisten (15.128/20.286; 74,6%). In onderstaande Tabel het percentage respondenten dat aangaf dat hun laatste verzuimepisode in de laatste 12 maanden werkgerelateerd was, uitgesplitst naar alle achtergrondvariabelen en risicofactoren die we in dit rapport behandelen. Daarbij geldt: ▲: $p < 0,05$, en Δ is eveneens $p < 0,05$ maar met een relatief kleine effectgrootte (Cohen’s $d < 0,20$). We zien dat werkgerelateerd verzuim een sterke samenhang vertoont met een groot aantal achtergrondkenmerken en risicofactoren. De Top-10 sterkste effecten geven we weer in de Figuur onder de Tabel.

NEA eind 2021; selectie afgelopen jaar verzuimd; N = 20.286	% WERKGERELATEERD VERZUIM
Vrouw	
· 0 Man	25,2%
· 1 Vrouw	25,6%
Leeftijd	
· 15-30 jaar	21,5%∇
· 31-50 jaar	26,1%
· 51-64 jaar	28,8%Δ
· 65-75 jaar	27,2%
Onderwijsniveau	
· 1 Laag (≤VBO)	23,8%∇
· 2 Midden (HAVO-MBO)	26,4%Δ
· 3 Hoog (HBO-WO)	24,8%
Herkomst	
· 1 Nederlandse achtergrond	24,3%∇
· 2 Westerse migratieachtergrond	28,7%Δ
· 3 Niet-westerse migratieachtergrond	30,5%Δ

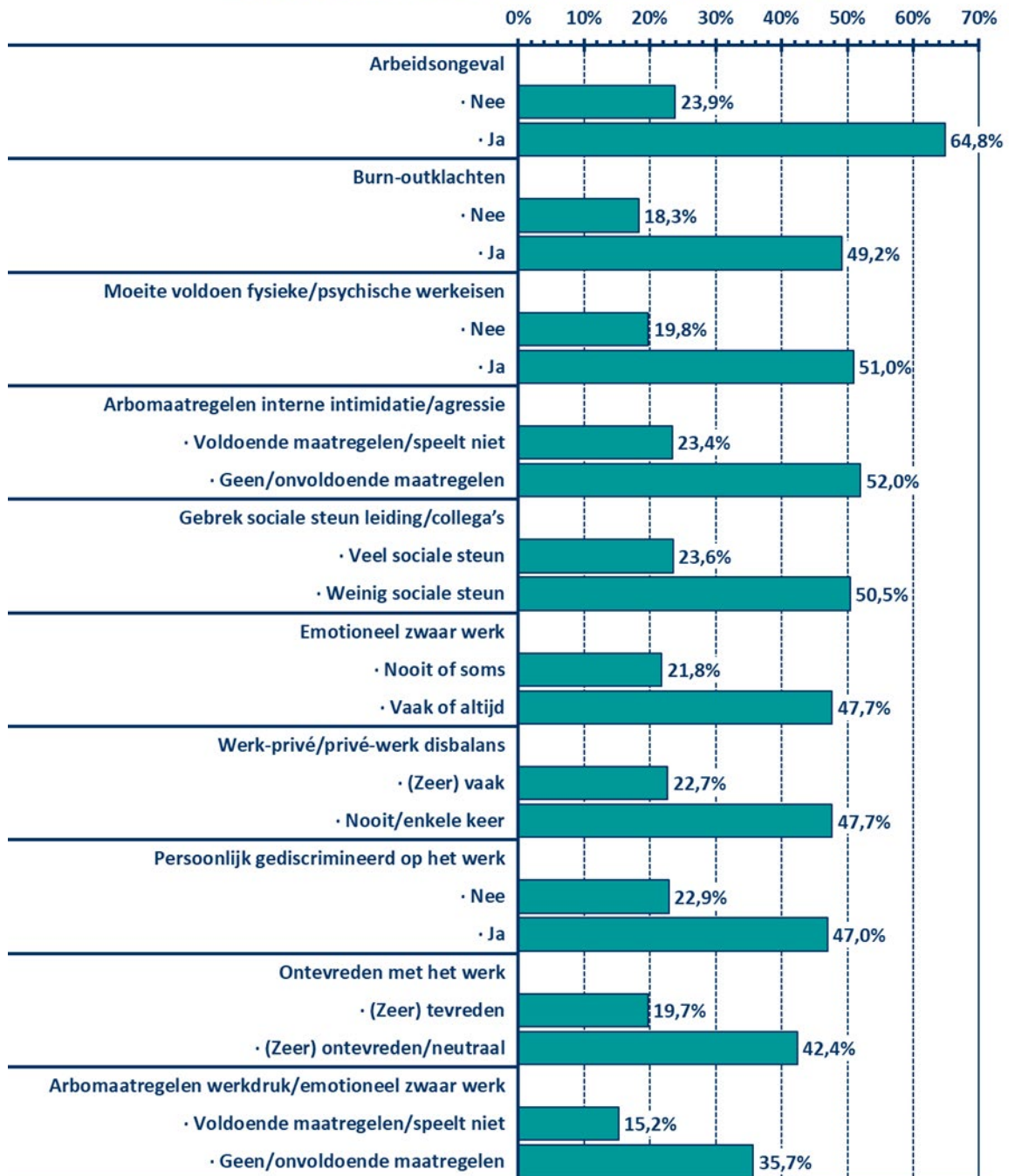
NEA eind 2021; selectie afgelopen jaar verzuimd; N = 20.286	% WERKGERELATEERD VERZUIM
Samenstelling huishouden	
· 0 Overige	24,3%∇
· 1 Eénpersoonshuishouden	29,0%Δ
Heeft kind t/m 11 jaar	
· 0 Nee	26,3%Δ
· 1 Ja	22,9%∇
Algemene gezondheidstoestand	
· 0 (Zeer) goed	19,8%▼
· 1 (Zeer) slecht/gaat wel	39,4%▲
Sector	
· 1 Landbouw	17,7%∇
· 2 Industrie	26,5%
· 3 Bouw	28,4%Δ
· 4 Handel	22,1%∇
· 5 Vervoer	29,8%Δ
· 6 Horeca	21,8%∇
· 7 ICT	22,3%∇
· 8 Financiële dienstverlening	20,5%∇
· 9 Zakelijke dienstverlening	23,2%∇
· 10 Openbaar bestuur	24,0%
· 11 Onderwijs	29,9%Δ
· 12 Gezondheidszorg	28,2%Δ
· 13 Cultuur sport recreatie	26,6%
Vestigingsgrootte	
· 1 Micro (1-9)	22,0%∇
· 2 Klein (10-49)	24,0%∇
· 3 Middelgroot (50-249)	26,1%
· 4 Groot (250+)	26,8%Δ
Grote reorganisatie	
· 0 Nee	23,9%∇
· 1 Ja	31,6%Δ
Arbeidsrelatie	
· 1 Vaste aanstelling	26,6%Δ
· 2 Tijdelijk/zonder vaste uren	20,7%∇
· 3 Uitzendkracht	27,5%
· 4 Oproep- of invalkracht	15,6%▼
Meerdere banen als werknemer/zelfstandige	
· 0 Nee	25,4%
· 1 Ja	25,9%
Leidinggevend	
· 0 Nee	24,8%∇
· 1 Ja	26,6%Δ
Anciënniteit bij huidige werkgever	
· 0 t/m 2 jaar	21,1%∇
· 3 t/m 10 jaar	26,0%
· Meer dan 10 jaar	28,3%Δ
Aansluiting kennis/vaardigheden bij huidige werk	
· 1 Minder dan nodig (ondergekwalificeerd)	33,8%Δ
· 2 Sluit goed aan	23,4%∇
· 3 Méér dan nodig (overgekwalificeerd)	27,7%Δ
Heeft moeite om aan alle fysieke/psychische werkeisen te voldoen	
· 0 Nee	19,8%▼
· 1 Ja	51,0%▲
Werkt ook of doorgaans thuis	
· 0 Nee	25,9%
· 1 Ja	24,8%
Werk-privé/privé-werk disbalans	
· 0 (Zeer) vaak	22,7%▼
· 1 Nooit/enkele keer	47,7%▲
Loopt risico en/of heeft zorgen om baan te verliezen	
· 0 Nee	22,9%▼
· 1 Ja	35,7%▲

NEA eind 2021; selectie afgelopen jaar verzuimd; N = 20.286	% WERKGERELATEERD VERZUIM
Ontevreden met het werk	
· 0 (Zeer) tevreden	19,7% ▼
· 1 (Zeer) ontevreden/neutraal	42,4% ▲
Burn-outklachten	
· 0 Nee	18,3% ▼
· 1 Ja	49,2% ▲
RSI/KANS [4 items; 'nek', 'schouders', 'armen/ ellebogen' en/of 'polsen/handen']	
· 0 Alle klachten 'nee, nooit'	18,7% ▼
· 1 Ten minste één klacht 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	32,9% ▲
Belemmerd door chronische aandoening?	
· 0 Niet belemmerd	20,7% ▼
· 1 Wel belemmerd chronische aandoening	38,3% ▲
Arbeidsongeval met één of meer werkdagen verzuim	
· 0 Nee	23,9% ▼
· 1 Ja	64,8% ▲
Deeltijd/volgtijd	
· 1 Kleine deeltijd (19 uur of minder)	17,1% ▼
· 2 Grote deeltijd (20 t/m 34 uur)	27,4% Δ
· 3 Voltijd (35 uur of meer)	27,3% Δ
Overuren	
· Minder dan 2 uur/week	21,2% ▽
· 2 t/m 4 uur/week	27,4% Δ
· 5 t/m 9 uur/week	31,2% Δ
· 10 uur/week of meer	35,0% ▲
Ploegendienst	
· 0 Nee	24,5% ▽
· 1 Ja	29,3% Δ
Avond/zaterdag/zondagdienst	
· 0 Nee	24,1% ▽
· 1 Ja	26,2% Δ
Nachtdienst	
· 0 Nee	24,5% ▽
· 1 Ja	30,2% Δ
Oproepdienst	
· 0 Nee	23,8% ▽
· 1 Ja	29,2% Δ
Arbeidsvoorwaarde interessant werk/leermogelijkheden	
· 0 (Heel) tevreden	22,8% ▼
· 1 Niet tevreden	35,0% ▲
Arbeidsvoorwaarde goede leidinggeevenden	
· 0 (Heel) tevreden	21,3% ▼
· 1 Niet tevreden	40,7% ▲
Arbeidsvoorwaarde goed salaris	
· 0 (Heel) tevreden	22,7% ▼
· 1 Niet tevreden	32,3% ▲
Arbeidsvoorwaarde mogelijkheid om zelf werktijden te bepalen	
· 0 (Heel) tevreden	21,2% ▼
· 1 Niet tevreden	36,2% ▲
Arbomaatregelen werkdruk/emotioneel zwaar werk	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	15,2% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	35,7% ▲
Arbomaatregelen langdurig beeldschermwerk	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	23,2% ▽
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	31,0% Δ
Arbomaatregelen lichamelijk zwaar werk	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	21,9% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	42,8% ▲
Arbomaatregelen geluid	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	23,7% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	41,3% ▲

NEA eind 2021; selectie afgelopen jaar verzuimd; N = 20.286	% WERKGERELATEERD VERZUIM
Arbomaatregelen externe intimidatie/agressie	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	23,9% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	39,6% ▲
Arbomaatregelen interne intimidatie/agressie	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	23,4% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	52,0% ▲
Arbomaatregelen gevaarlijke stoffen/veiligheid	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	23,8% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	41,3% ▲
Arbomaatregelen virussen/bacteriën/schimmels	
· 0 Voldoende maatregelen/speelt niet	23,3% ▼
· 1 Geen/onvoldoende maatregelen	43,4% ▲
Gebrek aan 'veilig en gezond werken'-cultuur	
· 0 Nee (geen gebrek aan)	20,9% ▼
· 1 Ja (wel gebrek aan)	32,1% ▲
Gevaarlijk werk	
· 0 (Bijna) nooit/soms	23,6% ▼
· 1 Vaak/altijd	34,4% ▲
Fysiek belastend/zwaar werk (kracht/trilling/houding/herhaling)	
· 0 Nooit/soms	21,2% ▼
· 1 Regelmatig	31,2% ▲
Inademen van stoffen/stoffen op de huid	
· 0 Nooit	22,5% ▽
· 1 Soms/vaak/altijd	30,5% Δ
Besmettingsgevaar	
· 0 Nooit	22,3% ▽
· 1 Soms/vaak/altijd	30,6% Δ
Lawaai	
· 0 Nooit	22,4% ▼
· 1 Soms/regelmatig	34,0% ▲
Zittend werk (incl. thuiswerk)	
· ≤7 uur/dag	25,4%
· ≥8 uur/dag	25,5%
Gebrek aan autonomie	
· 0 Veel autonomie	21,5% ▽
· 1 Weinig autonomie	29,7% Δ
Hoge kwantitatieve taakeisen	
· 0 Nooit of soms	19,0% ▼
· 1 Vaak of altijd	35,7% ▲
Emotioneel zwaar werk	
· 0 Nooit of soms	21,8% ▼
· 1 Vaak of altijd	47,7% ▲
Moeilijkheidsgraad van het werk	
· 0 Nooit of soms	18,6% ▼
· 1 Vaak of altijd	27,3% ▲
Gebrek aan sociale steun van leidinggevenden/collega's	
· 0 Veel sociale steun	23,6% ▼
· 1 Weinig sociale steun	50,5% ▲
Conflict met collega's	
· 0 Geen conflict	22,4% ▼
· 1 Kort- of langdurig conflict	35,0% ▲
Conflict met leidinggevende/werkgever	
· 0 Geen conflict	21,5% ▼
· 1 Kort- of langdurig conflict	42,3% ▲
Intern ongewenst gedrag	
· 0 Nooit	21,8% ▼
· 1 Enkele keer-zeer vaak	43,7% ▲
Extern ongewenst gedrag	
· 0 Nooit	23,0% ▽
· 1 Enkele keer-zeer vaak	31,7% Δ

NEA eind 2021; selectie afgelopen jaar verzuimd; N = 20.286	% WERKGERELATEERD VERZUIM
· 0 Nee	22,9% ▼
· 1 Ja	47,0% ▲

% Werkgerelateerd verzuim in de subgroep die in de afgelopen 12 maanden heeft verzuimd: Top-10 van de risicofactoren (NEA eind 2021)

4.4 Kort en Langdurig Verzuim

Tot hier hebben we de nadruk gelegd op het *totale* aantal verzuimde dagen in de laatste 12 maanden, los van de vraag of dat een aaneensluitende episode betrof. Het gemiddeld aantal verzuimdagen in de afgelopen 12 maanden onder degenen die ten minste één verzuimdag hadden was 19,1 ($N = 20.393$). Dit was echter verdeeld over gemiddeld 2,6 verzuimepisoden. Berekenen we *per werknemer* zijn of haar gemiddelde episodelengte (totale aantal verzuimdagen laatste 12 maanden / totale aantal keer verzuimd laatste 12 maanden) en berekenen we daar weer het gemiddelde van over de hele groep, dan zien we dat de gemiddelde episodelengte in de meting van eind 2021 gelijk was aan 12,5 dagen.

Om te bekijken wat de determinanten of kenmerken zijn van degenen die kort- dan wel langdurig verzuimen (= *niet* verspreid over meerdere episoden), kijken we naar de vraag aan de respondenten hoe lang hun *laatste* verzuimepisode heeft geduurd. Ook hier beperken we ons tot de subgroep die in het laatste jaar heeft verzuimd, om de gegevens actueler te maken. We sluiten daarmee respondenten uit die bijvoorbeeld 10 jaar geleden een jaar hebben verzuimd en daarna niet meer hebben verzuimd.²² Bij de vraag hoeveel dagen men de laatste keer had verzuimd werd geen bovenlimiet gesteld, en dit aantal dagen liep in de gehele groep uiteen van 1 t/m 900 dagen ($M = 17,4$, $N = 35.636$ ²³). In de subgroep die ook in de laatste 12 maanden had verzuimd, liep dit uiteen van 1 t/m 780 dagen ($M = 16,9$, $N = 19.834$). In eerdere publicaties is de verzuimduur van de laatste verzuimepisode geclassificeerd naar zes categorieën, en die indeling houden we ook hier aan. In de NEA2021 geeft dat de volgende aantallen en percentages van de laatste verzuimepisode (als gezegd binnen de subgroep die de laatste 12 maanden ten minste één dag heeft verzuimd):

Duur laatste verzuim	N	%
1) 1 dag t/m 1 week	13.007	65,6%
2) >1 week t/m 6 weken	4.411	22,2%
3) >6 weken t/m 13 weken	848	4,3%
4) >13 weken t/m 26 weken	785	4,0%
5) >26 weken t/m 52 weken	559	2,8%
6) Meer dan een jaar	225	1,1%
Totaal	19.834	100,0%

Vervolgens kijken we wat de kenmerken zijn van deze kort- respectievelijk langdurige verzuimers op alle achtergrondvariabelen en risicofactoren die we in dit rapport eerder gebruikten. Aangezien deze zes categorieën geordend zijn, geven we in onderstaande Tabel ter illustratie²⁴ tevens de lineaire regressiecoëfficiënten weer.

²² Daarmee voorkomen we tevens dat een verzuimepisode van *enkele jaren geleden* wordt afgezet tegen een risicofactor die de werknemer in *het afgelopen jaar* heeft ervaren. ‘*Temporality*’ is uiteraard één van de [negen Bradford Hill aspecten van causaliteit](#).

²³ Deze N is lager dan de totale N , aangezien degenen die nog nooit hebben verzuimd hierbuiten vallen.

²⁴ Aangezien deze maat voor verzuimduur niet echt ‘interval’ is, moeten de regressiecoëfficiënten alleen als globale trend worden gelezen. Het contrast in deze Tabel is niet ‘*subgroep vs rest*’, maar ‘*subgroep vs vorige subgroep*’, bijvoorbeeld de subgroep ‘*Laatste verzuim duurde langer dan een jaar*’ is getoetst tegen de subgroep ‘*Laatste verzuim duurde tussen de 26 en 52 weken*’.

Kolompercentages (binnen iedere categorie van de verzuimduur wordt opgeteld naar 100%)	Totaal	• Verzuimduur van de laatste verzuimepisode (subgroep laatste 12 maanden verzuimd) [▲ ▽ subgroep vs vorige subgroep]							B (β) p
		1 dag t/m 1 week	>1 week t/m 6 weken	>6 we- ken t/m 13 we- ken	>13 we- ken t/m 26 we- ken	>26 we- ken t/m 52 we- ken	Meer dan een jaar		
N: %:	19.834 100%	13.007 65,6%	4.411 22,2%	848 4,3%	785 4,0%	559 2,8%	225 1,1%	19.834 100%	
Vrouw									
· Man	48,9%	50,5%	47,9%▼	42,6%▼	41,1%	40,2%	47,8%	-2,4% (-0,05)▼	
· Vrouw	51,1%	49,5%	52,1%▲	57,4%▲	58,9%	59,8%	52,2%	+2,4% (+0,05)▲	
Leeftijd									
· 15-30 jaar	30,4%	35,4%	24,7%▼	19,2%▼	12,5%▼	10,9%	5,7%▼	-7,0% (-0,16)▼	
· 31-50 jaar	42,0%	43,0%	39,4%▼	40,3%	44,1%	39,0%	42,2%	-0,7% (-0,02)▼	
· 51-64 jaar	25,9%	20,6%	33,5%▲	37,8%▲	39,6%	46,1%▲	45,5%	+6,8% (+0,17)▲	
· 65-75 jaar	1,7%	1,1%	2,4%▲	2,7%	3,9%	4,0%	6,6%	+0,9% (+0,08)▲	
Onderwijsniveau									
· Laag (≤VBO)	18,1%	17,3%	21,4%▲	16,5%▼	16,3%	15,2%	21,6%▲	+0,2% (+0,006)	
· Midden (HAVO-MBO)	41,6%	39,2%	46,3%▲	48,5%	42,5%▼	45,0%	51,7%	+2,4% (+0,05)▲	
· Hoog (HBO-WO)	40,3%	43,6%	32,4%▼	35,0%	41,2%▲	39,8%	26,7%▼	-2,6% (-0,06)▼	
Herkomst									
· Nederlandse achtergrond	78,3%	77,5%	79,3%▲	79,9%	80,2%	81,7%	82,8%	+1,1% (+0,03)▲	
· Westerse migratieachtergrond	10,2%	10,7%	9,2%▼	9,5%	10,1%	10,1%	8,5%	-0,4% (-0,01)	
· Niet-westerse migratieachtergrond	11,5%	11,8%	11,5%	10,6%	9,6%	8,1%	8,6%	-0,7% (-0,02)▼	
Samenstelling huishouden									
· Overige	76,6%	76,5%	78,1%▲	73,1%▼	75,3%	74,8%	75,5%	-0,3% (-0,009)	
· Eénpersoonshuishouden	23,4%	23,5%	21,9%▼	26,9%▲	24,7%	25,2%	24,5%	+0,3% (+0,009)	
Heeft kind t/m 11 jaar									
· Nee	74,4%	72,9%	76,7%▲	78,1%	77,7%	77,4%	78,7%	+1,6% (+0,04)▲	
· Ja	25,6%	27,1%	23,3%▼	21,9%	22,3%	22,6%	21,3%	-1,6% (-0,04)▼	
Algemene gezondheidstoestand									
· (Zeer) goed	71,7%	77,6%	69,3%▼	53,3%▼	45,8%▼	33,8%▼	32,8%	-10,3% (-0,24)▼	
· (Zeer) slecht/gaat wel	28,3%	22,4%	30,7%▲	46,7%▲	54,2%▲	66,2%▲	67,2%	+10,3% (+0,24)▲	
Sector									
· Landbouw	0,88%	0,92%	0,90%	0,67%	0,82%	0,62%	0%	-0,06% (-0,006)	
· Industrie	11,6%	11,0%	13,1%▲	12,7%	10,9%	13,6%	13,5%	+0,6% (+0,02)▲	
· Bouw	4,0%	3,8%	4,7%▲	3,9%	2,8%	3,7%	3,4%	-0,04% (-0,002)	
· Handel	16,9%	18,0%	16,1%▼	11,2%▼	15,6%▲	10,2%▼	12,2%	-1,6% (-0,05)▼	
· Vervoer	4,9%	4,0%	6,5%▲	7,0%	6,0%	6,6%	3,8%	+0,7% (+0,04)▲	
· Horeca	3,6%	3,9%	3,5%	1,8%▼	2,7%	1,7%	0,46%	-0,6% (-0,03)▼	
· ICT	3,7%	4,4%	2,3%▼	2,8%	3,5%	1,9%	1,4%	-0,7% (-0,04)▼	
· Financiële dienstverlening	2,9%	3,3%	2,2%▼	2,1%	2,5%	1,4%	2,9%	-0,4% (-0,02)▼	
· Zakelijke dienstverlening	12,8%	13,7%	11,2%▼	11,7%	8,1%▼	9,6%	16,1%▲	-1,0% (-0,03)▼	
· Openbaar bestuur	7,9%	7,7%	7,6%	9,1%	9,4%	7,3%	11,0%	+0,3% (+0,01)	
· Onderwijs	7,4%	7,8%	6,5%▼	7,3%	6,2%	9,2%▲	4,3%▼	-0,3% (-0,01)	
· Gezondheidszorg	20,7%	18,5%	23,1%▲	26,2%▲	27,6%	30,1%	27,5%	+2,9% (+0,08)▲	
· Cultuur sport recreatie	2,9%	3,0%	2,3%▼	3,5%▲	3,8%	4,1%	3,3%	+0,2% (+0,010)	
Vestigingsgrootte									
· Micro (1-9)	9,6%	10,0%	10,1%	6,7%▼	6,9%	7,5%	5,6%	-0,8% (-0,03)▼	
· Klein (10-49)	27,0%	27,6%	26,7%	25,6%	25,0%	21,9%	21,9%	-1,1% (-0,03)▼	
· Middelgroot (50-249)	26,9%	26,7%	27,5%	27,9%	24,0%	28,7%	25,7%	+0,03% (+0,0006)	
· Groot (250+)	36,6%	35,8%	35,8%	39,8%▲	44,1%	41,9%	46,8%	+1,9% (+0,04)▲	
Grote reorganisatie									
· Nee	80,5%	80,4%	81,7%	80,3%	76,6%	79,0%	79,1%	-0,4% (-0,01)	
· Ja	19,5%	19,6%	18,3%	19,7%	23,4%	21,0%	20,9%	+0,4% (+0,01)	

Kolompercentages (binnen iedere categorie van de verzuimduur wordt opgeteld naar 100%)	Totaal	• Verzuimduur van de laatste verzuimepisode (subgroep laatste 12 maanden verzuimd) [▲ ▽: subgroep vs vorige subgroep]							B (β) p
		1 dag t/m 1 week	>1 week t/m 6 weken	>6 we- ken t/m 13 we- ken	>13 we- ken t/m 26 we- ken	>26 we- ken t/m 52 we- ken	Meer dan een jaar		
Arbeidsrelatie									
· Vaste aanstelling	79,5%	77,2%	81,5%▲	85,8%Δ	87,8%	92,0%Δ	91,9%	+3,6% (+0,09)▲	
· Tijdelijk/zonder vaste uren	14,2%	16,1%	12,1%▽	10,0%	8,7%	6,3%	3,9%	-2,6% (-0,08)▼	
· Uitzendkracht	2,9%	3,0%	3,6%Δ	2,1%▽	1,6%	0,37%▽	2,5%Δ	-0,3% (-0,02)▽	
· Oproep- of invalkracht	3,4%	3,8%	2,8%▽	2,2%	1,9%	1,4%	1,7%	-0,6% (-0,04)▽	
Meerdere banen als werknemer/zelf- standige									
· Nee	90,8%	90,6%	91,1%	89,9%	90,2%	94,2%Δ	91,3%	+0,3% (+0,01)	
· Ja	9,2%	9,4%	8,9%	10,1%	9,8%	5,8%▽	8,7%	-0,3% (-0,01)	
Leidinggevend									
· Nee	76,1%	76,0%	75,1%	80,0%Δ	76,2%	79,9%	81,3%	+0,7% (+0,02)Δ	
· Ja	23,9%	24,0%	24,9%	20,0%▽	23,8%	20,1%	18,7%	-0,7% (-0,02)▽	
Anciënniteit bij huidige werkgever									
· 0 t/m 2 jaar	26,3%	30,1%	22,0%▽	18,4%▽	13,8%▽	8,5%▽	10,6%	-5,3% (-0,13)▼	
· 3 t/m 10 jaar	41,3%	42,5%	39,4%▽	39,0%	39,1%	38,9%	27,3%▼	-1,7% (-0,04)▽	
· Meer dan 10 jaar	32,4%	27,4%	38,6%▲	42,5%Δ	47,1%	52,6%Δ	62,1%Δ	+7,0% (+0,16)▲	
Aansluiting kennis/vaardigheden bij huidige werk									
· Minder dan nodig (ondergekwali- ficeerd)	5,7%	5,9%	5,1%	6,0%	6,3%	5,0%	7,4%	-0,02% (-0,0007)	
· Sluit goed aan	59,6%	59,7%	59,9%	59,5%	58,0%	61,2%	54,3%	-0,2% (-0,005)	
· Méér dan nodig (overgekwali- ficeerd)	34,7%	34,5%	35,1%	34,6%	35,6%	33,8%	38,2%	+0,3% (+0,006)	
Heeft moeite om aan alle fysieke/psy- chische werkeisen te voldoen									
· Nee	82,1%	87,0%	80,1%▽	69,9%▼	58,1%▼	52,2%▽	42,1%▼	-8,8% (-0,24)▼	
· Ja	17,9%	13,0%	19,9%Δ	30,1%▲	41,9%▲	47,8%Δ	57,9%▲	+8,8% (+0,24)▲	
Werkt ook of doorgaans thuis									
· Nee	55,7%	53,9%	62,1%Δ	55,5%▽	51,7%	50,7%	58,7%Δ	+0,5% (+0,01)	
· Ja	44,3%	46,1%	37,9%▽	44,5%Δ	48,3%	49,3%	41,3%▽	-0,5% (-0,01)	
Werk-privé/privé-werk disbalans									
· (Zeer) vaak	89,1%	90,3%	87,5%▽	86,6%	86,2%	86,4%	81,1%	-1,5% (-0,05)▽	
· Nooit/enkele keer	10,9%	9,7%	12,5%Δ	13,4%	13,8%	13,6%	18,9%	+1,5% (+0,05)Δ	
Loopt risico en/of heeft zorgen om baan te verliezen									
· Nee	80,6%	82,0%	81,9%	76,8%▽	72,4%▽	65,6%▽	54,0%▼	-3,7% (-0,10)▼	
· Ja	19,4%	18,0%	18,1%	23,2%Δ	27,6%Δ	34,4%Δ	46,0%▲	+3,7% (+0,10)▲	
Ontevreden met het werk									
· (Zeer) tevreden	74,9%	76,8%	74,5%▽	70,4%▽	66,0%	63,0%	50,5%▼	-3,8% (-0,09)▼	
· (Zeer) ontevreden/neutraal	25,1%	23,2%	25,5%Δ	29,6%Δ	34,0%	37,0%	49,5%▲	+3,8% (+0,09)▲	
Burn-outklachten									
· Nee	77,1%	79,3%	77,8%▽	68,9%▼	62,9%▽	59,6%	52,4%	-4,9% (-0,12)▼	
· Ja	22,9%	20,7%	22,2%Δ	31,1%▲	37,1%Δ	40,4%	47,6%	+4,9% (+0,12)▲	
• RSI/KANS [4 items; aan 'nek', 'schou- ders', 'armen/ ellebogen' en/of 'pol- sen/ handen']									
· Alle klachten 'nee, nooit'	53,0%	55,7%	51,9%▽	42,8%▽	44,1%	34,4%▽	37,7%	-4,6% (-0,10)▼	
· Ten minste één klacht 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	47,0%	44,3%	48,1%Δ	57,2%Δ	55,9%	65,6%Δ	62,3%	+4,6% (+0,10)▲	
Belemmerd door chronische aandoe- ning?									
· Niet belemmerd	73,8%	79,7%	72,1%▽	57,2%▼	46,7%▼	34,6%▼	21,5%▼	-11,0% (-0,27)▼	
· Wel belemmerd chronische aandoening	26,2%	20,3%	27,9%Δ	42,8%▲	53,3%▲	65,4%▲	78,5%▲	+11,0% (+0,27)▲	

Kolompercentages (binnen iedere categorie van de verzuimduur wordt opgeteld naar 100%)	Totaal	• Verzuimduur van de laatste verzuimepisode (subgroep laatste 12 maanden verzuimd) [▲ ▽: subgroep vs vorige subgroep]						B (β) p
		1 dag t/m 1 week	>1 week t/m 6 weken	>6 we- ken t/m 13 we- ken	>13 we- ken t/m 26 we- ken	>26 we- ken t/m 52 we- ken	Meer dan een jaar	
Arbeidsongeval met één of meer werkdagen verzuim								
· Nee	97,5%	98,3%	96,4%▽	94,3%▽	93,9%	95,5%	93,8%	-1,2% (-0,08) ▽
· Ja	2,5%	1,7%	3,6%Δ	5,7%Δ	6,1%	4,5%	6,2%	+1,2% (+0,08) ▲
Deeltijd/volgtijd								
· Kleine deeltijd (19 uur of minder)	18,7%	19,3%	18,8%	18,5%	13,8%▽	13,2%	15,7%	-1,2% (-0,03) ▽
· Grote deeltijd (20 t/m 34 uur)	36,2%	33,7%	38,9%Δ	41,6%	46,3%	47,1%	45,4%	+3,5% (+0,08) ▲
· Voltijd (35 uur of meer)	45,1%	47,0%	42,3%▽	39,9%	39,9%	39,7%	38,9%	-2,3% (-0,05) ▽
Overuren								
· Minder dan 2 uur/week	48,1%	48,2%	47,5%	45,9%	48,1%	50,9%	53,3%	+0,3% (+0,006)
· 2 t/m 4 uur/week	31,7%	31,7%	31,4%	34,5%	31,9%	31,2%	24,5%	-0,2% (-0,005)
· 5 t/m 9 uur/week	13,1%	13,3%	13,4%	12,8%	12,6%	10,7%	11,5%	-0,4% (-0,01)
· 10 uur/week of meer	7,1%	6,8%	7,8%Δ	6,8%	7,4%	7,2%	10,8%	+0,3% (+0,01)
Ploegendienst								
· Nee	80,0%	81,7%	76,1%▽	77,6%	77,3%	78,0%	78,7%	-1,5% (-0,04) ▽
· Ja	20,0%	18,3%	23,9%Δ	22,4%	22,7%	22,0%	21,3%	+1,5% (+0,04) Δ
Avond/zaterdag/zondagdienst								
· Nee	36,1%	36,1%	34,4%▽	37,5%	38,3%	42,4%	43,8%	+1,0% (+0,02) Δ
· Ja	63,9%	63,9%	65,6%Δ	62,5%	61,7%	57,6%	56,2%	-1,0% (-0,02) ▽
Nachtdienst								
· Nee	84,6%	86,0%	81,1%▽	83,0%	83,7%	84,1%	84,4%	-1,0% (-0,03) ▽
· Ja	15,4%	14,0%	18,9%Δ	17,0%	16,3%	15,9%	15,6%	+1,0% (+0,03) Δ
Oproepdienst								
· Nee	70,6%	71,1%	69,3%▽	70,9%	69,9%	72,1%	70,2%	-0,2% (-0,005)
· Ja	29,4%	28,9%	30,7%Δ	29,1%	30,1%	27,9%	29,8%	+0,2% (+0,005)
Arbeidsvoorwaarde interessant werk/leermogelijkheden								
· (Heel) tevreden	78,3%	78,8%	78,4%	76,3%	73,5%	77,8%	71,2%	-1,0% (-0,03) ▽
· Niet tevreden	21,7%	21,2%	21,6%	23,7%	26,5%	22,2%	28,8%	+1,0% (+0,03) Δ
Arbeidsvoorwaarde goede leidingge- venden								
· (Heel) tevreden	78,8%	80,4%	78,1%▽	73,2%▽	72,1%	70,0%	62,2%▽	-3,0% (-0,08) ▽
· Niet tevreden	21,2%	19,6%	21,9%Δ	26,8%Δ	27,9%	30,0%	37,8%Δ	+3,0% (+0,08) ▲
Arbeidsvoorwaarde goed salaris								
· (Heel) tevreden	72,2%	73,1%	70,6%▽	68,9%	74,2%Δ	69,4%	69,9%	-0,8% (-0,02) ▽
· Niet tevreden	27,8%	26,9%	29,4%Δ	31,1%	25,8%▽	30,6%	30,1%	+0,8% (+0,02) Δ
Arbeidsvoorwaarde mogelijkheid om zelf werktijden te bepalen								
· (Heel) tevreden	72,0%	74,0%	69,4%▽	67,3%	66,3%	65,8%	58,6%	-2,8% (-0,07) ▽
· Niet tevreden	28,0%	26,0%	30,6%Δ	32,7%	33,7%	34,2%	41,4%	+2,8% (+0,07) ▲
Arbomaatregelen werkdruk/emotioneel zwaar werk								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	50,2%	52,4%	50,0%▽	41,6%▽	36,9%▽	36,5%	37,5%	-4,1% (-0,09) ▽
· Geen/onvoldoende maatregelen	49,8%	47,6%	50,0%Δ	58,4%Δ	63,1%Δ	63,5%	62,5%	+4,1% (+0,09) ▲
Arbomaatregelen langdurig beeld- schermwerk								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	72,8%	71,3%	78,8%Δ	71,5%▽	69,5%	70,0%	67,1%	+0,2% (+0,004)
· Geen/onvoldoende maatregelen	27,2%	28,7%	21,2%▽	28,5%Δ	30,5%	30,0%	32,9%	-0,2% (-0,004)
Arbomaatregelen lichamelijk zwaar werk								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	83,1%	85,0%	79,8%▽	79,5%	79,6%	78,1%	75,0%	-2,2% (-0,06) ▽
· Geen/onvoldoende maatregelen	16,9%	15,0%	20,2%Δ	20,5%	20,4%	21,9%	25,0%	+2,2% (+0,06) ▲
Arbomaatregelen geluid								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	90,2%	90,8%	90,1%	89,4%	88,0%	87,1%	80,0%▽	-1,1% (-0,04) ▽
· Geen/onvoldoende maatregelen	9,8%	9,2%	9,9%	10,6%	12,0%	12,9%	20,0%Δ	+1,1% (+0,04) Δ

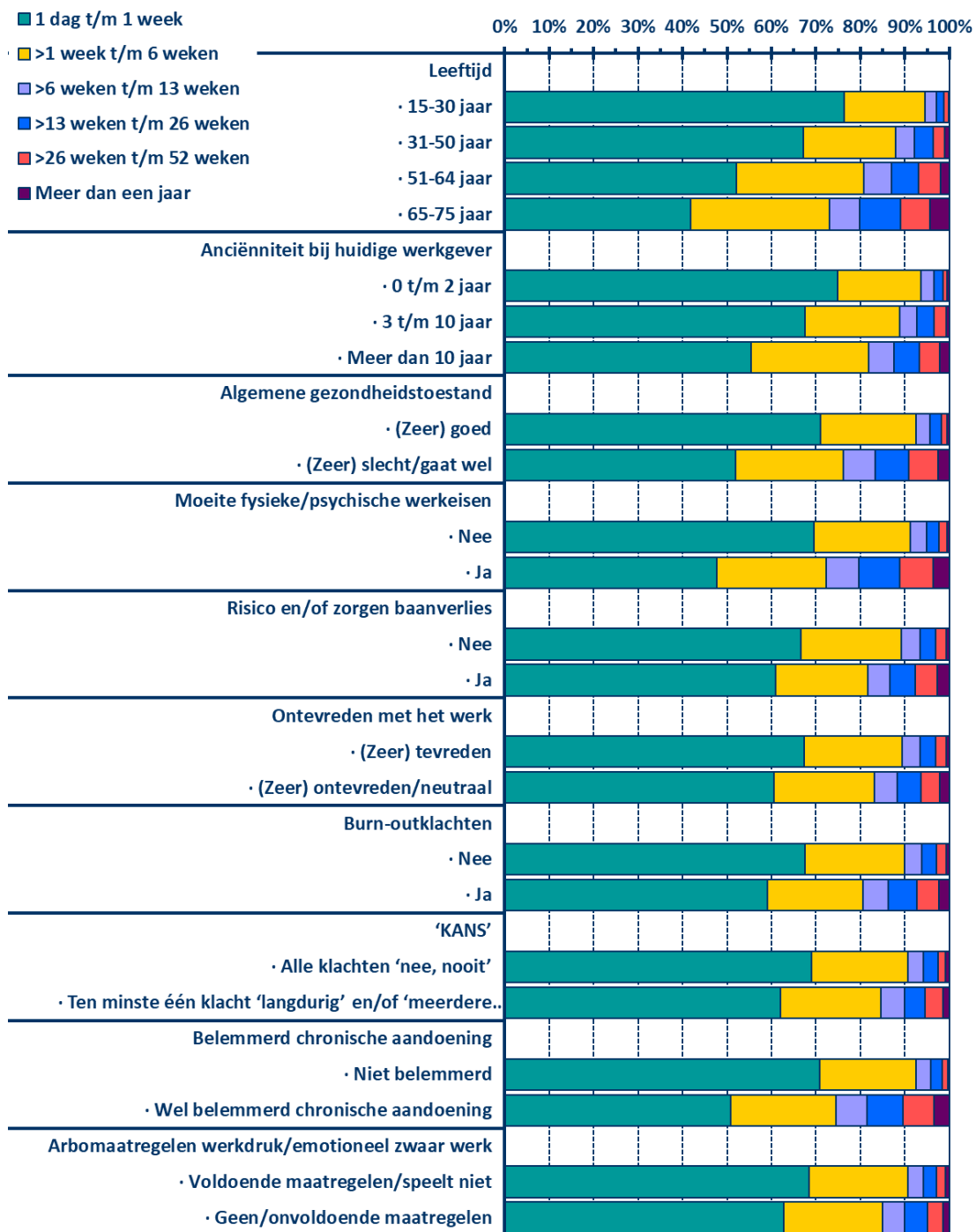
Kolompercentages (binnen iedere categorie van de verzuimduur wordt opgeteld naar 100%)	Totaal	• Verzuimduur van de laatste verzuimepisode (subgroep laatste 12 maanden verzuimd) [▲ ▽: subgroep vs vorige subgroep]						B (β) p
		1 dag t/m 1 week	>1 week t/m 6 weken	>6 we- ken t/m 13 we- ken	>13 we- ken t/m 26 we- ken	>26 we- ken t/m 52 we- ken	Meer dan een jaar	
Arbomaatregelen externe intimidatie/agressie								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	90,7%	91,6%	90,2%▽	88,4%	86,8%	85,9%	85,6%	-1,4% (-0,05)▽
· Geen/onvoldoende maatregelen	9,3%	8,4%	9,8%Δ	11,6%	13,2%	14,1%	14,4%	+1,4% (+0,05)Δ
Arbomaatregelen interne intimidatie/agressie								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	93,0%	94,0%	93,0%▽	90,0%▽	87,4%	86,2%	84,1%	-2,0% (-0,08)▼
· Geen/onvoldoende maatregelen	7,0%	6,0%	7,0%Δ	10,0%Δ	12,6%	13,8%	15,9%	+2,0% (+0,08)▲
Arbomaatregelen gevaarlijke stoffen/veiligheid								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	90,7%	91,4%	89,6%▽	89,3%	89,4%	90,0%	85,5%	-0,8% (-0,03)▽
· Geen/onvoldoende maatregelen	9,3%	8,6%	10,4%Δ	10,7%	10,6%	10,0%	14,5%	+0,8% (+0,03)Δ
Arbomaatregelen virussen/bacteriën/schimmels								
· Voldoende maatregelen/speelt niet	89,7%	90,9%	88,5%▽	87,1%	84,9%	88,2%	75,7%▼	-1,8% (-0,06)▼
· Geen/onvoldoende maatregelen	10,3%	9,1%	11,5%Δ	12,9%	15,1%	11,8%	24,3%▲	+1,8% (+0,06)▲
Gebrek aan 'veilig en gezond werken'-cultuur								
· Nee (geen gebrek aan)	59,5%	59,1%	61,8%Δ	59,6%	57,8%	55,9%	54,6%	-0,3% (-0,007)
· Ja (wel gebrek aan)	40,5%	40,9%	38,2%▽	40,4%	42,2%	44,1%	45,4%	+0,3% (+0,007)
Gevaarlijk werk								
· (Bijna) nooit/soms	84,0%	85,1%	81,6%▽	82,1%	82,7%	84,0%	78,6%	-1,0% (-0,03)▽
· Vaak/altijd	16,0%	14,9%	18,4%Δ	17,9%	17,3%	16,0%	21,4%	+1,0% (+0,03)Δ
Fysiek belastend/zwaar werk (kracht/trilling/houding/herhaling)								
· Nooit/soms	58,2%	60,9%	51,8%▽	54,0%	57,5%	56,6%	51,6%	-2,2% (-0,05)▽
· Regelmatig	41,8%	39,1%	48,2%Δ	46,0%	42,5%	43,4%	48,4%	+2,2% (+0,05)Δ
Inademen van stoffen/stoffen op de huid								
· Nooit	63,7%	66,0%	58,3%▽	60,3%	61,9%	62,8%	56,0%	-2,0% (-0,04)▽
· Soms/vaak/altijd	36,3%	34,0%	41,7%Δ	39,7%	38,1%	37,2%	44,0%	+2,0% (+0,04)Δ
Besmettingsgevaar								
· Nooit	62,7%	65,0%	58,8%▽	57,1%	58,6%	56,9%	53,1%	-2,7% (-0,06)▽
· Soms/vaak/altijd	37,3%	35,0%	41,2%Δ	42,9%	41,4%	43,1%	46,9%	+2,7% (+0,06)Δ
Lawaai								
· Nooit	74,6%	75,9%	71,7%▽	72,8%	74,6%	72,2%	64,5%▽	-1,4% (-0,04)▽
· Soms/regelmatig	25,4%	24,1%	28,3%Δ	27,2%	25,4%	27,8%	35,5%Δ	+1,4% (+0,04)Δ
Zittend werk (incl. thuiswerk)								
· ≤7 uur/dag	75,4%	74,0%	79,1%Δ	77,1%	75,2%	76,5%	76,7%	+1,0% (+0,03)Δ
· ≥8 uur/dag	24,6%	26,0%	20,9%▽	22,9%	24,8%	23,5%	23,3%	-1,0% (-0,03)▽
Gebrek aan autonomie								
· Veel autonomie	52,6%	53,1%	52,1%	50,4%	53,3%	49,7%	44,5%	-0,9% (-0,02)▽
· Weinig autonomie	47,4%	46,9%	47,9%	49,6%	46,7%	50,3%	55,5%	+0,9% (+0,02)Δ
Hoge kwantitatieve taakeisen								
· Nooit of soms	61,7%	63,2%	60,5%▽	57,2%	56,7%	52,8%	53,7%	-2,4% (-0,05)▽
· Vaak of altijd	38,3%	36,8%	39,5%Δ	42,8%	43,3%	47,2%	46,3%	+2,4% (+0,05)Δ
Emotioneel zwaar werk								
· Nooit of soms	86,1%	87,7%	86,0%▽	80,5%▽	79,6%	74,4%▽	72,1%	-3,0% (-0,09)▼
· Vaak of altijd	13,9%	12,3%	14,0%Δ	19,5%Δ	20,4%	25,6%Δ	27,9%	+3,0% (+0,09)▲
Moelijkheidsgraad van het werk								
· Nooit of soms	21,9%	23,1%	22,4%	17,3%▽	13,9%	12,0%	14,5%	-2,5% (-0,06)▼
· Vaak of altijd	78,1%	76,9%	77,6%	82,7%Δ	86,1%	88,0%	85,5%	+2,5% (+0,06)▲
Gebrek aan sociale steun van leidinggevenden/collega's								
· Veel sociale steun	93,2%	94,3%	92,4%▽	91,4%	88,7%	86,8%	81,4%	-2,0% (-0,08)▼
· Weinig sociale steun	6,8%	5,7%	7,6%Δ	8,6%	11,3%	13,2%	18,6%	+2,0% (+0,08)▲

Kolompercentages (binnen iedere categorie van de verzuimduur wordt opgeteld naar 100%)	Totaal	• Verzuimduur van de laatste verzuimepisode (subgroep laatste 12 maanden verzuimd) [▲ ▽: subgroep vs vorige subgroep]							B (β) p
		1 dag t/m 1 week	>1 week t/m 6 weken	>6 we- ken t/m 13 we- ken	>13 we- ken t/m 26 we- ken	>26 we- ken t/m 52 we- ken	Meer dan een jaar		
Conflict met collega's									
· Geen conflict	76,3%	76,7%	75,4%	74,7%	71,8%	80,4%▲	76,9%	-0,3% (-0,008)	
· Kort- of langdurig conflict	23,7%	23,3%	24,6%	25,3%	28,2%	19,6%▼	23,1%	+0,3% (+0,008)	
Conflict met leidinggevende/werkgever									
· Geen conflict	81,1%	82,8%	80,3%▽	75,7%▽	73,9%	71,0%	69,5%	-2,9% (-0,08)▼	
· Kort- of langdurig conflict	18,9%	17,2%	19,7%Δ	24,3%Δ	26,1%	29,0%	30,5%	+2,9% (+0,08)▲	
Intern ongewenst gedrag									
· Nooit	83,4%	84,9%	82,8%▽	78,4%▽	74,8%	77,5%	68,6%▼	-2,7% (-0,08)▼	
· Enkele keer-zeer vaak	16,6%	15,1%	17,2%Δ	21,6%Δ	25,2%	22,5%	31,4%▲	+2,7% (+0,08)▲	
Extern ongewenst gedrag									
· Nooit	72,1%	73,2%	71,2%▽	68,8%	65,9%	68,9%	66,4%	-1,7% (-0,04)▽	
· Enkele keer-zeer vaak	27,9%	26,8%	28,8%Δ	31,2%	34,1%	31,1%	33,6%	+1,7% (+0,04)Δ	
Persoonlijk gediscrimineerd op het werk									
· Nee	89,8%	90,6%	90,0%	87,8%▽	84,9%	84,5%	76,9%▽	-1,8% (-0,06)▼	
· Ja	10,2%	9,4%	10,0%	12,2%Δ	15,1%	15,5%	23,1%Δ	+1,8% (+0,06)▲	

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2 -test (horizontale vergelijkingen). Contrast: subgroep vs vorige subgroep. ▲ en ▼: $p < 0,05$ en Cohen's $d \geq 0,20$. Δ en ▽: $p < 0,05$ maar Cohen's $d < 0,20$. Trendanalyse: B = Ongestandaardiseerde lineaire regressiecoëfficiënt = gemiddelde stijging/daling per interval (β = gestandaardiseerde lineaire regressiecoëfficiënt) p = significantie.

De Top-10 risicofactoren en achtergrondkenmerken die het sterkste samenhangen met de duur van het laatste verzuim worden geïllustreerd in onderstaande Figuur. De percentages in onderstaande Figuur zijn echter niet zoals in bovenstaande Tabel berekend binnen elke categorie van de verzuimduur, maar binnen elke categorie van de betrokken achtergrondvariabele of risicofactor.

Verzuimduur laatste verzuimepisode in de subgroep die in de afgelopen 12 maanden heeft verzuimd: Top-10 van de risicofactoren (NEA eind 2021)

Bovenstaande Figuur laat zien dat een lange verzuimduur vaker voorkomt naarmate de werknemer ouder is en/of al langere tijd bij zijn of haar werkgever in dienst is; bij een minder goede algemene gezondheidstoestand; als men moeite heeft met de werkeisen; en als men zorgen om baanverlies heeft. Zorgen om baanverlies kunnen overigens evengoed leiden tot langdurig verzuim, als dat langdurig verzuim kan leiden tot zorgen om baanverlies; vermoedelijk spelen beide processen of mechanismen een rol. Ook verminderde arbeidssatisfactie, burn-outklachten, RSI/KANS-klachten, en chronische aandoeningen die een belemmering bij het werk vormen, hangen samen met langdurig verzuim. Tot slot zien we dat ook degenen die aangeven dat er naar hun mening te weinig aandacht is voor maatregelen tegen werkdruk en/of emotioneel zwaar werk, in meer gevallen langdurig verzuimen.

Bijlage A

Tabel 1

Tabel 1. Descriptieve cijfers in het verzuimkostenmodel

NEA2021 - 15-75 jaar	Ongewogen steekproef aantal (N)	Populatie aantal (x 1.000)	Gewogen %	Gemiddeld aantal verzuim dagen (incl. 0)	Gemiddelde dagsalaris (€)
Achtergrondvariabelen en risicofactoren	DESCRIPTIEVE CIJFERS				
• Totaal	49.659	7.688	100,0%	8,1	276
– Persoonskenmerken					
• Geslacht					
· Man	24.193	3.976	51,7%	7,4	305
· Vrouw	25.466	3.712	48,3%	8,9	245
• Leeftijd					
· 15-30 jaar	11.678	2.133	27,7%	4,7	167
· 31-50 jaar	18.664	3.094	40,2%	8,2	318
· 51-64 jaar	17.562	2.228	29,0%	11,2	323
· 65-75 jaar	1.755	232	3,0%	8,5	268
• Opleiding					
· Laag (≤VMBO)	7.315	1.454	18,9%	8,2	173
· Midden (HAVO-MBO)	19.059	3.167	41,2%	9,1	239
· Hoog (HBO-WO)	23.285	3.067	39,9%	7,0	363
• Herkomst					
· Nederlandse achtergrond	41.492	5.979	77,8%	8,2	279
· Westerse migratieachtergrond	4.035	789	10,3%	8,2	290
· Niet-westerse migratieachtergrond	4.132	920	12,0%	7,2	243
• Samenstelling huishouden					
· Overige	39.244	5.987	77,9%	7,6	282
· Eénpersoonshuishouden	10.415	1.702	22,1%	9,6	256
• Kind t/m 11 jaar					
· Nee	38.644	5.869	76,3%	8,3	265
· Ja	11.015	1.820	23,7%	7,2	311
• Algemene gezondheidstoestand					
· (Zeer) goed	39.515	6.112	79,5%	4,9	280
· (Zeer) slecht/gaat wel	10.144	1.576	20,5%	20,3	261
– Bedrijfskenmerken					
• Sector					
· Landbouw	530	93	1,2%	4,6	193
· Industrie	5.691	903	11,7%	9,6	306
· Bouw	1.864	338	4,4%	8,2	309
· Handel	7.083	1.280	16,6%	6,3	201
· Vervoer	2.236	396	5,2%	10,8	278
· Horeca	1.653	308	4,0%	4,7	127
· ICT	1.660	283	3,7%	6,2	349
· Financiële dienstverlening	1.600	277	3,6%	5,3	398
· Zakelijke dienstverlening	5.832	1.054	13,7%	6,7	276
· Openbaar bestuur	3.524	594	7,7%	8,8	374
· Onderwijs	8.607	540	7,0%	7,7	315
· Gezondheidszorg	7.953	1.377	17,9%	10,7	263
· Cultuur sport en recreatie	1.426	245	3,2%	8,0	253

	Ongewo- gen steekproef aantal (N)	Popula- tie aantal (x 1.000)	Gewo- gen %	Gemid- deld aantal verzuim dagen (incl. 0)	Gemid- delde dagsalaris (€)
NEA2021 - 15-75 jaar					
• Vestigingsgrootte					
· Micro (1-9)	5.331	925	12,0%	5,1	207
· Klein (10-49)	13.538	2.021	26,3%	7,2	230
· Middelgroot (50-249)	14.060	2.004	26,1%	8,6	264
· Groot (≥250)	16.730	2.738	35,6%	9,3	342
• Grote reorganisatie					
· Nee	40.922	6.301	82,0%	7,8	268
· Ja	8.737	1.387	18,0%	9,4	312
– Persoon en werk					
• Aard dienstverband					
· Vaste aanstelling	39.797	5.983	77,8%	9,1	305
· Tijdelijk/zonder vaste uren	6.917	1.189	15,5%	4,5	188
· Uitzendkracht	1.173	219	2,9%	5,8	182
· Oproep- of invalkracht	1.772	298	3,9%	2,8	115
• Meerdere banen					
· Nee	44.665	6.921	90,0%	8,3	278
· Ja	4.994	767	10,0%	5,7	257
• Leidinggevend					
· Nee	37.295	5.736	74,6%	8,4	252
· Ja	12.364	1.953	25,4%	7,0	346
• Anciënniteit bij huidige werkgever					
· ≤2 jaar	11.446	2.003	26,1%	4,7	207
· 3-10 jaar	18.102	2.963	38,5%	8,1	270
· >10 jaar	20.111	2.722	35,4%	10,5	333
• Aansluiting kennis en/of vaardigheden					
· Ondergekwalificeerd	2.363	394	5,1%	8,8	262
· Sluit goed aan	31.750	4.859	63,2%	7,6	294
· Overgekwalificeerd	15.546	2.436	31,7%	8,9	242
• Moeite fysieke en/of psychische werkeisen					
· Nee	42.518	6.593	85,7%	5,9	279
· Ja	7.141	1.096	14,3%	21,1	260
• Werkt ook of doorgaans thuis					
· Nee	25.119	4.150	54,0%	8,4	205
· Ja	24.540	3.539	46,0%	7,7	360
• Werk-privé en/of privé-werk disbalans					
· Nooit/enkele keer	45.417	6.991	90,9%	7,6	273
· (Zeer) vaak	4.242	697	9,1%	12,6	301
• Risico en/of zorgen baanbehoud					
· Nee	41.433	6.320	82,2%	7,0	277
· Ja	8.226	1.369	17,8%	13,1	270
• Ontevreden met werk					
· (Zeer) tevreden	39.905	6.076	79,0%	6,8	282
· (Zeer) ontevreden/neutral	9.754	1.612	21,0%	13,0	253
• Burn-outklachten					
· Nee	41.133	6.364	82,8%	6,3	275
· Ja	8.526	1.324	17,2%	16,8	279
• RSI/KANS					
· Nee	30.177	4.666	60,7%	5,7	278
· Ja	19.482	3.022	39,3%	11,8	273
• Belemmerd door chronische aandoening					
· Niet belemmerd	40.247	6.300	81,9%	4,9	279
· Wel belemmerd chronische aandoening	9.412	1.389	18,1%	22,6	262
• Arbeidsongeval met ≥ 1 dag verzuim					
· Nee	49.093	7.589	98,7%	7,8	277
· Ja	566	100	1,3%	31,3	228

	Ongewo- steekproef aantal (N)	Popula- tie aantal (x 1.000)	Gewo- gen %	Gemid- deld aantal verzuim dagen (incl. 0)	Gemid- delde dagsalaris (€)
NEA2021 - 15-75 jaar					
– Arbeidstijden					
• Deeltijd of voltijd					
· Kleine deeltijd (≤19 uur)	9.548	1.540	20,0%	5,1	165
· Grote deeltijd (20-34 uur)	17.913	2.518	32,7%	10,0	258
· Voltijd (≥35 uur)	22.198	3.631	47,2%	8,0	336
• Overuren					
· <2 uur/week	22.029	3.523	45,8%	8,4	238
· 2-4 uur/week	16.438	2.465	32,1%	7,9	291
· 5-9 uur/week	6.913	1.036	13,5%	7,7	327
· ≥10 uur/week	4.279	663	8,6%	7,3	345
• Ploegendienst					
· Nee	42.388	6.364	82,8%	7,6	286
· Ja	7.271	1.325	17,2%	10,1	226
• Avond-, zaterdag en/of zondagdienst					
· Nee	18.266	2.803	36,5%	8,7	279
· Ja	31.393	4.886	63,5%	7,7	274
• Nachtdienst					
· Nee	43.325	6.584	85,6%	7,9	271
· Ja	6.334	1.104	14,4%	9,4	304
• Oproepdienst					
· Nee	35.950	5.397	70,2%	8,1	270
· Ja	13.709	2.291	29,8%	7,9	290
– Arbeidsvoorwaarden en arbeidsmaatregelen					
• Interessant werk en leermogelijkheden					
· (Heel) tevreden	41.680	6.318	82,2%	7,4	286
· Niet tevreden	7.979	1.370	17,8%	11,0	230
• Goede leidinggevenden					
· (Heel) tevreden	41.022	6.344	82,5%	7,0	273
· Niet tevreden	8.637	1.344	17,5%	13,0	290
• Goed salaris					
· (Heel) tevreden	37.907	5.814	75,6%	7,5	294
· Niet tevreden	11.752	1.875	24,4%	9,8	219
• Mogelijkheid zelf werktijden bepalen					
· (Heel) tevreden	38.066	5.945	77,3%	6,9	285
· Niet tevreden	11.593	1.743	22,7%	12,0	246
• Werkdruk en/of emotioneel zwaar werk					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	27.129	4.379	57,0%	6,0	256
· Geen/onvoldoende maatregelen	22.530	3.309	43,0%	10,8	302
• Langdurig beeldschermwerk					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	37.655	5.773	75,1%	7,8	255
· Geen/onvoldoende maatregelen	12.004	1.915	24,9%	9,0	339
• Lichamelijk zwaar werk					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	43.615	6.618	86,1%	7,4	284
· Geen/onvoldoende maatregelen	6.044	1.071	13,9%	12,5	225
• Geluid					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	45.500	7.055	91,8%	7,7	275
· Geen/onvoldoende maatregelen	4.159	633	8,2%	12,6	284
• Externe intimidatie en/of agressie					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	45.900	7.125	92,7%	7,7	276
· Geen/onvoldoende maatregelen	3.759	563	7,3%	12,9	271
• Interne intimidatie en/of agressie					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	47.201	7.281	94,7%	7,5	275
· Geen/onvoldoende maatregelen	2.458	408	5,3%	17,7	293

	Ongewogen steekproef aantal (N)	Populatie aantal (x 1.000)	Gewogen %	Gemiddeld aantal verzuim dagen (incl. 0)	Gemiddelde dagsalaris (€)
NEA2021 - 15-75 jaar					
• Gevaarlijke stoffen					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	46.259	7.096	92,3%	7,7	278
· Geen/onvoldoende maatregelen	3.400	592	7,7%	12,2	255
• Virussen, bacteriën, schimmels					
· Voldoende maatregelen/speelt niet	45.214	7.060	91,8%	7,6	277
· Geen/onvoldoende maatregelen	4.445	629	8,2%	13,4	266
• Gebrek aan veilig/gezond werken-cultuur					
· Nee, hierin geen gebrek	31.054	4.938	64,2%	7,3	280
· Ja, hierin wel gebrek	18.605	2.750	35,8%	9,5	269
– Fysieke en omgevingsbelasting					
• Gevaarlijk werk					
· (Bijna) nooit/soms	43.979	6.686	87,0%	7,6	281
· Vaak/altijd	5.680	1.003	13,0%	11,6	242
• Fysiek belastend en/of zwaar werk					
· Nooit/soms	32.909	4.807	62,5%	7,0	308
· Regelmatig	16.750	2.882	37,5%	9,9	223
• Inademen stoffen en/of stoffen op huid					
· Nooit	34.735	5.201	67,6%	7,2	294
· Soms/vaak/altijd	14.924	2.487	32,4%	9,8	238
• Besmettingsgevaar					
· Nooit	32.411	5.188	67,5%	7,2	286
· Soms/vaak/altijd	17.248	2.501	32,5%	10,0	255
• Lawaai					
· Nooit	38.146	5.955	77,5%	7,3	285
· Soms/regelmatig	11.513	1.733	22,5%	10,6	244
• Zittend werk (incl. thuiswerk)					
· ≤ 7 uur/dag	38.103	5.745	74,7%	8,3	250
· ≥ 8 uur/dag	11.556	1.943	25,3%	7,4	352
– Psychosociale belasting					
• Gebrek autonomie					
· Veel autonomie	28.357	4.430	57,6%	7,1	319
· Weinig autonomie	21.302	3.258	42,4%	9,4	217
• Hoge kwantitatieve taakeisen					
· Nooit/soms	31.283	4.909	63,9%	7,2	262
· Vaak/altijd	18.376	2.779	36,1%	9,6	300
• Emotioneel zwaar werk					
· Nooit/soms	43.698	6.832	88,9%	7,2	273
· Vaak/altijd	5.961	856	11,1%	15,0	304
• Moeilijkheidsgraad van het werk					
· Nooit/soms	10.639	1.874	24,4%	5,8	183
· Vaak/altijd	39.020	5.814	75,6%	8,8	306
• Gebrek sociale steun leiding/collega's					
· Veel sociale steun	47.038	7.242	94,2%	7,6	278
· Weinig sociale steun	2.621	446	5,8%	16,2	248
• Conflict met collega's					
· Geen conflict	39.956	6.142	79,9%	7,6	273
· Kort- of langdurig conflict	9.703	1.547	20,1%	10,1	288
• Conflict leiding en/of werkgever					
· Geen conflict	42.411	6.533	85,0%	7,0	276
· Kort- of langdurig conflict	7.248	1.156	15,0%	14,0	274
• Intern ongewenst gedrag					
· Nooit	43.182	6.665	86,7%	7,1	276
· Enkele keer-zeer vaak	6.477	1.023	13,3%	14,2	275
• Extern ongewenst gedrag					
· Nooit	37.925	5.937	77,2%	7,4	284
· Enkele keer-zeer vaak	11.734	1.751	22,8%	10,5	248

	Ongewogen steekproef aantal (N)	Populatie aantal (x 1.000)	Gewogen %	Gemiddeld aantal verzuim dagen (incl. 0)	Gemiddelde dagsalaris (€)
NEA2021 - 15-75 jaar					
• Persoonlijk gediscrimineerd					
· Niet	46.261	7.091	92,2%	7,5	278
· Wel	3.398	597	7,8%	15,3	256

Bijlage B

Tabel 2

Tabel 2. Resultaten univariate verzuimkostenmodel

--: Extra verzuimdagen zijn niet van toepassing als de regressiecoëfficiënt negatief is.

--: Extra verzuimkosten zijn te verwaarlozen / niet van toepassing als de ondergrens van het 95% betrouwbaarheidsinterval (95%BI) negatief is.

NEA2021 – 15-75 jaar – Univariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressiecoëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressiecoëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
Achtergrondvariabelen en risicofactoren											
– Persoonskenmerken											
• Geslacht											
· Man (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Vrouw	+1,5 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	5.567	9,0%	367	285	449	1.362	880	1.844	7,9%
• Leeftijd											
· 15-30 jaar (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· 31-50 jaar	+3,5 ΔΔΔ	+0,07 ΔΔΔ	10.786	17,4%	1.108	996	1.220	3.428	2.943	3.914	20,0%
· 51-64 jaar	+6,5 ▲▲▲	+0,11 ▲▲▲	14.476	23,3%	2.101	1.931	2.271	4.683	4.176	5.190	27,3%
· 65-75 jaar	+3,9 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	896	1,4%	1.034	624	1.443	--	--	--	--
• Opleiding											
· Laag (≤VMBO)	+1,2 ΔΔΔ	+0,02 ΔΔΔ	1.716	2,8%	205	112	297	--	--	--	--
· Midden (HAVO-MBO)	+2,0 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	6.485	10,4%	489	400	579	1.550	1.071	2.030	9,0%
· Hoog (HBO-WO) (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.

NEA2021 – 15-75 jaar – Univariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
• Herkomst											
· Nederlandse achtergrond (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Westerse migratieachtergrond	+0,1 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Niet-westerse migratieachtergrond	-1,0 ∇∇	-0,01 ∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Samenstelling huishouden											
· Overige (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Eénpersoonshuishouden	+2,0 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	3.414	5,5%	513	374	652	873	393	1.352	5,1%
• Kind t/m 11 jaar											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-1,1 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Algemene gezondheidstoestand											
· (Zeer) goed (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· (Zeer) slecht/gaat wel	+15,4 ▲▲▲▲	+0,24 ▲▲▲▲	24.205	39,0%	4.013	3.794	4.231	6.324	5.856	6.793	36,9%
– Bedrijfskenmerken											
• Sector											
· Landbouw (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Industrie	+5,0 ΔΔΔ	+0,06 ΔΔΔ	4.518	7,3%	1.533	1.305	1.762	1.385	899	1.870	8,1%
· Bouw	+3,5 ΔΔ	+0,03 ΔΔ	1.187	1,9%	1.084	728	1.440	--	--	--	--
· Handel	+1,7 n.s.	+0,02 n.s.	--	--	339	245	432	--	--	--	--
· Vervoer	+6,1 ▲▲▲▲	+0,05 ▲▲▲▲	2.427	3,9%	1.701	1.361	2.042	674	192	1.157	3,9%
· Horeca	+0,1 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· ICT	+1,6 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	547	185	910	--	--	--	--
· Financiële dienstverlening	+0,6 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Zakelijke dienstverlening	+2,1 n.s.	+0,03 n.s.	--	--	580	420	739	611	129	1.093	3,6%
· Openbaar bestuur	+4,2 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	2.466	4,0%	1.554	1.235	1.872	923	436	1.409	5,4%
· Onderwijs	+3,1 ΔΔ	+0,03 ΔΔ	1.651	2,7%	962	707	1.218	520	38	1.002	3,0%
· Gezondheidszorg	+6,0 ▲▲▲▲	+0,09 ▲▲▲▲	8.317	13,4%	1.591	1.433	1.748	2.190	1.708	2.672	12,8%
· Cultuur sport en recreatie	+3,4 ΔΔ	+0,02 ΔΔ	826	1,3%	851	532	1.170	--	--	--	--

NEA2021 – 15-75 jaar – Univariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
• Vestigingsgrootte											
· Micro (1-9) (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Klein (10-49)	+2,2 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	4.384	7,1%	498	406	590	1.007	517	1.496	5,9%
· Middelgroot (50-249)	+3,5 ΔΔΔ	+0,06 ΔΔΔ	7.097	11,4%	936	814	1.058	1.875	1.393	2.357	10,9%
· Groot (≥250)	+4,3 ΔΔΔ	+0,08 ΔΔΔ	11.640	18,7%	1.454	1.311	1.598	3.983	3.477	4.488	23,2%
• Grote reorganisatie											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+1,6 ΔΔΔ	+0,02 ΔΔΔ	2.279	3,7%	512	325	699	710	224	1.197	4,1%
– Persoon en werk											
• Aard dienstverband											
· Vaste aanstelling (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Tijdelijk/zonder vaste uren	-4,7 ∇∇∇	-0,07 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Uitzendkracht	-3,3 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Oproep- of invalkracht	-6,3 ▼▼▼	-0,05 ▼▼▼	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Meerdere banen											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-2,7 ∇∇∇	-0,03 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Leidinggevend											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-1,4 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Anciënniteit bij huidige werkgever											
· ≤2 jaar (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· 3-10 jaar	+3,3 ΔΔΔ	+0,06 ΔΔΔ	9.860	15,9%	899	802	997	2.665	2.182	3.148	15,5%
· >10 jaar	+5,8 ▲▲▲	+0,11 ▲▲▲	15.728	25,3%	1.925	1.773	2.078	5.241	4.726	5.756	30,6%
• Aansluiting kennis en/of vaardigheden											
· Ondergekwalificeerd	+1,2 Δ	+0,01 Δ	475	0,8%	316	45	587	--	--	--	--
· Sluit goed aan (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Overgekwalificeerd	+1,3 ΔΔΔ	+0,02 ΔΔΔ	3.145	5,1%	313	210	416	762	282	1.243	4,4%

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Univariate</i> resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
• Moeite fysieke en/of psychische werk-eisen · Nee (Referentiegroep) · Ja	Ref. +15,2 ▲▲▲▲	Ref. +0,21 ▲▲▲▲	Ref. 16.603	Ref. 26,7%	Ref. 3.937	Ref. 3.664	Ref. 4.209	Ref. 4.314	Ref. 3.843	Ref. 4.785	Ref. 25,2%
• Werk ook of doorgaans thuis · Nee (Referentiegroep) · Ja	Ref. -0,8 ▽▽▽	Ref. -0,01 ▽▽▽	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
• Werk-privé en/of privé-werk disbalans · Nooit/enkele keer (Referentiegroep) · (Zeer) vaak	Ref. +5,0 ΔΔΔ	Ref. +0,06 ΔΔΔ	Ref. 3.493	Ref. 5,6%	Ref. 1.508	Ref. 1.212	Ref. 1.805	Ref. 1.052	Ref. 567	Ref. 1.537	Ref. 6,1%
• Risico en/of zorgen baanbehoud · Nee (Referentiegroep) · Ja	Ref. +6,1 ▲▲▲▲	Ref. +0,09 ▲▲▲▲	Ref. 8.409	Ref. 13,5%	Ref. 1.657	Ref. 1.453	Ref. 1.861	Ref. 2.268	Ref. 1.789	Ref. 2.748	Ref. 13,2%
• Ontevreden met werk · (Zeer) tevreden (Referentiegroep) · (Zeer) ontevreden/neutral	Ref. +6,3 ▲▲▲▲	Ref. +0,10 ▲▲▲▲	Ref. 10.137	Ref. 16,3%	Ref. 1.591	Ref. 1.423	Ref. 1.759	Ref. 2.565	Ref. 2.091	Ref. 3.038	Ref. 15,0%
• Burn-outklachten · Nee (Referentiegroep) · Ja	Ref. +10,5 ▲▲▲▲	Ref. +0,15 ▲▲▲▲	Ref. 13.948	Ref. 22,5%	Ref. 2.940	Ref. 2.707	Ref. 3.173	Ref. 3.894	Ref. 3.410	Ref. 4.377	Ref. 22,7%
• RSI/KANS · Nee (Referentiegroep) · Ja	Ref. +6,1 ▲▲▲▲	Ref. +0,12 ▲▲▲▲	Ref. 18.478	Ref. 29,8%	Ref. 1.672	Ref. 1.549	Ref. 1.794	Ref. 5.053	Ref. 4.573	Ref. 5.533	Ref. 29,5%
• Belemmerd door chronische aandoening · Niet belemmerd (Referentiegroep) · Wel belemmerd chronische aandoening	Ref. +17,7 ▲▲▲▲	Ref. +0,26 ▲▲▲▲	Ref. 24.646	Ref. 39,7%	Ref. 4.642	Ref. 4.394	Ref. 4.890	Ref. 6.447	Ref. 5.979	Ref. 6.915	Ref. 37,6%
• Arbeidsongeval met ≥ 1 dag verzuim · Nee (Referentiegroep) · Ja	Ref. +23,5 ▲▲▲▲	Ref. +0,10 ▲▲▲▲	Ref. 2.341	Ref. 3,8%	Ref. 5.371	Ref. 4.541	Ref. 6.201	Ref. 535	Ref. 56	Ref. 1.013	Ref. 3,1%

NEA2021 – 15-75 jaar – Univariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
– Arbeidstijden											
• Deeltijd of voltijd											
· Kleine deeltijd (≤19 uur)	-2,9 ∇∇∇	-0,04 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Grote deeltijd (20-34 uur)	+2,1 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	5.191	8,4%	532	420	644	1.338	859	1.817	7,8%
· Voltijd (≥35 uur) (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
• Overuren											
· <2 uur/week (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· 2-4 uur/week	-0,5 n.s.	-0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· 5-9 uur/week	-0,7 n.s.	-0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· ≥10 uur/week	-1,1 ∇	-0,01 ∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Ploegendienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+2,5 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	3.309	5,3%	564	429	699	747	267	1.228	4,4%
• Avond-, zaterdag en/of zondagdienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-1,0 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Nachtdienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+1,5 ΔΔΔ	+0,02 ΔΔΔ	1.687	2,7%	464	269	659	512	29	996	3,0%
• Oproepdienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-0,2 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
– Arbeidsvoorwaarden en arbomaatregelen											
• Interessant werk en leermogelijkheden											
· (Heel) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Niet tevreden	+3,5 ΔΔΔ	+0,05 ΔΔΔ	4.860	7,8%	816	668	964	1.118	642	1.594	6,5%
• Goede leidinggevers											
· (Heel) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Niet tevreden	+6,0 ▲▲▲▲	+0,09 ▲▲▲▲	8.106	13,1%	1.747	1.537	1.957	2.349	1.863	2.835	13,7%

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Univariate</i> resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
<ul style="list-style-type: none"> • Goed salaris · (Heel) tevreden (Referentiegroep) · Niet tevreden 	Ref. +2,2 ΔΔΔ	Ref. +0,04 ΔΔΔ	Ref. 4.212	Ref. 6,8%	Ref. 491	Ref. 380	Ref. 602	Ref. 921	Ref. 442	Ref. 1.399	Ref. 5,4%
<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheid zelf werktijden bepalen · (Heel) tevreden (Referentiegroep) · Niet tevreden 	Ref. +5,1 ΔΔΔ	Ref. +0,08 ΔΔΔ	Ref. 8.874	Ref. 14,3%	Ref. 1.252	Ref. 1.108	Ref. 1.396	Ref. 2.183	Ref. 1.708	Ref. 2.658	Ref. 12,7%
<ul style="list-style-type: none"> • Werkdruk en/of emotioneel zwaar werk · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +4,9 ΔΔΔ	Ref. +0,09 ΔΔΔ	Ref. 16.098	Ref. 25,9%	Ref. 1.470	Ref. 1.347	Ref. 1.593	Ref. 4.864	Ref. 4.367	Ref. 5.362	Ref. 28,4%
<ul style="list-style-type: none"> • Langdurig beeldschermwerk · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +1,3 ΔΔΔ	Ref. +0,02 ΔΔΔ	Ref. 2.450	Ref. 3,9%	Ref. 434	Ref. 265	Ref. 603	Ref. 831	Ref. 338	Ref. 1.325	Ref. 4,8%
<ul style="list-style-type: none"> • Lichamelijk zwaar werk · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +5,1 ΔΔΔ	Ref. +0,07 ΔΔΔ	Ref. 5.506	Ref. 8,9%	Ref. 1.155	Ref. 983	Ref. 1.327	Ref. 1.237	Ref. 762	Ref. 1.712	Ref. 7,2%
<ul style="list-style-type: none"> • Geluid · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +4,9 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 3.133	Ref. 5,0%	Ref. 1.407	Ref. 1.110	Ref. 1.705	Ref. 891	Ref. 408	Ref. 1.374	Ref. 5,2%
<ul style="list-style-type: none"> • Externe intimidatie en/of agressie · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +5,2 ▲▲▲▲	Ref. +0,05 ▲▲▲▲	Ref. 2.954	Ref. 4,8%	Ref. 1.422	Ref. 1.132	Ref. 1.712	Ref. 801	Ref. 319	Ref. 1.282	Ref. 4,7%
<ul style="list-style-type: none"> • Interne intimidatie en/of agressie · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +10,2 ▲▲▲▲	Ref. +0,09 ▲▲▲▲	Ref. 4.148	Ref. 6,7%	Ref. 2.980	Ref. 2.522	Ref. 3.439	Ref. 1.215	Ref. 730	Ref. 1.699	Ref. 7,1%

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Univariate</i> resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
<ul style="list-style-type: none"> • Gevaarlijke stoffen · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +4,5 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 2.675	Ref. 4,3%	Ref. 1.151	Ref. 890	Ref. 1.412	Ref. 681	Ref. 201	Ref. 1.161	Ref. 4,0%
<ul style="list-style-type: none"> • Virussen, bacteriën, schimmels · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +5,8 ▲▲▲	Ref. +0,06 ▲▲▲	Ref. 3.633	Ref. 5,9%	Ref. 1.537	Ref. 1.265	Ref. 1.810	Ref. 966	Ref. 486	Ref. 1.447	Ref. 5,6%
<ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan veilig/gezond werken-cultuur · Nee, hierin geen gebrek (Referentiegroep) · Ja, hierin wel gebrek 	Ref. +2,2 ΔΔΔ	Ref. +0,04 ΔΔΔ	Ref. 6.178	Ref. 10,0%	Ref. 604	Ref. 492	Ref. 716	Ref. 1.661	Ref. 1.181	Ref. 2.142	Ref. 9,7%
– Fysieke en omgevingsbelasting											
<ul style="list-style-type: none"> • Gevaarlijk werk · (Bijna) nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd 	Ref. +4,0 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 4.026	Ref. 6,5%	Ref. 973	Ref. 788	Ref. 1.158	Ref. 976	Ref. 497	Ref. 1.454	Ref. 5,7%
<ul style="list-style-type: none"> • Fysiek belastend en/of zwaar werk · Nooit/soms (Referentiegroep) · Regelmatig 	Ref. +2,9 ΔΔΔ	Ref. +0,06 ΔΔΔ	Ref. 8.465	Ref. 13,6%	Ref. 656	Ref. 565	Ref. 747	Ref. 1.890	Ref. 1.415	Ref. 2.366	Ref. 11,0%
<ul style="list-style-type: none"> • Inademen stoffen en/of stoffen op huid · Nooit (Referentiegroep) · Soms/vaak/altijd 	Ref. +2,6 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 6.438	Ref. 10,4%	Ref. 617	Ref. 513	Ref. 721	Ref. 1.535	Ref. 1.057	Ref. 2.013	Ref. 9,0%
<ul style="list-style-type: none"> • Besmettingsgevaar · Nooit (Referentiegroep) · Soms/vaak/altijd 	Ref. +2,8 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 7.013	Ref. 11,3%	Ref. 715	Ref. 603	Ref. 826	Ref. 1.787	Ref. 1.308	Ref. 2.266	Ref. 10,4%
<ul style="list-style-type: none"> • Lawaai · Nooit (Referentiegroep) · Soms/regelmatig 	Ref. +3,3 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 5.645	Ref. 9,1%	Ref. 795	Ref. 659	Ref. 931	Ref. 1.378	Ref. 901	Ref. 1.855	Ref. 8,0%

NEA2021 – 15-75 jaar – Univariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
• Zittend werk (incl. thuiswerk) · ≤ 7 uur/dag (Referentiegroep) · ≥ 8 uur/dag	Ref. -0,9 ∇∇∇	Ref. -0,02 ∇∇∇	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
– Psychosociale belasting											
• Gebrek autonomie · Veel autonomie (Referentiegroep) · Weinig autonomie	Ref. +2,2 ΔΔΔ	Ref. +0,04 ΔΔΔ	Ref. 7.215	Ref. 11,6%	Ref. 480	Ref. 399	Ref. 561	Ref. 1.565	Ref. 1.086	Ref. 2.044	Ref. 9,1%
• Hoge kwantitatieve taakeisen · Nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd	Ref. +2,3 ΔΔΔ	Ref. +0,04 ΔΔΔ	Ref. 6.427	Ref. 10,4%	Ref. 695	Ref. 569	Ref. 821	Ref. 1.931	Ref. 1.442	Ref. 2.420	Ref. 11,3%
• Emotioneel zwaar werk · Nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd	Ref. +7,8 ▲▲▲▲	Ref. +0,09 ▲▲▲▲	Ref. 6.648	Ref. 10,7%	Ref. 2.358	Ref. 2.060	Ref. 2.655	Ref. 2.019	Ref. 1.529	Ref. 2.508	Ref. 11,8%
• Moeilijkheidsgraad van het werk · Nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd	Ref. +3,1 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 17.805	Ref. 28,7%	Ref. 937	Ref. 852	Ref. 1.021	Ref. 5.445	Ref. 4.938	Ref. 5.952	Ref. 31,8%
• Gebrek sociale steun leiding/collega's · Veel sociale steun (Referentiegroep) · Weinig sociale steun	Ref. +8,7 ▲▲▲▲	Ref. +0,08 ▲▲▲▲	Ref. 3.868	Ref. 6,2%	Ref. 2.148	Ref. 1.787	Ref. 2.509	Ref. 959	Ref. 481	Ref. 1.437	Ref. 5,6%
• Conflict met collega's · Geen conflict (Referentiegroep) · Kort- of langdurig conflict	Ref. +2,5 ΔΔΔ	Ref. +0,04 ΔΔΔ	Ref. 3.912	Ref. 6,3%	Ref. 728	Ref. 568	Ref. 887	Ref. 1.125	Ref. 642	Ref. 1.608	Ref. 6,6%
• Conflict leiding en/of werkgever · Geen conflict (Referentiegroep) · Kort- of langdurig conflict	Ref. +7,0 ▲▲▲▲	Ref. +0,10 ▲▲▲▲	Ref. 8.050	Ref. 13,0%	Ref. 1.910	Ref. 1.688	Ref. 2.132	Ref. 2.208	Ref. 1.726	Ref. 2.689	Ref. 12,9%
• Intern ongewenst gedrag · Nooit (Referentiegroep) · Enkele keer-zeer vaak	Ref. +7,1 ▲▲▲▲	Ref. +0,09 ▲▲▲▲	Ref. 7.266	Ref. 11,7%	Ref. 1.954	Ref. 1.717	Ref. 2.192	Ref. 2.000	Ref. 1.518	Ref. 2.482	Ref. 11,7%
• Extern ongewenst gedrag · Nooit (Referentiegroep) · Enkele keer-zeer vaak	Ref. +3,1 ΔΔΔ	Ref. +0,05 ΔΔΔ	Ref. 5.446	Ref. 8,8%	Ref. 770	Ref. 639	Ref. 902	Ref. 1.349	Ref. 870	Ref. 1.828	Ref. 7,9%

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Univariate</i> resultaten	Extra verzuim DAGEN = Univariate regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde univariate regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volume-percentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volume-percentage in de KOSTEN
<ul style="list-style-type: none"> • Persoonlijk gediscrimineerd · Niet (Referentiegroep) · Wel 	Ref. +7,8 ▲▲▲▲	Ref. +0,08 ▲▲▲▲	Ref. 4.662	Ref. 7,5%	Ref. 1.997	Ref. 1.694	Ref. 2.300	Ref. 1.193	Ref. 714	Ref. 1.671	Ref. 7,0%

Bijlage C

Tabel 3

3 Tabel 3. Resultaten multivariate verzuimkostenmodel

NEA2021 – 15-75 jaar – Multivariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
Achtergrondvariabelen en risicofactoren	MULTIVARIATE ANALYSE										
– Persoonskenmerken											
• Geslacht											
· Man (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Vrouw	+0,55 Δ	+0,01 Δ	2.051	3,3%	135	53	217	502	20	983	2,9%
• Leeftijd											
· 15-30 jaar (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· 31-50 jaar	+0,88 ΔΔ	+0,02 ΔΔ	2.721	4,4%	279	168	391	865	381	1.349	5,0%
· 51-64 jaar	+1,63 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	3.640	5,9%	528	358	698	1.178	675	1.681	6,9%
· 65-75 jaar	+1,35 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Opleiding											
· Laag (≤VMBO)	+0,69 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	120	27	212	--	--	--	--
· Midden (HAVO-MBO)	+0,93 ΔΔΔ	+0,02 ΔΔΔ	2.931	4,7%	221	132	311	701	221	1.180	4,1%
· Hoog (HBO-WO) (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
• Herkomst											
· Nederlandse achtergrond (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Westerse migratieachtergrond	-1,08 ∇∇	-0,01 ∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Niet-westerse migratieachtergrond	-1,83 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
NEA2021 – 15-75 jaar – Multivariate resultaten											
• Samenstelling huishouden											
· Overige (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Eénpersoonshuishouden	+0,85 ΔΔ	+0,01 ΔΔ	1.439	2,3%	216	77	355	--	--	--	--
• Kind t/m 11 jaar											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+0,32 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Algemene gezondheidstoestand											
· (Zeer) goed (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· (Zeer) slecht/gaat wel	+7,92 ▲▲▲▲	+0,12 ▲▲▲▲	12.476	20,1%	2.068	1.850	2.287	3.260	2.801	3.719	19,0%
– Bedrijfskenmerken											
• Sector											
· Landbouw (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Industrie	+0,61 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Bouw	+0,33 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Handel	+0,47 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	94	1	187	--	--	--	--
· Vervoer	+2,56 Δ	+0,02 Δ	1.017	1,6%	713	372	1.053	--	--	--	--
· Horeca	+0,42 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· ICT	+0,66 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Financiële dienstverlening	-0,35 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Zakelijke dienstverlening	+0,70 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	193	33	352	--	--	--	--
· Openbaar bestuur	+0,99 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	369	50	688	--	--	--	--
· Onderwijs	-0,09 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Gezondheidszorg	+2,22 Δ	+0,03 Δ	3.062	4,9%	586	428	743	806	326	1.287	4,7%
· Cultuur sport en recreatie	+1,54 n.s.	+0,01 n.s.	--	--	390	70	709	--	--	--	--
• Vestigingsgrootte											
· Micro (1-9) (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Klein (10-49)	+2,03 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	4.111	6,6%	467	375	559	944	455	1.433	5,5%
· Middelgroot (50-249)	+2,78 ΔΔΔ	+0,05 ΔΔΔ	5.579	9,0%	736	614	857	1.474	992	1.956	8,6%
· Groot (≥250)	+3,20 ΔΔΔ	+0,06 ΔΔΔ	8.763	14,1%	1.095	951	1.239	2.998	2.494	3.503	17,5%
• Grote reorganisatie											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-0,25 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Multivariate</i> resultaten	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
– Persoon en werk											
• Aard dienstverband											
· Vaste aanstelling (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Tijdelijk/zonder vaste uren	-1,73 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Uitzendkracht	-3,89 ∇∇∇	-0,03 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Oproep- of invalkracht	-2,02 ∇∇	-0,02 ∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Meerdere banen											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-1,30 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Leidinggevend											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-0,45 n.s.	-0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Anciënniteit bij huidige werkgever											
· ≤2 jaar (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· 3-10 jaar	+1,83 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	5.417	8,7%	494	397	592	1.464	982	1.947	8,5%
· >10 jaar	+1,76 ΔΔΔ	+0,03 ΔΔΔ	4.797	7,7%	587	435	740	1.598	1.087	2.110	9,3%
• Aansluiting kennis en/of vaardigheden											
· Ondergekwalificeerd	-1,54 ∇∇	-0,01 ∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Sluit goed aan (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Overgekwalificeerd	+0,09 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Moeite fysieke en/of psychische werk-eisen											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+6,72 ▲▲▲▲	+0,09 ▲▲▲▲	7.359	11,9%	1.745	1.473	2.017	1.912	1.448	2.376	11,2%
• Werkt ook of doorgaans thuis											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+0,08 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Werk-privé en/of privé-werk disbalans											
· Nooit/enkele keer (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· (Zeer) vaak	-0,71 n.s.	-0,01 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Multivariate resultaten</i>	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
• Risico en/of zorgen baanbehoud											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+3,01 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	4.116	6,6%	811	607	1.015	1.110	632	1.588	6,5%
• Ontevreden met werk											
· (Zeer) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· (Zeer) ontevreden/neutraal	+0,79 Δ	+0,01 Δ	1.266	2,0%	199	31	367	--	--	--	--
• Burn-outklachten											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+2,62 ΔΔΔ	+0,04 ΔΔΔ	3.466	5,6%	731	498	964	968	490	1.446	5,6%
• RSI/KANS											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+0,68 ΔΔ	+0,01 ΔΔ	2.046	3,3%	185	63	308	560	83	1.037	3,3%
• Belemmerd door chronische aandoening											
· Niet belemmerd (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Wel belemmerd chronische aandoening	+10,78 ▲▲▲▲	+0,16 ▲▲▲▲	14.964	24,1%	2.818	2.570	3.067	3.914	3.456	4.372	22,8%
• Arbeidsongeval met ≥ 1 dag verzuim											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+16,21 ▲▲▲▲	+0,07 ▲▲▲▲	1.614	2,6%	3.703	2.873	4.533	--	--	--	--
– Arbeidstijden											
• Deeltijd of voltijd											
· Kleine deeltijd (≤19 uur)	-1,88 ∇∇∇	-0,03 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Grote deeltijd (20-34 uur)	-0,11 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· Voltijd (≥35 uur) (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
• Overuren											
· <2 uur/week (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· 2-4 uur/week	-1,32 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· 5-9 uur/week	-1,75 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
· ≥10 uur/week	-1,72 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--

NEA2021 – 15-75 jaar – Multivariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
• Ploegendienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	+1,23 ΔΔΔ	+0,02 ΔΔΔ	1.628	2,6%	278	142	413	--	--	--	--
• Avond-, zaterdag en/of zondagdienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-0,23 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Nachtdienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-0,13 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Oproepdienst											
· Nee (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Ja	-0,76 ∇∇	-0,01 ∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
– Arbeidsvoorwaarden en arbomaatregelen											
• Interessant werk en leermogelijkheden											
· (Heel) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Niet tevreden	-0,20 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Goede leidinggeevenden											
· (Heel) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Niet tevreden	-0,27 n.s.	-0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Goed salaris											
· (Heel) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Niet tevreden	-0,95 ∇∇∇	-0,02 ∇∇∇	--	--	--	--	--	--	--	--	--
• Mogelijkheid zelf werktijden bepalen											
· (Heel) tevreden (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Niet tevreden	+0,70 Δ	+0,01 Δ	1.224	2,0%	173	29	317	--	--	--	--
• Werkdruk en/of emotioneel zwaar werk											
· Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep)	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.	Ref.
· Geen/onvoldoende maatregelen	+0,22 n.s.	+0,00 n.s.	--	--	--	--	--	--	--	--	--

NEA2021 – 15-75 jaar – <i>Multivariate resultaten</i>	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
<ul style="list-style-type: none"> • Langdurig beeldschermwerk · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. -0,58 n.s.	Ref. -0,01 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Lichamelijk zwaar werk · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. -1,59 ∇∇∇	Ref. -0,02 ∇∇∇	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Geluid · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. -0,27 n.s.	Ref. -0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Externe intimidatie en/of agressie · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. -0,03 n.s.	Ref. -0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Interne intimidatie en/of agressie · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. +2,53 ΔΔΔ	Ref. +0,02 ΔΔΔ	Ref. 1.032	Ref. 1,7%	Ref. 742	Ref. 283	Ref. 1.200	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Gevaarlijke stoffen · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. -0,86 n.s.	Ref. -0,01 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Virussen, bacteriën, schimmels · Voldoende maatregelen/speelt niet (Referentiegroep) · Geen/onvoldoende maatregelen 	Ref. -0,28 n.s.	Ref. -0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --

	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
NEA2021 – 15-75 jaar – Multivariate resultaten											
<ul style="list-style-type: none"> • Gebrek aan veilig/gezond werken-cultuur · Nee, hierin geen gebrek (Referentiegroep) · Ja, hierin wel gebrek 	Ref. -0,71 ∇∇	Ref. -0,01 ∇∇	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
– Fysieke en omgevingsbelasting											
<ul style="list-style-type: none"> • Gevaarlijk werk · (Bijna) nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd 	Ref. +0,76 Δ	Ref. +0,01 Δ	Ref. 762	Ref. 1,2%	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Fysiek belastend en/of zwaar werk · Nooit/soms (Referentiegroep) · Regelmatig 	Ref. -0,49 n.s.	Ref. -0,01 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Inademen stoffen en/of stoffen op huid · Nooit (Referentiegroep) · Soms/vaak/altijd 	Ref. +0,02 n.s.	Ref. +0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Besmettingsgevaar · Nooit (Referentiegroep) · Soms/vaak/altijd 	Ref. -0,29 n.s.	Ref. -0,01 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Lawaai · Nooit (Referentiegroep) · Soms/regelmatig 	Ref. +0,25 n.s.	Ref. +0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Zittend werk (incl. thuiswerk) · ≤ 7 uur/dag (Referentiegroep) · ≥ 8 uur/dag 	Ref. -0,96 ∇∇	Ref. -0,02 ∇∇	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
– Psychosociale belasting											
<ul style="list-style-type: none"> • Gebrek autonomie · Veel autonomie (Referentiegroep) · Weinig autonomie 	Ref. +0,20 n.s.	Ref. +0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Hoge kwantitatieve taakeisen · Nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd 	Ref. -0,86 ∇∇∇	Ref. -0,02 ∇∇∇	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --

NEA2021 – 15-75 jaar – Multivariate resultaten	Extra verzuim DAGEN = Multipele regressie-coëfficiënt B	Gestandaardiseerde multipele regressie-coëfficiënt (β)	Extra verzuim DAGEN in de populatie (x 1.000)	Volumepercentage in DAGEN	Extra verzuim KOSTEN per WN mét deze risicofactor (€)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Extra verzuim KOSTEN in de populatie (x Mln. €)	Ondergrens 95%BI	Bovengrens 95%BI	Volumepercentage in de KOSTEN
<ul style="list-style-type: none"> • Emotioneel zwaar werk · Nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd 	Ref. +1,21 ΔΔ	Ref. +0,01 ΔΔ	Ref. 1.039	Ref. 1,7%	Ref. 369	Ref. 71	Ref. 666	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Moeilijkheidsgraad van het werk · Nooit/soms (Referentiegroep) · Vaak/altijd 	Ref. +0,85 ΔΔ	Ref. +0,01 ΔΔ	Ref. 4.951	Ref. 8,0%	Ref. 260	Ref. 176	Ref. 345	Ref. 1.514	Ref. 1.007	Ref. 2.021	Ref. 8,8%
<ul style="list-style-type: none"> • Gebrek sociale steun leiding/collega's · Veel sociale steun (Referentiegroep) · Weinig sociale steun 	Ref. +1,85 ΔΔΔ	Ref. +0,02 ΔΔΔ	Ref. 826	Ref. 1,3%	Ref. 459	Ref. 98	Ref. 820	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Conflict met collega's · Geen conflict (Referentiegroep) · Kort- of langdurig conflict 	Ref. -1,45 ∇∇∇	Ref. -0,02 ∇∇∇	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Conflict leiding en/of werkgever · Geen conflict (Referentiegroep) · Kort- of langdurig conflict 	Ref. +2,32 ΔΔΔ	Ref. +0,03 ΔΔΔ	Ref. 2.683	Ref. 4,3%	Ref. 637	Ref. 415	Ref. 858	Ref. 736	Ref. 256	Ref. 1.215	Ref. 4,3%
<ul style="list-style-type: none"> • Intern ongewenst gedrag · Nooit (Referentiegroep) · Enkele keer-zeer vaak 	Ref. +0,13 n.s.	Ref. +0,00 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Extern ongewenst gedrag · Nooit (Referentiegroep) · Enkele keer-zeer vaak 	Ref. -0,43 n.s.	Ref. -0,01 n.s.	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --
<ul style="list-style-type: none"> • Persoonlijk gediscrimineerd · Niet (Referentiegroep) · Wel 	Ref. +1,81 ΔΔΔ	Ref. +0,02 ΔΔΔ	Ref. 1.081	Ref. 1,7%	Ref. 463	Ref. 161	Ref. 766	Ref. --	Ref. --	Ref. --	Ref. --

Healthy Living & Work

Sylviusweg 71
2333 BE Leiden
www.tno.nl

TNO innovation
for life